Vlaams Parlement

stuk **2433** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 31 januari 2014 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

betreffende de preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren

verzendcode: LEE

INHOUD

Memorie van toelichting 3
Voorontwerp van decreet d.d. 15 juli 2011 21
Advies van de Strategische Adviesraad Welzijn, Gezondheid en Gezin 27
Advies van de Milieu- en Natuurraad Vlaanderen (Minaraad)
en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) 31
Voorontwerp van decreet d.d. 20 december 2013 45
Advies van de Raad van State 51
Ontwerp van decreet 59
Bijlage bij de memorie van toelichting: Reguleringsimpactanalyse (RIA) 65

Memorie van Toelichting bij het ontwerp van decreet betreffende de preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren

1. Algemeen deel

1.1 Inleiding

Het decreet betreffende de preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, verder afgekort als het 'Wildedierenziektedecreet', heeft betrekking op ziekten die bij in het wild levende dieren kunnen voorkomen. Een aantal van dergelijke ziekten kunnen mogelijk ook infectie veroorzaken bij gedomesticeerde dieren (bijvoorbeeld klassieke varkenspest) en/of bij de mens (bijvoorbeeld aviaire influenza). Indien dergelijke ziekten bij in het wild levende dieren voorkomen, kan dit een aanzienlijk risico vormen voor de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en voor de volksgezondheid. Ook kunnen sommige infecties bij in het wild levende dieren een bedreiging vormen voor het natuurbehoud wanneer zij het voortbestaan van een duurzame populatie van een inheemse soort in het gedrang brengen (bijvoorbeeld de grijze eekhoorn die een virus reservoir kan vormen voor de virusinfectie Fibromatosis die hoog pathogeen is voor de gewone eekhoorn, de stierkikker als potentiële verspreider van de infectie Chytridiomycosis veroorzaakt door *Batrachothrychium dendrobatidis die hoog pathogeen is voor vele amfibieënsoorten).* Het wereldwijd vrijhandelsverkeer en internationaal toerisme verhogen de kans op verspreiding van mogelijke ziekteverwekkers. Daarnaast is de impact van de klimaatverandering op de epidemiologie, verspreiding en prevalentie van ziekten bij in het wild levende dieren een belangrijke factor die de evolutie van het voorkomen van ziekten bij in het wild levende dieren zal bepalen in Vlaanderen (bijvoorbeeld de uitbreiding van het verspreidingsgebied van malaria naar West-Europa via muggen). Voor deze hele problematiek aangaande ziekten bij in het wild levende dieren biedt het Wildedierenziektedecreet een rechtsgrondslag zodat indien nodig, maatregelen in verband met de preventie, bewaking en bestrijding genomen kunnen worden.

1.2 Implementatie van Europese en internationale verplichtingen

Ook de Europese Unie is er zich terdege van bewust dat ziekten bij in het wild levende dieren een risico kunnen vormen voor de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders, de volksgezondheid en het natuurbehoud. Zij heeft in de voorbije jaren dan ook een substantiële hoeveelheid regelgeving tot stand gebracht die de lidstaten verplichten om de veterinaire situatie op hun grondgebied te monitoren, te vrijwaren of te verbeteren. Zo is er een frequente actualisering van de richtlijnen inzake klassieke varkenspest en aviaire influenza maar ook andere ziekten maken het voorwerp uit van uitvoerige Europese regelgeving. Hierbij gaat het voornamelijk om voorzorgsmaatregelen en/of bestrijdingsmaatregelen met betrekking tot landbouwhuisdieren. Omwille van de mogelijke interactie met de gezondheidstoestand van in het wild levende dieren zijn in vele gevallen eveneens bepalingen opgenomen die zich op in het wild levende dieren toespitsen. Momenteel bestaan volgende Europese juridische instrumenten die een impact hebben op het beleid dat lidstaten voeren met betrekking tot ziekten bij in het wild levende dieren:

<u>Normen inzake meldingsplicht:</u>

- Richtlijn 82/894/EEG van de Raad van 21 december 1982 inzake de melding van dierziekten in de Gemeenschap. Aan de verplichtingen van deze richtlijn moest op 1 januari 1984 voldaan zijn.
- Richtlijn 92/119/EEG van de Raad van 17 december 1992 tot vaststelling van algemene communautaire maatregelen voor de bestrijding van bepaalde dierziekten en van specifieke maatregelen ten aanzien van de vesiculaire varkensziekte. De verplichtingen in deze richtlijn dienden op 1 oktober 1993 in nationaal recht opgenomen te zijn. De rampenplannen dienden op 28 mei 1993 opgesteld te zijn.

Normen inzake aviaire influenza:

- Richtlijn 2005/94/EG van de Raad van 20 december 2005 betreffende communautaire maatregelen ter bestrijding van aviaire influenza en tot intrekking van Richtlijn 92/40/EEG. Aan de verplichtingen van deze richtlijn moest uiterlijk op 1 juli 2007 voldaan zijn.
- Beschikking 2007/268/EG van de Commissie van 13 april 2007 betreffende de in de lidstaten uit te voeren surveillanceprogramma's voor aviaire influenza bij pluimvee en in het wild levende vogels en tot wijziging van Beschikking 2004/450/EG. Als uitvoeringsmaatregel van richtlijn 2005/94/EG diende op 1 juli 2007 aan de verplichtingen van deze beschikking voldaan te zijn.
- Beschikking 2006/563/EG van de Commissie van 11 augustus 2006 tot vaststelling van bepaalde beschermende maatregelen in verband met hoogpathogene aviaire influenza van het subtype H5N1 bij wilde vogels in de Gemeenschap en tot intrekking van Beschikking 2006/115/EG. Meteen na publicatie van de beschikking op 15 augustus 2006 dienden de lidstaten maatregelen te nemen om aan de verplichtingen van de beschikking te voldoen.
- Beschikking 2005/731/EG van de Commissie van 17 oktober 2005 tot vaststelling van aanvullende eisen voor de bewaking van aviaire influenza bij in het wild levende vogels. De nodige wetwijzigingen en maatregelen dienden meteen na publicatie op 20 oktober 2005 aangenomen te worden.

Normen inzake varkenspest:

- Richtlijn 2001/89/EG van de Raad van 23 oktober 2001 betreffende maatregelen van de Gemeenschap ter bestrijding van klassieke varkenspest. Er diende op uiterlijk 31 oktober 2002 aan de verplichtingen van deze richtlijn voldaan te zijn.
- Richtlijn 2002/60/EG van de Raad van 27 juni 2002 houdende vaststelling van specifieke bepalingen voor de bestrijding van Afrikaanse varkenspest en houdende wijziging van Richtlijn 92/119/EEG met betrekking tot besmettelijke varkensverlamming (Teschenerziekte) en Afrikaanse varkenspest. Er diende op uiterlijk 30 juni 2003 aan de verplichtingen van deze richtlijn voldaan te zijn.

Normen inzake diverse andere ziekten:

- Richtlijn 2003/85/EG van de Raad van 29 september 2003 tot vaststelling van communautaire maatregelen voor de bestrijding van mond- en klauwzeer, tot intrekking van Richtlijn 85/511/EEG en van de Beschikkingen 89/531/EEG en 91/665/EEG, en tot wijziging van Richtlijn 92/46/EEG. Aan de verplichtingen van deze richtlijn diende uiterlijk op 30 juni 2004 voldaan te zijn.
- Richtlijn 92/66/EEG van de Raad van 14 juli 1992 tot vaststelling van communautaire maatregelen voor de bestrijding van de ziekte van Newcastle. Aan de verplichtingen van deze richtlijn diende voor 1 oktober 1993 voldaan te zijn.
- Richtlijn 2003/99/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 november 2003 inzake de bewaking van zoönoses en zoönoseverwekkers en houdende wijziging van Beschikking 90/424/EEG van de Raad en intrekking van Richtlijn 92/117/EEG van de Raad. Deze richtlijn diende uiterlijk op 12 april 2004 omgezet te zijn en diende toegepast te worden vanaf 12 juni 2004.
- Verordening (EG) nr. 999/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 houdende vaststelling van voorschriften inzake preventie, bestrijding en uitroeiing van bepaalde overdraagbare spongiforme encefalopathieën.
- Richtlijn 2006/88/EG van de Raad van 24 oktober 2006 betreffende veterinairrechtelijke voorschriften voor aquacultuurdieren en de producten daarvan en betreffende de preventie en bestrijding van bepaalde ziekten bij waterdieren. Aan de verplichtingen van deze richtlijn diende op 1 mei 2008 voldaan te zijn.

De verplichtingen die uit deze wetgevende instrumenten voortvloeien zijn divers. Zij bevatten bepalingen met betrekking tot de melding van het voorkomen of het vermoeden van voorkomen van bepaalde ziekten aan de Europese Unie en/of andere lidstaten en/of organisaties. Zij bevatten vaak bepalingen met betrekking tot de monitoring van ziekten bij

dieren en het rapporteren van de resultaten hiervan aan de Europese Unie. Verder tekenen zij in vele gevallen de krijtlijnen uit volgens dewelke maatregelen genomen dienen te worden wanneer een ziekte voorkomt bij gedomesticeerde of in het wild levende dieren of wanneer het vermoeden bestaat dat deze voorkomt in een bepaald gebied. Deze maatregelen kunnen gaan van het instellen van schutskringen tot het gecontroleerd verwijderen van karkassen en de vernietiging ervan. Voor bepaalde ziekten wordt het opstellen van uitroeiingprogramma's en rampenplannen opgelegd. Veel van deze bepalingen worden toegelicht in uitgebreide bijlagen bij de richtlijnen of beschikkingen zodat de discretionaire bevoegdheid terzake van de lidstaten eerder beperkt tot soms nagenoeg onbestaande is.

Hoewel de totaliteit van de Europese regelgeving al omvattend gestoffeerd is, dient er bijkomend rekening gehouden te worden met de internationale verplichtingen die België heeft ten aanzien van de Wereldorganisatie voor diergezondheid (OIE of 'World Organisation for Animal Health', voorheen 'Office International des Epizooties'). Deze internationale organisatie is aangesteld onder de 'Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures' (SPS-overeenkomst) onder auspiciën van de Wereld Handelsorganisatie en is verantwoordelijk voor het tot stand brengen van internationale diergezondheidscodes met het oog op het verbeteren van de diergezondheid op het internationale niveau. Deze codes en handleidingen zijn tot stand gekomen op voorstel van diverse OIE-organen en zijn aangenomen tijdens de 'General Session' die jaarlijks plaatsvindt te Parijs. België heeft de 'International Agreement for the creation of an Office international des epizooties in Paris', zijnde de oprichtingsakte van de World Organisation for Animal Health, in 1924 ondertekend. Dit betekent dat zij de verplichtingen, opgelegd in de 'Terrestrial Animal Health Code (2009)' en in de 'Aquatic Animal Health Code (2009)' dient na te komen. Deze teksten bevatten onder andere de meldingsplicht van in de codes opgelijste ziekten.

Er dient op gewezen te worden dat de vermelde richtlijnen, verordeningen en beschikkingen niet het eindpunt van het Europees wetgevend initiatief betreffende ziekten bij in het wild levende dieren en/of bij gedomesticeerde dieren zijn. De Europese Unie is gestart met de uitbouw van een nieuwe strategie voor diergezondheid. Deze toekomststrategie is erop gericht de huidige reeks onderling samenhangende beleidsmaatregelen door één beleidskader te vervangen. Er wordt daarbij gestreefd naar één duidelijk regelgevingskader dat zo veel mogelijk samenvalt met de aanbevelingen, normen en richtsnoeren van de OIE-Codex, vermits die afstemming momenteel niet optimaal is. Dit regelgevingskader heeft ook betrekking op maatregelen met betrekking tot diervoeding en dierenwelzijn. De Europese Unie heeft de intentie om op lange termijn lid te worden van de OIE ter versterking van de actieve rol van de Unie. Daarnaast werkt de Europese Unie momenteel ook aan de uitbouw van een strategie voor invasieve uitheemse soorten, wat mogelijk ook gevolgen zal hebben voor de lidstaten in het kader van ziektenbeleid met betrekking tot uitheemse soorten.

Deze ontwikkelingen tonen aan dat de ziektenproblematiek bij in het wild levende dieren aan belang zal toenemen en dat een uitgebouwde juridische en operationele aanpak in Vlaanderen urgent en noodzakelijk is. Tenslotte dient opgemerkt te worden dat de hierboven vermeldde data van inwerkingtreding voor de betrokken Europese normen niet gehaald werden door het Vlaamse Gewest. Dit is een zeer ongewenste situatie en de mogelijkheid bestaat dat het Vlaamse Gewest gesanctioneerd wordt door de Europese Unie voor laattijdigheid van implementatie.

1.3 Bevoegdheid van het Vlaamse Gewest

Tot aan het verschijnen van aviaire influenza in West-Europa enkele jaren geleden, werd de zogenaamde wildziekteproblematiek integraal opgevolgd door de federale overheid. De problematiek werd dan ook als algemene dierenziekteproblematiek en niet als specifieke wildziekteproblematiek beschouwd. Er werd qua bevoegdheid geen onderscheid gemaakt tussen de situatie waarbij een landbouwhuisdier geïnfecteerd was dan wel een in het wild levend dier. Wat in het wild levende dieren betreft, was hier echter sprake van

bevoegdheidsoverschrijding. Dit blijkt uit het arrest van het Grondwettelijk Hof (voorheen Arbitragehof) van 31 januari 1989 (arrest nr. 1/89) waarin zij oordeelde dat de bevoegdheid om maatregelen te nemen ten aanzien van ziekten bij in het wild levende dieren exclusief bij de Gewesten ligt, zich hierbij baserend op argumentatie van de Waalse Gewestexecutieve die stelde dat " *de wetgever die de natuurbescherming en het natuurbehoud onder zijn bevoegdheid heeft, met uitsluiting van iedere andere ertoe gemachtigd is maatregelen te nemen tot het bestrijden van de ziekten bij de in het wild levende dieren",* hierbij verduidelijkend dat *"het feit dat die ziekten op de veestapel kunnen overgaan, aan die maatregelen niet het karakter van bescherming en behoud van de fauna ontneemt (…)."*. De Raad van State richtte zich naar het oordeel van het Grondwettelijk Hof bij de formulering van haar adviezen met betrekking tot het Koninklijk Besluit van 10 oktober 2005 betreffende de bestrijding van mond- en klauwzeer en het ministerieel besluit van. 16 april 2007 tot wijziging van het ministerieel besluit van 21 april 1999 houdende voorwaarden betreffende het verwerven en behouden van de Aujeszkystatuten. Het voorgaande heeft geleid tot het gegeven dat de federale overheid bevoegd is voor de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten bij landbouwhuisdieren en het Vlaamse Gewest deze bevoegdheid heeft ten aanzien van in het wild levende dieren. Dit impliceert dat de federale en gewestelijke wetgeving nauw bij elkaar moeten aansluiten en dat een goede samenwerking tussen beide overheden, op de dunne grens tussen de landbouwsector en het natuurbeheer, onontbeerlijk is. Het voorliggend voorontwerp van decreet wil een adequaat wetgevend kader bieden waarbij rekening wordt gehouden met deze wisselwerking.

2. Uitgebrachte adviezen

2.1 . Advies van de SARWGG

Het advies van de SARWGG van 12 september 2011 bevat geen opmerkingen.

2.2. Gezamenlijk advies van de Minaraad en de SALV

Het gezamenlijke advies van de Minaraad en de SALV dateert van 19 september 2011 Het advies bevat een algemeen luik dat zich toespitst op het belang van het decreet, de omvang van het risico dat aanleiding geeft tot het decreet, de bevoegdheidsverdeling, de structuur, de afstemming met andere wetgeving en de budgettaire impact. Daarnaast wordt advies gegeven per artikel alsook een doorkijk op de volgende stappen.

De raden stemmen in met het ontwerp van decreet maar hebben nog een aantal aandachtspunten, vragen en bemerkingen. Op basis hiervan werd het ontwerp van decreet op een aantal plaatsen aangepast. De voornaamste punten uit het advies worden als volgt beoordeeld.

2.2.1. Algemeen luik

[2] De omvang van het risico dat een ziekte bij in het wild levende dieren vormt, hangt af van diverse factoren, waarbij ook de ruimtelijke structuur van het Vlaamse Gewest een risicofactor kan zijn door een ruimtelijke vermenging van allerhande functies, waaronder ook landbouw en natuur. De raden wijzen erop dat de sector "hobbydierenhouderij" ook aangesproken kan worden voor sensibilisatie, monitoring en preventie, hetgeen ontbrak in het ontwerp.

Hierop wordt teruggekomen bij de artikelsgewijze bespreking in punt 2.2. De raden gaan ervan uit dat zowel de overheid als de betrokken particulieren alle maatregelen dienen te nemen die redelijkerwijs kunnen genomen worden en verwijzen hiervoor naar een bestaande formulering

in het Wildschadebesluit. Dit advies alsook de mogelijke formulering zal meegenomen worden bij de verdere uitwerking van deze regelgeving in uitvoeringsbesluiten.

[3] De raden wijzen op een incorrecte citering van het Grondwettelijk Hof in de memorie van toelichting.

Dit werd conform het advies aangepast.

[5] De raden zien een mogelijks onvoldoende afstemming van het ontwerp van decreet met andere wetgeving. Met name moet nagegaan worden of de uitzonderingsgronden die vervat zijn in artikel 56 van het decreet Natuurbehoud nog volstaan en moet een doorlichting gebeuren van de bestaande uitvoeringsbesluiten, zoals bijvoorbeeld het Soortenbesluit.

Wat het decreet Natuurbehoud betreft, staan alle nodige uitzonderingsgronden in artikel 56. De Vlaamse Regering of haar gemachtigde kan met name afwijken van de verbodsbepalingen van het decreet en zijn uitvoeringsbepalingen, onder meer 'ten behoeve van het natuurbeheer, de natuureducatie in het belang van de bescherming van de natuur en van de instandhouding van de habitats', 'ten behoeve van de volksgezondheid of de openbare veiligheid' en 'ter voorkoming van belangrijke schade aan cultuurgewassen, vee en huisdieren, bossen en visserij'. Het Soortenbesluit is onder meer een rechtstreekse uitvoering van dit artikel. De rechtsgrond die in artikel 56 wordt gecreëerd voor de Vlaamse Regering of haar gemachtigde, is precies tot uiting gekomen in de vorm van het Soortenbesluit. In artikel 20 van het Soortenbesluit worden een reeks mogelijke afwijkingsgronden opgesomd, waarbij de volgende van belang zijn in dit dossier: 'in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid', 'in het kader van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale en economische aard, en voor het milieu gunstige effecten', 'ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren of aan andere goederen in eigendom of gebruik' en 'ter bescherming van de wilde fauna of flora, of ter instandhouding van de natuurlijke habitats'.

[6] De Raden wijzen op het belang van monitoring, preventie en sensibilisering en de hiervoor noodzakelijke middelen.

Met deze bezorgdheid zal terdege rekening worden gehouden in de programmering en de verdere uitwerking van de uitvoeringsbesluiten.

De raden stellen zich verder vragen over de noodzaak en de werking van een schadefonds zoals opgenomen onder artikel 6, 13°, van het ontwerp van decreet.

Gelet op de bezorgdheden van de raden ten aanzien van de nodige financiële middelen wordt artikel 6, 13°, in het ontwerp van decreet geschrapt, aangezien:
- de Vlaamse overheid, indien zij haar nationale en internationale verplichtingen nakomt inzake wildedierenziektebeleid en -beheer, niet verder aansprakelijk is voor eventueel geleden schade aan landbouweconomie, volksgezondheid of natuur;
- en een uitbetaling van schade door de overheid (i) bij economische schade door ziekten bij gedomesticeerde dieren, (ii) bij schade aan de volksgezondheid of (iii) bij schade aan natuur, niet inherent een onderdeel is van het crisisbeheer zelf, maar een keuze is die achteraf, na het crisisbeheer, kan genomen worden, indien blijkt dat een noodlijdende sector ondersteuning behoeft. Zo keert het sanitair fonds, dat beheerd wordt door de federale overheid, vergoedingen uit aan landbouwers voor de directe en indirecte kosten bij vernietiging van de veestapel.

Daarnaast wordt onder een apart artikel, met name artikel 13, de mogelijkheid gecreëerd dat de Vlaamse Regering een wildedierenziektefonds in werking kan stellen ter financiering van de maatregelen die het Vlaamse Gewest moet nemen voor preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren. Dit fonds zal gefinancierd worden vanuit alle

betrokken beleidsdomeinen, zijnde de bevoegde entiteiten van de beleidsdomeinen 'Leefmilieu, Natuur en Energie', 'Landbouw en Visserij' en 'Welzijn, Volksgezondheid en Gezin'.

2.2.2. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 2
Om verwarring te vermijden, als gevolg van de beperktere definitie van "wild" zoals gedefinieerd in het Jachtdecreet, stellen de raden voor om de term "Wildedierenziektedecreet" te hanteren.

De dienst Wetsmatiging gaf in zijn taaladvies aan dat de koppeling tussen "ziekten" en "decreet" zonder "n" moet gebeuren. Het ontwerp van decreet wordt aangepast zodat het citeeropschrift "Wildedierenziektedecreet" luidt.

Artikel 3
De raden geven aan dat in een aantal gevallen de grens tussen res nullius en res propria niet geheel duidelijk is.

In de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat "in het wild levende dieren", zoals gedefinieerd in het ontwerp van decreet, dieren zijn die aan niemand toebehoren, die niemands eigendom zijn. Het gaat om dieren die voor zichzelf kunnen instaan en die zich vrij kunnen bewegen. Bij dieren die niet vrij in het wild leven, maar gehouden worden op afgesloten terreinen, kan men er logischerwijze van uitgaan dat de dieren aan iemand toebehoren en geen res nullius zijn. Het Vlaamse Gewest heeft niet de bevoegdheid om maatregelen te nemen voor dieren die aan iemand toebehoren. De grens tussen res nullius en res propria lijkt hiermee voldoende verduidelijkt, maar om dit ook in het decreet zelf te benadrukken werd de definitie van "in het wild levende dieren" in artikel 5 beperkt aangepast.

Daarnaast wijzen de raden op andere mogelijke termen in plaats van de term "natuur", zoals "wilde fauna".

De term "natuur" blijft evenwel behouden. Deze term wordt gedefinieerd in artikel 2, 7°, van het decreet Natuurbehoud van 21 oktober 1997 "*natuur: de levende organismen, hun habitats, de ecosystemen waarvan zij deel uitmaken en de daarmee verbonden uit zichzelf functionerende ecologische processen, ongeacht of deze al dan niet voorkomen in aansluiting op menselijk handelen, met uitsluiting van de cultuurgewassen, de landbouwdieren en de huisdieren*". Het is aangewezen dat het toepassingsgebied van het wildedierenziektedecreet risicovormende infecties voor natuur omvat, en niet beperkt is tot risicovormende infecties voor wilde fauna alleen.

Artikel 5
De raden benadrukken het belang van de definitie van "in het wild levende dieren", daar zij dieren van elke grootteorde, gaande van herten en everzwijnen tot muggen en teken, beoogt. De raden suggereren ook een lichte aanpassing van de definitie om ook situaties te kunnen vatten waarbij er een omheining is, maar waarbij deze niet helemaal sluitend is.

De door de raden voorgestelde definitie wordt in het ontwerp van decreet overgenomen.

Daarnaast stellen de raden voor om de term "infectie" afzonderlijk te definiëren, en niet onder de definitie van "ziekte".

Ook dit advies wordt integraal meegenomen.

Artikel 6
De raden vragen de term "bewaking" te vervangen door "monitoring", daar deze term algemeen aanvaard is.

Na screening van de Europese regelgeving ter zake wordt evenwel besloten de bredere term "surveillance" te gebruiken, conform de Europese regelgeving.

Inzake artikel 6, 12°, vragen de raden om vooraf aan het uitzetten, terug vrijlaten of bepoten (in geval van vissen) van (bepaalde) dieren in het wild, een doorgedreven risicoanalyse uit te voeren, rekening houdend met de kostenefficiëntie.

Artikel 6, 12°, van het ontwerp van decreet wordt conform het advies aangepast.

Wat betreft artikel 6, 13°, inzake het in werking stellen van een schadefonds, wordt verwezen naar de bespreking onder 3.1. [6].

Artikel 7
De raden stellen voor om de hobbydierenhouders toe te voegen aan de opsomming.

Het artikel wordt conform het advies aangepast.

Artikelen 11 tot en met 13
De raden vragen om te onderzoeken of er ook niet in het decreet Natuurbehoud een vergelijkbare aanpassing moet gebeuren als in de Wet op de riviervisserij en het Jachtdecreet, omdat het decreet Natuurbehoud weliswaar een uitzonderingsgrond voorziet in artikel 56, maar dat dit uitsluitend gaat over "het voorkomen van belangrijke schade aan cultuurgewassen, vee en huisdieren, bossen en visserij". De uitzonderingsgrond wordt dus niet voorzien met betrekking tot "de bewaking" of "de bestrijding".

Artikel 56 van het decreet Natuurbehoud bevat zeer ruime bewoordingen, met name:
"De Vlaamse Regering of haar gemachtigde kan afwijken van de verbodsbepalingen van dit decreet of zijn uitvoeringsbepalingen :
1° ten behoeve van het wetenschappelijk onderzoek verricht door wetenschappelijke instellingen en universiteiten;
2° ten behoeve van het natuurbeheer, de natuureducatie in het belang van de bescherming van de natuur en van de instandhouding van de habitats;
3° ten behoeve van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
4° ter voorkoming van belangrijke schade aan cultuurgewassen, vee en huisdieren, bossen en visserij;
5° ten behoeve van het onderwijs en de repopulatie.".

Hieruit volgt dat de Vlaamse Regering kan afwijken van de verbodsbepalingen van het decreet Natuurbehoud ten behoeve van preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, en dit om onder andere belangrijke schade aan vee of volksgezondheid te voorkomen.

Voor de raden zou het verder onaanvaardbaar zijn dat het Jachtdecreet en de Wet op de riviervisserij buiten werking gesteld zouden kunnen worden door het Wildedierenziektedecreet.

Om die bekommernis ten aanzien van het Jachtdecreet op te vangen wordt in artikel 6 een derde lid opgenomen dat bepaalt dat de maatregelen die betrekking hebben op wildsoorten zoals bedoeld in artikel 3 van het Jachtdecreet en die genomen worden in uitvoering van het eerste lid van dit artikel, moeten voldoen aan de voorwaarden vermeld in artikel 33 van dat decreet. Het Jachtdecreet voorziet reeds in een afwijkingsmogelijkheid onder bepaalde specifieke voorwaarden.

De bezorgdheid van de raden met betrekking tot de Wet op de Riviervisserij is begrijpelijk maar kan best verholpen worden door in artikel 14bis van die Wet eveneens de toevoeging aan te brengen, zoals in het laatste lid van artikel 33 van het Jachtdecreet geformuleerd werd. Hierdoor wordt ook voor de Wet op de riviervisserij het risico op disproportioneel gebruik

weggenomen. Deze toevoeging luidt met name: *"Afwijkingen op grond van dit artikel kunnen alleen maar toegestaan worden als de volgende voorwaarden zijn vervuld:*
1° er mag geen andere bevredigende oplossing bestaan;
2° de afwijking mag geen afbreuk doen aan het streefdoel om de populaties van de soort in kwestie in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, op lokaal niveau of op Vlaams niveau.".

2.2.3. Doorkijk op volgende stappen

De aanbevelingen van de raden met betrekking tot het maken van duidelijke afspraken tussen de verschillende entiteiten binnen de Vlaamse overheid en tussen verschillende overheidsniveaus en het operationeel karakter van de uitvoeringsbesluiten worden terdege in de verdere programmering en uitwerking van de uitvoeringsbesluiten meegenomen.

2.2.4. Bijkomende aanpassingen

Na een bijkomende screening van het ontwerp van decreet worden volgende aanpassingen opgenomen in het als bijlage 1 toegevoegde ontwerp van decreet en de als bijlage 2 toegevoegde memorie van toelichting:

- in artikel 5 wordt een tweede lid opgenomen waarin de Vlaamse Regering gemachtigd wordt om bij de uitvoering van het decreet noodzakelijke, nieuwe begrippen te kunnen definiëren. Omzendbrief VR/2009/4 betreffende de wetgevingstechniek bepaalt met name geen woorden uit een hogere regeling te definiëren, tenzij die regeling de machtiging daartoe inhoudt;
- artikel 12 wordt geschrapt, gezien dit overbodig geworden is, daar artikel 33 al gewijzigd werd middels het decreet van 23 december 2010 en hiermee afgestemd is op de bepalingen van het ontwerp van Wildedierenziektedecreet;
- hernummering van de artikelen in functie van de aangebrachte wijzigingen.

2.3. Advies van de Raad van State

Advies 54.911/1 van de Raad van State werd verstrekt op 23 januari 2014. Hieraan werd als volgt gevolg gegeven.

[3.1 en 3.2] De Raad van State merkt op dat de delegatie van bevoegdheid onder artikel 4 van het ontwerp van decreet erop neerkomt dat het de Vlaamse Regering mogelijk wordt gemaakt om zelf het toepassingsgebied van het decreet te bepalen, hetgeen evenwel een te vergaande delegatie uitmaakt. Artikel 4 had als doel dat de Vlaamse Regering op grond van deze bepaling nadere invulling zou kunnen geven aan wat in concreto de ziekten zijn die overeenkomstig artikel 3 van het ontwerp "een risico kunnen vormen voor de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur". Dit artikel 4 is echter overbodig gezien het decreet van toepassing dient te zijn op alle ziekten bij in het wild levende dieren die een risico kunnen vormen voor de volksgezondheid, economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders of de natuur. Zodoende dient er geen delegatie van de Vlaamse Regering te zijn om de ziekten te bepalen waarop het decreet van toepassing is en wordt het artikel geschrapt en de nummering van de overige artikels aangepast.

[3.3] De Raad van State merkt op dat in artikel 5 (voortaan artikel 4), tweede lid, van het ontwerp van decreet aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid wordt verleend om "bij de uitvoering van [het] decreet de erin voorkomende begrippen [te] definiëren". Dergelijke delegatie van bevoegdheid komt er eveneens op neer dat het de Vlaamse Regering mogelijk wordt gemaakt om zelf het toepassingsgebied van het decreet te bepalen, wat evenwel een te vergaande delegatie uitmaakt. Conform het advies van de Raad van State wordt het artikel

aangepast zodat het aan de Vlaamse Regering wordt opgedragen om begrippen die in het decreet worden omschreven nader te specificeren.

[3.4 en 3.5] De Raad van State merkt op dat de in artikel 7 (voortaan artikel 6) vervatte delegatie aan de Vlaamse Regering om te bepalen aan wie, in welke gevallen en onder welke voorwaarden een vergoeding kan worden verleend voor de medewerking aan de uitvoering van het decreet te ruim en te algemeen is om toelaatbaar te zijn. Volgens de Raad is dit hoogstens aanvaardbaar voor verplichtingen opgelegd in kader van de in artikel 6 (voortaan artikel 5), eerste lid, 1° tot 12°, indien dit met zoveel woorden tot uitdrukking wordt gebracht in artikel 7 (voortaan artikel 6). Aan deze bemerking is in het ontwerp van decreet tegemoet gekomen. Er zou verder nader omschreven moeten worden waarvoor een vergoeding kan worden toegekend. Daarom werd de verwijzing naar het volledige decreet geschrapt en werd enkel een vergoedingsmogelijkheid behouden voor medewerking aan de uitvoering van de maatregelen opgesomd in artikel 6 (voortaan artikel 5) van het ontwerp van decreet. Eveneens zouden de essentiële voorwaarden omschreven moeten worden waaraan moet worden voldaan om voor dergelijke vergoeding in aanmerking te komen. Hiervoor werden in het ontwerp van decreet twee voorwaarden ingeschreven waaraan niet cumulatief voldaan moet zijn. Een vergoeding kan toegekend worden indien de ontvanger bij de medewerking aan de uitvoering van de genoemde maatregelen kosten heeft gemaakt. Een vergoeding kan eveneens gerechtvaardigd zijn wanneer de ontvanger bij de medewerking aan de uitvoering van de maatregelen een fysieke daad moet stellen die meer omvat dan redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Overigens herinnert de Raad van State eraan dat bij de uitwerking van de vergoedingsregeling zorgvuldig moet worden toegezien op de overeenstemming ervan de met de Europese staatssteunregeling. Met het oog hierop werd middels de uitsluiting van ondernemingen van de vergoedingsregeling al een voorzorg mechanisme ingebouwd in artikel 7 (voortaan artikel 6) van het ontwerp van decreet.

[4] De Raad van State merkt op dat de nadere regels die de Vlaamse Regering kan bepalen voor het informeren van en het samenwerken met de *World Organisation for Animal Health* (OIE) en de Europese Commissie, middels de delegatie opgenomen in artikel 8 (voortaan artikel 7), enkel zullen kunnen worden vastgesteld binnen het kader van of de marge gelaten door artikel 92bis, §4bis, van de bijzondere wet van 8 augustus tot hervorming der instellingen (BWHI). Dat wat de samenwerking met de Europese Unie (EU) betreft, een aantal aspecten geregeld wordt in de samenwerkingsakkoorden van 8 maart 1994 met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de EU. Dat aspecten waar er nog geen regelingen voor zijn, zoals wat de vertegenwoordiging en standpuntbepaling namens België in het OIE betreft, deze overeenkomstig het bepaalde in artikel 92bis, §4bis, tweede lid, van de BWHI, het voorwerp dienen uit te maken van een overleg tussen de betrokken regeringen. Om onduidelijkheid en onzekerheid te vermijden werd het betreffend artikel aangepast in die zin dat het verwijst naar de noodzaak van conformiteit van de door de Vlaamse Regering vast te stellen regels met artikel 92bis, §4bis, van de BWHI en naar het feit dat de krachtens dat artikel vastgestelde samenwerkingsakkoorden eveneens van toepassing zijn.

[5] De Raad van State merkt op dat er al een onderdeel 21° aan artikel 16.1.1, eerste lid, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) werd toegevoegd. Het artikel 12 (voortaan artikel 11) wordt dus aangepast zodat de ontworpen toevoeging betrekking heeft op artikel 16.1.1, eerste lid, 22°, van het DABM.

[6] De Raad van State beveelt aan om de financieringswijze van het fonds op te nemen in het decreet. Zodoende wordt aan artikel 13 (voortaan artikel 12) toegevoegd dat het fonds zal gefinancierd worden vanuit alle betrokken beleidsdomeinen, zijnde de bevoegde entiteiten van de beleidsdomeinen 'Leefmilieu, Natuur en Energie', 'Landbouw en Visserij' en 'Welzijn, Volksgezondheid en Gezin'.

[7] De Raad van State merkt op dat het opportuun kan zijn om in artikel 14 (voortaan artikel 13) van het ontwerp van decreet een uiterste datum in te schrijven waarop de Vlaamse

Regering het decreet in werking moet hebben gesteld bij gebreke waarvan de ontworpen regeling geacht moet worden in werking te zijn getreden. Het is inderdaad aangewezen, om in het geval van het optreden van een crisissituatie veroorzaakt door ziekten bij in het wild levende dieren, snel en efficiënt maatregelen te kunnen uitvoeren. Zodoende wordt in artikel 14 (voortaan artikel 6) als uiterste datum 1 januari 2015 opgenomen waarop de Vlaamse Regering het decreet in werking moet hebben gesteld bij gebreke waarvan de ontworpen regeling geacht moet worden in werking te zijn getreden.

Tijdens een bijkomende controle van het ontwerp van decreet werd de term "programma's" in artikel 4 (voortaan artikel 5), 2°, aangevuld met "projecten" daar de term "programma's" onder Europese regelgeving een omvattender begrip is dat voor zijn totstandkoming een vrij zware procedure dient te volgen. Voor het nemen van onder meer terrein beherende maatregelen ter voorkoming of bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren is dit te zwaarwichtig zodat voor het nemen van deze laatst genoemde maatregelen de toevoeging van de term "projecten" opportuun wordt geacht.

Na verdere overwegingen lijkt het aangewezen de voorziene oprichting van een fonds te vervangen door een machtiging aan de Vlaamse Regering om een regeling te treffen betreffende de financiering van de maatregelen die het Vlaamse Gewest moet nemen voor preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren alsook schade ingevolge deze ziekten. Artikel 13 (voortaan artikel 12) van het ontwerp van decreet werd in die zin aangepast. De financiering gebeurt binnen de beschikbare kredieten van de betrokken beleidsdomeinen, zijnde de bevoegde entiteiten van de beleidsdomeinen "Leefmilieu, Natuur en Energie", "Landbouw en Visserij" en "Welzijn, Volksgezondheid en Gezin".

3. Toelichting bij de tekst van het decreet

Het onderwerp van dit decreet is de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren. Zoals ook infecties en aandoeningen bij de mens vaak worden omschreven met wetenschappelijke benamingen, is dit ook het geval bij ziekten bij in het wild levende dieren. Wetenschappelijke termen worden geacht raadpleegbaar te zijn en worden daarom niet allemaal gedefinieerd in het decreet, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld wordt. Dit om verwarring te vermijden en duidelijkheid na te streven.

3.1. Doelstelling

Artikel 1
Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2
Het is aangewezen om aan een decreet een uitdrukkelijk, in de tekst van het decreet zelf weergegeven, citeeropschrift te geven om te vermijden dat de tekst onder een onduidelijke, officieuze verkorte benaming wordt geciteerd.
Het Wildedierenziektedecreet biedt een regelgevend kader voor alle in het wild levende dieren.

3.2. Toepassingsgebied

Artikel 3
In dit artikel wordt het toepassingsgebied van het decreet weergegeven. Het decreet heeft betrekking op de bescherming en vrijwaring van de volksgezondheid, van de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en van de natuur tegen ziekten bij in het wild levende dieren. Deze doelstelling wordt op drie manieren ingevuld: door preventie, door bewaking en door bestrijding, en dient geïnterpreteerd te worden in die zin dat bescherming en vrijwaring gericht is op de 3 aspecten in ruime zin, en niet op individuele gevallen, tenzij er

sprake zou zijn van een risico voor één van de 3 aspecten in ruime zin. De verdere invulling van dit artikel wordt gegeven onder artikel 5.

3.3. Definities

Artikel 4, eerste lid
Het verdient aanbeveling om in het decreet bepaalde termen te verduidelijken door middel van een definitie. Bepaalde definities worden, gezien hun bruikbaarheid in het Wildedierenziektedecreet, ontleend aan de federale Dierengezondheidswet van 24 maart 1987. Voor de betrokken termen is het niet aangewezen nieuwe definities uit te werken vermits de definities in de wet van 1987 de betekenis van de begrippen weergeeft zoals de decreetgever het bedoelt. Bovendien zou in dergelijke gevallen het gebruik van andere definities tot nodeloze verwarring kunnen leiden.

Artikel 4, punt 1°: in het wild levende dieren
Met de term 'in het wild levende dieren' wordt bedoeld: de dieren die niet onder de eigendom van een persoon vallen en die leven op terreinen of plaatsen die niet afgesloten zijn door een doorlopende constructie die erop gericht is de verspreiding van de dieren naar omliggende terreinen en plaatsen onmogelijk te maken, ongeacht de aard of de bedekking van die plaatsen. Deze definitie is bewust zeer ruim gehouden. Er staat geen beperking op soorten van in het wild levende dieren die onder het toepassingsgebied van het decreet vallen. Op deze manier vallen dieren van elke grootteorde onder het toepassingsgebied van het decreet, gaande van bijvoorbeeld herten en everzwijnen tot muggen en teken. Enkel op deze manier is het mogelijk om de doelstelling van het decreet te behartigen, namelijk het beschermen en vrijwaren van de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur. Dit standpunt is mede ingegeven door het al hoger vermelde arrest van het Grondwettelijk Hof van 1989 waarbij de 'in het wild levende dieren' in het algemeen worden geviseerd zonder enige beperking. Nochtans is er wel een beperking in die zin dat dieren niet onder het toepassingsgebied van het decreet vallen indien zij eigendom zijn van een persoon of rechtspersoon. Meer bepaald worden daarmee dieren bedoeld die niet kunnen worden beschouwd als een zogenaamd. 'res nullius'. Wanneer een dier beschouwd wordt als een 'res nullius' betekent dit dat het dier aan niemand toebehoort (het is niemands eigendom), dat dit dier voor zichzelf kan instaan en dat het zich vrij kan bewegen. Bij dieren die niet vrij in het wild leven, maar gehouden worden op afgesloten terreinen, kan men er logischerwijze eveneens van uitgaan dat de dieren aan iemand toebehoren en dus geen res nullius zijn. Het Vlaamse Gewest heeft niet de bevoegdheid om maatregelen te nemen voor dieren die aan iemand toebehoren.

Artikel 4, punt 2°: ziekte
Met de term 'ziekte ' wordt bedoeld: elke pathologische verstoring van de anatomische of fysiologische toestand van dieren alsook het door dieren met zich meedragen van een infectie die ziekte kan veroorzaken bij de mens of bij in het wild levende of gedomesticeerde diersoorten. Het decreet zorgt niet enkel voor een rechtsbasis voor de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten in de strikte zin van het woord. Een dier kan ook drager van een infectie zijn zonder zelf ziek te zijn en kan vervolgens andere diersoorten of de mens besmetten. Om overheidsoptreden mogelijk te maken in alle aangewezen situaties, werd ervoor gekozen om de term 'ziekte' als volgt te definiëren: 'elke pathologische verstoring van de anatomische of fysiologische toestand van dieren evenals het door dieren met zich meedragen van een infectie die een ziekte kan veroorzaken bij de mens of bij in het wild levende of gedomesticeerde diersoorten'. Dit laat de Vlaamse overheid toe om preventieve, bewakings- of bestrijdingsmaatregelen te nemen, ook wanneer een in het wild levend dier enkel drager is van een ziekte en hier zelf geen negatieve impact van ondervindt.

Artikel 4, punt 3°: infectie
Een infectie wordt gedefinieerd als het binnendringen en de ontwikkeling of de vermenigvuldiging van een infectieus agens, inclusief parasieten, schimmels, bacteriën,

virussen, prionen. Deze definitie werd grotendeels overgenomen uit de verklarende woordenlijst bij de Terrestrial Animal Health Code van de OIE (cfr. supra onder paragraaf 1.2 voor uitleg over deze OIE-Code). De toevoeging aan de definitie 'inclusief parasieten, schimmels, bacteriën, virussen, prionen' heeft tot doel te verduidelijken dat de term 'infectieus agens' elk agens behelst dat infectie kan veroorzaken. De toegevoegde opsomming is niet limitatief van aard.

Artikel 4, punt 2° en 4°, dierlijke producten en smetstoffen
Met de term smetstoffen wordt bedoeld: elke stof die bacteriën, virussen, parasieten en hun larven of eieren, schimmels of andere pathogeen agentia bevat waardoor een ziekte kan worden overgedragen.
Met de term dierlijke producten wordt bedoeld: elke al dan niet verwerkte materie van dierlijke oorsprong. Deze beide termen maken onderwerp uit van de mogelijke maatregelen die de Vlaamse Regering kan vaststellen of opleggen in het kader van dit decreet.

Artikel 4, tweede lid
Het nader specifiëren van in een decreet omschreven begrippen door de Vlaamse Regering valt niet onder haar algemene uitvoeringsbevoegdheid. Nochtans kan de noodzaak hiertoe bij het verder uitwerken van de regelgeving blijken. Het zou omslachtig en tijdrovend zijn mocht hiertoe telkens een decreetwijziging vereist zijn. De decreetgever wil hiervoor een oplossing bieden door de Vlaamse Regering uitdrukkelijk te machtigen om in de besluiten die genomen worden ter uitvoering van dit decreet ook begrippen die in dit decreet omschreven zijn nader te specifiëren indien dit nodig zou blijken voor de goede en vlotte uitvoering van dit decreet en zijn uitvoeringbesluiten.

3.4. Maatregelen ter preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren

3.4.1. Maatregelen die de Vlaamse Regering kan vaststellen en opleggen

Artikel 5, eerste lid
Dit artikel machtigt de Vlaamse Regering tot het nemen en opleggen van maatregelen met als doel de preventie, de bewaking en of de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, voor zover dit in de praktijk redelijkerwijs mogelijk is:

1) met 'preventie' wordt bedoeld dat er maatregelen genomen kunnen worden om het optreden van infectie te beletten/voorkomen;
2) met 'surveillance wordt bedoeld dat de sanitaire toestand van in het wild levende dieren gemonitord wordt om de aanwezigheid van ziekten vroegtijdig op te sporen en om de evolutie in verspreiding en prevalentie op te volgen;
3) met 'bestrijding' wordt bedoeld dat er maatregelen genomen kunnen worden om infectie bij in het wild levende dieren te reduceren en/of uit te roeien.

Het decreet zorgt niet enkel voor een rechtsbasis om het nemen van maatregelen mogelijk te maken in het geval van een effectieve uitbraak van een ziekte, maar heeft ook tot doel te zorgen voor een rechtsbasis om alle ziekte-inperkende handelingen te kunnen stellen, voor, tijdens en na het uitbreken van een ziekte bij in het wild levende dieren. Dit betekent ondermeer dat het uitzetten van dieren in het wild aan een strikt protocol en controles onderworpen wordt om te beletten dat ziekten verspreid worden naar in het wild levende dieren.

Het merendeel van de maatregelen die op grond van dit artikel genomen of opgelegd kunnen worden, zijn afkomstig uit Europese wetgeving of de Terrestrial & Aquatic Animal Health Code. De terzake voorhanden zijnde Europese normen leggen verplichtingen op die zo gedetailleerd zijn dat de opname in een decreet vanuit legistiek oogpunt onwenselijk en inefficiënt is. Ook

hier geldt dat de Europese en internationale regelgeving regelmatig gewijzigd of bijgewerkt wordt. Om een snelle aanpassing van de Vlaamse wetgeving mogelijk te maken wordt de uitwerking van maatregelen best geplaatst in één of meerdere uitvoeringsbesluiten van de Vlaamse Regering. Deze werkwijze maakt het ook mogelijk sneller in te grijpen en vlotter aanpassingen door te voeren indien dit na evaluatie van de regelgeving nodig zou blijken te zijn. Dezelfde redenering geldt indien een uitbraak zich zou voordoen en een snelle en adequate reactie noodzakelijk is.

De in artikel 5 opgesomde maatregelen zijn zeker niet limitatief, wat afgeleid kan worden uit de eerste zin die eindigt op *'zoals'*. Het is een opsomming van mogelijke maatregelen. De diversiteit aan Europese verplichtingen in gedachten houdend kan de Vlaamse Regering ook maatregelen van een andere aard nemen of opleggen.

3.4.2. Relatie met het Decreet Natuurbehoud

Artikel 5, tweede lid
Bepaalde soorten van in het wild levende dieren, genieten bescherming op basis van hoofdstuk VI van het Decreet Natuurbehoud. Op basis van artikel 51 van dit hoofdstuk kan de Vlaamse Regering maatregelen nemen inzake het instandhouden, het herstellen of het ontwikkelen van organismen. Deze maatregelen kunnen onder meer betrekking hebben op verbodsbepalingen inzake het doden van dieren. Artikel 56, §1 van het Decreet Natuurbehoud laat weliswaar toe van deze verbodsbepalingen af te wijken om bepaalde redenen en onder bepaalde voorwaarden, zoals ten behoeve van natuurbeheer, ten behoeve van de volksgezondheid of ter preventie van belangrijke schade aan vee. De artikelen 51 en 56 van het Decreet Natuurbehoud zijn momenteel door de Vlaamse Regering verder uitgewerkt in het Soortenbesluit van 15 mei 2009. Het Decreet Natuurbehoud voorziet met andere woorden enerzijds in de mogelijkheid tot bescherming van bepaalde soorten organismen, maar voorziet anderzijds ook de ruimte om, in afwijking van die beschermingsmaatregelen, maatregelen te nemen zoals die kunnen worden genomen in het kader van het Wildedierenziektedecreet.
Artikel 56, §1, tweede lid Decreet Natuurbehoud plaatst hier weliswaar een belangrijke nuance bij. Wanneer wordt afgeweken van een bepaling die voortvloeit uit een internationaal verdrag, overeenkomst of akte, moet er voldaan worden aan de door dat verdrag, die overeenkomst of die akte opgelegde voorwaarden. In het kader van het Wildedierenziektedecreet moet daarbij in de eerste plaats gedacht worden aan de twee belangrijke Europese natuurbehoudsnormen: de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Het Decreet Natuurbehoud bevat bepalingen die voortvloeien uit deze richtlijnen waarbij het slechts onder bepaalde voorwaarden is toegestaan om af te wijken van de beschermingsvoorschriften die door deze richtlijnen worden voorgeschreven. Logischerwijze moeten ook de uitvoerende maatregelen, genomen op basis van het Wildziektedecreet, deze voorwaarden in acht nemen. De verwijzing naar artikel 56 van het Decreet Natuurbehoud heeft met andere woorden een signaalfunctie. Zij dient te vermijden dat de vermelde richtlijnen, maar ook andere Europese of internationale akten, geschonden zouden worden door uitvoeringsbepalingen van het Wildedierenziektedecreet.

3.4.3. Relatie met het Jachtdecreet

Artikel 5, derde lid

Een analoge redenering als voor het Decreet Natuurbehoud in titel 2.4.2 geldt ook voor het Jachtdecreet. Het Jachtdecreet van 24 juli 1991 regelt het verstandig gebruik van wildsoorten en hun leefgebieden. Het voorziet anderzijds in artikel 33 ook de ruimte voor de Vlaamse Regering om af te wijken van de bepalingen van het decreet en onder de door de Regering te bepalen voorwaarden en toezicht. Het afwijken kan om onder meer één of meer van de volgende redenen: het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale en economische aard, en voor het milieu gunstige effecten, en de bescherming van de wilde fauna of flora, of

ter instandhouding van de natuurlijke habitats. Dit voorziet de mogelijkheid om maatregelen te nemen zoals die kunnen worden genomen in het kader van het Wildedierenziektedecreet

Artikel 33 Jachtdecreet, derde lid plaatst hier weliswaar een belangrijke nuance bij. Wanneer wordt afgeweken van de bepalingen van het decreet moeten twee belangrijke voorwaarden in acht worden genomen: er mag geen andere bevredigende oplossing bestaan en de afwijking mag geen afbreuk doen aan het streefdoel om de populaties van de wildsoort in kwestie in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, op lokaal niveau of op Vlaams niveau. Logischerwijze moeten ook de uitvoerende maatregelen, genomen op basis van het Wildedierenziektedecreet, deze voorwaarden in acht nemen. De verwijzing naar het Jachtdecreet en naar artikel 33 in het bijzonder heeft met andere woorden een signaalfunctie.

3.5. Samenwerking met andere overheden en personen

3.5.1. Overheden en personen die voor samenwerking in aanmerking komen

Artikel 6
In bepaalde omstandigheden, zowel bij een uitbraak alsook bij de preventie of de bewaking van ziekten bij in het wild levende dieren, is het nodig dat iedereen die betrokken is bij in het wild levende dieren, of een aantal van deze betrokkenen, optimaal samenwerken. Denken we alleen al aan de surveillance van ziekten waarbij de opvangcentra voor wilde dieren een belangrijke rol zouden kunnen spelen daar zij zeer goed geplaatst zijn om bloedstalen te nemen bij de dieren die bij hun ondergebracht worden. Met deze opvangcentra voor wilde dieren worden de opvangcentra bedoeld zoals geregeld in hoofdstuk 5 van het Soortenbesluit van 15 mei 2009. Een andere situatie zou kunnen zijn waarbij jagers meewerken aan het vangen of schieten van dieren, mocht een dergelijke maatregel noodzakelijk blijken. In zulke situaties is het nodig dat de Vlaamse Regering een beroep kan doen op de kennis en kunde die andere personen en/of instanties ter beschikking hebben en op hun actieve medewerking. Mocht een dergelijke medewerking onmogelijk, onbestaand of ontoereikend zijn, kan de Vlaamse Regering de nodige maatregelen nemen om zelf de noodzakelijke handelingen te stellen.

Waar het artikel spreekt over '*bepaalde personen en verenigingen'*, gaat het niet enkel over natuurlijke personen maar ook over rechtspersonen. Een vereniging is vanuit juridisch oogpunt niet noodzakelijk een rechtspersoon en om deze laatste categorie niet van de regeling van artikel 6 uit te sluiten, dient het woord 'personen' in deze dubbele functie gelezen te worden.

3.5.2 Mogelijkheid tot verlenen van een vergoeding voor medewerking

Artikel 7
De vergoedingen bedoeld in dit artikel slaan niet op schadevergoedingen zoals bijvoorbeeld de gederfde jachtopbrengst van de jagers bij een jachtverbod, maar op vergoedingen voor de actieve medewerking bij het nemen van preventieve, surveillance- en bestrijdingsmaatregelen. De vergoedingen zijn dan ook niet gericht op het ondersteunen van economische activiteiten en worden om die redenen niet toegekend aan ondernemingen zoals gedefinieerd in het decreet van 16 maart 2012 betreffende het economisch ondersteuningsbeleid

3.5.3. Informeren van en samenwerken met instanties buiten het Vlaamse Gewest

Artikel 8
Zowel de Europese richtlijnen, beschikkingen en verordening als de Terrestrial & Aquatic Animal Health Code, behelzen verplichtingen inzake informering en rapportering en dit naar diverse instanties. Naargelang de ziekte waarvan sprake, verschillen de verplichtingen, zowel

naar inhoud als naar bestemmeling(en) van de informatie. De Vlaamse Regering is het best geplaatst om de gedetailleerde uitwerking van deze verplichtingen op te lijsten en naar operationaliseerbare begrippen en protocols te vertalen (zoals het bij name noemen van bevoegde gewestelijke en federale instanties en het uitwerken van een format waarin de informatie gerapporteerd dient te worden). De Vlaamse Regering dient hierbij evenwel rekening te houden met de voorschriften die hierover bestaan, meer bepaald in artikel 92bis, §4bis van de Bijzondere Wet op de Hervorming der Instellingen, concreet uitgewerkt in het Samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie en het Samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie.

3.6. Handhaving

Artikel 9
Voor de handhaving van dit decreet en haar uitvoeringsbesluit(en) wordt gebruik gemaakt van de uitgebouwde milieuhandhavingsstructuur die juridisch opgenomen werd als titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (verder afgekort als DABM). Het bestaan van deze structuren maakt het overbodig om voor dit decreet een volledig nieuw handhavingsbeleid uit te werken en hiervoor nieuwe structuren in het leven te roepen.

3.7. Wijzigingsbepalingen

Artikel 10
Dit artikel wordt opgenomen om te vermijden dat het Wildedierenziektedecreet in conflict zou komen met een andere wetgevende norm. Het gaat om de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij.. Deze wet vormt de wettelijke basis voor het regelen van de visserij op openbare wateren in het Vlaamse Gewest. Deze nieuw in te voegen bepaling moet er voor zorgen dat de Vlaamse Regering op algemene wijze maatregelen kan nemen ten aanzien van de diersoorten waarop deze norm betrekking heeft (vissoorten zoals bijvoorbeeld de Europese rivierkreeft), specifiek met het oog op de preventie, de surveillance en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, met als doel de bescherming en vrijwaring van de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur.

Met artikel 10 wordt een nieuw artikel 14bis ingevoegd in de wet op de riviervisserij. De riviervisserijregelgeving is in zijn huidige vorm niet erg geschikt om maatregelen toe te laten die op algemene wijze worden genomen ten aanzien van vissoorten in het kader van de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten. Zij is er op gericht het hengelen op openbare wateren te reguleren vanuit het oogpunt van de individuele hengelaar, met het oog op het verstandig gebruik van de vispopulaties in openbare wateren. .. Door het toevoegen van een nieuw artikel 14bis in de wet van 1954 op de riviervisserij wordt het wel mogelijk voor de Vlaamse Regering om op algemene wijze af te wijken van de bepalingen van de wet op de riviervisserij en zijn uitvoeringsbesluiten met het oog op het vrijwaren van de algemene belangen, met name de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur. De bewoordingen van het nieuw in te voegen artikel 14bis van de wet op de riviervisserij zijn zo gekozen dat van deze afwijkingsmogelijkheid door de Vlaamse Regering enkel op restrictieve wijze gebruik kan worden gemaakt, namelijk *'ten behoeve van de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, met als doel de bescherming en vrijwaring van de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur.'* Deze restrictieve bewoordingen impliceren dat het niet de bedoeling is om op deze wijze het hengelsportgebeuren zelf te gaan regelen. De positionering na het artikel 14 van de wet op de riviervisserij is ingegeven door de inhoud van

dat artikel 14, waarbij de bevoegde minister bepaalde handelingen tijdelijk kan toestaan of verbieden *'met het oog op proefnemingen of op het gewestelijk of plaatselijk nut'*. In het nieuw in te voegen artikel 14bis wordt aan de Vlaamse Regering de mogelijkheid tot afwijking van de Wet op de riviervisserij gelaten met het oog op overeenstemming met de andere maatregelen die moeten kunnen worden genomen op basis van het Wildedierenziektedecreet: het vaststellen en opleggen van de nodige maatregelen met het doel de preventie, de surveillance of de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren.

Het Decreet Natuurbehoud voorziet al in een gelijkaardige afwijkingsmogelijkheid voor de Vlaamse Regering, ten aanzien van de bepalingen van het Decreet Natuurbehoud en zijn uitvoeringsbesluiten. Artikel 56, 3° vermeldt deze afwijkingsmogelijkheid 'ten behoeve van de volksgezondheid of de openbare veiligheid'. Punt 4° van hetzelfde artikel voorziet de afwijkingsmogelijkheid 'ter voorkoming van belangrijke schade aan cultuurgewassen, vee en huisdieren, bossen en visserij'. In concreto betekent dit dat de Vlaamse Regering kan afwijken van de beschermingsbepalingen die gelden ten aanzien van beschermde soorten, en dit in het kader van de in artikel 56, eerste lid, van het decreet van 21 oktober 1997 vermelde afwijkingsgronden. Ten aanzien van deze beschermde soorten heeft de Vlaamse Regering dit op algemene wijze overigens al verder uitgewerkt in het Soortenbesluit van 15 mei 2009, met name in de artikelen 19 tot en met artikel 23.

Het Jachtdecreet van 24 juli 1991 voorziet eveneens al in een dergelijke afwijkingsmogelijkheid voor de Vlaamse Regering, ten aanzien van de bepalingen van het decreet. Dit wordt voorzien in artikel 33 van het Jachtdecreet, zoals gewijzigd door het decreet van 23 december 2010 houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en natuur. De Vlaamse Regering kan, onder de door haar bepaalde voorwaarden en toezicht, om bepaalde redenen een afwijking voorzien. Concreet met betrekking tot het Wildedierenziektedecreet zijn de volgende gronden van belang: het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale en economische aard, en voor het milieu gunstige effecten, en de bescherming van de wilde fauna of flora, of ter instandhouding van de natuurlijke habitats.

Artikel 11
Titel XVI van het DABM is enkel van toepassing op wetgeving die expliciet in deze titel opgenomen is. Het Wildziektedecreet, dat nieuwe regelgeving is, werd hierin nog niet aangeduid zodat een wijziging van het DABM in die zin noodzakelijk is.

Artikel 12
Het decreet voorziet in de machtiging aan de Vlaamse Regering om een regeling uit te werken betreffende de financiering van de maatregelen die het Vlaamse Gewest dient te nemen voor preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren alsook schade ingevolge deze ziekten. De financiering van deze regeling zal gebeuren vanuit alle betrokken beleidsdomeinen, zijnde de bevoegde entiteiten van de beleidsdomeinen 'Leefmilieu, Natuur en Energie', 'Landbouw en Visserij' en 'Welzijn, Volksgezondheid en Gezin'.

3.8. Slotbepalingen

Artikel 13
Er zijn een aantal argumenten om de inwerkingtreding van het decreet te laten bepalen door de Vlaamse Regering. Ten eerste betreft dit decreet een voor het Vlaamse Gewest volledig nieuw onderwerp. Compleet nieuwe regelgeving treedt binnen in de Vlaamse rechtsorde. Bepaalde beroepsgroepen, personen en instanties hebben er belang bij op de hoogte te zijn van deze nieuwe regelgeving, nog voor zij in werking treedt. Ten tweede zal een groot deel van de uitwerking van het decreet moeten gebeuren door middel van door de Vlaamse Regering vastgestelde uitvoeringsbesluiten, zodat een vroegtijdige inwerkingtreding van het decreet niet pertinent is. Ten derde zal de duidelijkheid van de nieuwe regelingen voor de burger veel hoger zijn wanneer het decreet en haar uitvoeringsbepalingen gelijktijdig in

werking treden. Ten laatste is het niet aangewezen om dit decreet, zonder uitvoeringsbepalingen in werking te laten treden, aangezien deze inwerkingtreding tot gevolg heeft dat de handhavingsbepalingen uit titel XVI van het DABM ook op dit decreet van toepassing zijn. Er zou verwarring kunnen ontstaan over de bevoegdheden van in titel XVI van het DABM vermelde personen en instanties. Ook al werden er in het kader van het Wildedierenziektedecreet nog geen uitvoeringsbepalingen aangenomen, toch zouden personen en instanties kunnen claimen bepaalde bevoegdheden te hebben in het kader van dit decreet. Het is raadzaam alle verwarring hieromtrent te vermijden en de inwerkingtreding van het decreet te koppelen aan de inwerkingtreding van de uitvoeringsbepalingen ervan. Echter, het is noodzakelijk om binnen afzienbare tijd over een rechtsgrond te beschikken zodat in een eventuele crisissituatie de nodige stappen genomen kunnen worden. Daarom werd gekozen om 1 januari 2015 op te nemen als uiterste inwerkingtredingsdatum, om te verhinderen dat de koppeling van de inwerkingtreding van het decreet aan de toekomstige uitvoeringsbesluiten geen nadelig effect zou hebben op de korte termijnnood die gepaard gaat met dit decreet als rechtsgrond voor acties bij crisissituaties.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

VOORONTWERP VAN DECREET
d.d. 15 juli 2011

Vlaamse Regering

Ontwerp van decreet betreffende de preventie, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen en toepassingsgebied

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet wordt aangehaald als: het Wildziektedecreet van XX XXXXX 20XX.

Art. 3. Dit decreet is van toepassing op in het wild levende dieren die, indien zij een ziekte hebben, een risico kunnen vormen voor de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur.

Art. 4. De Vlaamse Regering bepaalt de ziekten waarop dit decreet geheel of gedeeltelijk van toepassing is.

Art. 5. In dit decreet wordt verstaan onder:
1° in het wild levende dieren: de dieren die niet aan een persoon toebehoren en die leven op terreinen of plaatsen die niet afgesloten zijn door een doorlopende constructie die de verspreiding van de dieren naar omliggende terreinen en plaatsen onmogelijk maakt, ongeacht de aard of de bedekking van die plaatsen;
2° ziekte: elke pathologische verstoring van de anatomische of fysiologische toestand van in het wild levende dieren, alsook het door dieren met zich meedragen van een infectie die ziekte kan veroorzaken bij de mens of bij in het wild levende of gedomesticeerde diersoorten. Onder infectie wordt verstaan het binnendringen en de ontwikkeling of de vermenigvuldiging van een infectieus

agens, inclusief parasieten, schimmels, bacteriën, virussen en prionen in het lichaam van mens of dier;

De Vlaamse Regering kan bij de uitvoering van dit decreet de erin voorkomende begrippen definiëren.

Hoofdstuk 2. Maatregelen ter preventie, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren

Art. 6. De Vlaamse Regering kan de nodige maatregelen vaststellen en opleggen met als doel de preventie, de bewaking of de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, zoals:
1° het vaststellen van onderzoeksmaatregelen om de aanwezigheid van bepaalde ziekten bij in het wild levende dieren in kaart te brengen;
2° het instellen van en de nadere inhoud bepalen van programma's voor de bewaking of bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, zoals vaccinatieprogramma's of bewakingsprogramma's;
3° het bepalen van de wijze waarop monsternemingen, beproevingen en analyses uitgevoerd moeten worden en de voorwaarden waaraan ze moeten voldoen;
4° het bepalen van criteria waaraan dierenartsen moeten voldoen om ingeschakeld te kunnen worden;
5° het opleggen of verbieden van bepaalde methodes van ziektebestrijding bij in het wild levende dieren;
6° de reiniging en ontsmetting voorschrijven van betrokken personen, van gebouwen, gebruiksvoorwerpen, vervoermiddelen en van alle goederen die drager zijn of kunnen zijn van ziekten of smetstoffen, en daartoe de producten en de gebruikswijze ervan opleggen. Onder smetstoffen wordt in dit decreet verstaan: elke stof die bacteriën, virussen, parasieten en hun larven of eieren, schimmels of andere pathogeen agentia bevat waardoor een ziekte kan worden overgedragen;
7° het bepalen op welke wijze in het wild levende dieren die drager zijn van een ziekte, worden:
a) behandeld;
b) afgezonderd;
c) gedood;
d) vernietigd;
8° het vervoer regelen van:
a) in het wild levende dieren;
b) krengen van in het wild levende dieren of delen ervan;
c) dierlijke producten van in het wild levende dieren waarbij onder dierlijke producten elke al dan niet verwerkte materie van dierlijke oorsprong wordt verstaan;
9° het verkeer van personen en goederen, alsook andere activiteiten binnen een afgebakend gebied verbieden of regelen;
10° het opmaken en instellen van rampenplannen die in geval van een uitbraak de te volgen procedures bepalen;
11° het instellen van informatieverplichtingen voor bepaalde doelgroepen of personen;
12° het bepalen van voorwaarden waaraan dieren die bestemd zijn om in het wild geïntroduceerd te worden, moeten voldoen, zoals het onderwerpen aan een controle door een dierenarts of aan een certificeringssysteem.

Als de maatregelen, vermeld in lid 1, betrekking hebben op soorten die bescherming genieten conform hoofdstuk VI van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, moeten die maatregelen voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 56 van dat decreet.

Hoofdstuk 3. Samenwerking met andere overheden en personen

Art. 7. De Vlaamse Regering kan aan Vlaamse instanties, zoals het Vlaamse Gewest, de openbare instellingen die ervan afhangen, de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke instellingen die belast zijn met taken van openbaar nut en de andere besturen die onderworpen zijn aan het administratief toezicht van het Vlaamse Gewest, alsook aan bepaalde personen en verenigingen, zoals dierenartsen, jagers, vissers, imkers, bosbeheerders, landbouwers, wildbeheereenheden, beheerders van erkende natuurreservaten en beheerders van opvangcentra voor wilde dieren, de verplichting opleggen om mee te werken aan de uitvoering van dit decreet. De Vlaamse Regering kan daartoe de nodige maatregelen vaststellen en opleggen.

Art. 8. De Vlaamse Regering kan bepalen aan wie in welke gevallen en onder welke voorwaarden een vergoeding kan worden verleend voor de medewerking aan de uitvoering van dit decreet of bij de toepassing van de maatregelen, vermeld in artikel 6.

Art. 9. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor het informeren van en het samenwerken met de World Organisation for Animal Health, de Europese Commissie, de andere lidstaten van de Europese Unie, de bevoegde instanties van de federale overheid en de andere gewesten.

Hoofdstuk 4. Handhaving

Art. 10. Voor dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan verloopt het uitoefenen van toezicht, het opleggen van bestuurlijke maatregelen, het vaststellen en onderzoeken van milieu-inbreuken, het opleggen van bestuurlijke geldboeten, het innen en invorderen van verschuldigde bedragen, het opsporen van milieumisdrijven en het vaststellen van milieumisdrijven, het strafrechtelijk bestraffen van milieumisdrijven en het opleggen van veiligheidsmaatregelen volgens de regels, vermeld in titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Hoofdstuk 5. Wijzigingsbepalingen

Art. 11. In de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij wordt een artikel 14bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 14bis. De Vlaamse Regering kan, ten behoeve van de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, met als doel de bescherming en vrijwaring van de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur, afwijken van de bepalingen van deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan, onder de door haar te bepalen voorwaarden en onder haar toezicht,”.

Art. 12. In artikel 33 van het Jachtdecreet van 24 juli 1991 wordt een tweede lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“De Vlaamse Regering kan, ten behoeve van de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, met als doel de bescherming en vrijwaring van de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur, afwijken van de bepalingen van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan, onder de door haar te bepalen voorwaarden en onder haar toezicht.”.

Art. 13. Aan artikel 16.1.1, eerste lid, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt een punt 21° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“21° het decreet van xx yy zz betreffende de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren.”

Hoofdstuk 6. Slotbepalingen

Art. 14. Dit decreet treedt in werking op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum.

Brussel, ...(datum)

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD WELZIJN, GEZONDHEID EN GEZIN

SARWGG
Strategische Adviesraad
WELZIJN • GEZONDHEID • GEZIN

Aan mevrouw Joke Schauvliege
Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur
Koolstraat 35

1000 BRUSSEL

contactpersoon	**ons kenmerk**	**Brussel**
Gunter Naets gnaets@serv.be	SARWGG_BR_20110912_AV_Wildziekten	12 september 2011

Geachte Mevrouw de minister,

Op 28 juli 2011 vroeg u de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid om advies over het voorontwerp van decreet betreffende de preventie, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren.

De raad heeft geen fundamentele opmerkingen met betrekking tot voorliggend voorontwerp van decreet. De SAR WGG is tevreden dat met dit decreet een aanzet wordt gegeven tot omzetting van Europese regelgeving ter zake.

Met de meeste hoogachting,

Gunter Naets
secretaris

Jan De Maeseneer
voorzitter

Strategische Adviesraad ● Welzijn ● Gezondheid ● Gezin
Wetstraat 34-36 ● 1040 Brussel ● T +32 2 209 01 11 ● F +32 2 217 70 08 ● info@sarwgg.be ● www.sarwgg.be

ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD (MINARAAD) EN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ (SALV)

Minaraad
milieu-en natuurraad van Vlaanderen

SALV

Strategische Adviesraad
voor
Landbouw en Visserij

ADVIES

22 & 26 september 2011

ONTWERP VAN DECREET BETREFFENDE DE PREVENTIE, BEWAKING EN BESTRIJDING VAN ZIEKTEN BIJ IN HET WILD LEVENDE DIEREN

Minaraad

22/09/2011
2011|53

SALV

26/09/2011
2011-10

Inhoudsopgave

Krachtlijnen 35

Inleiding 36

Adviestekst 37

1. Situering 37

2. Advies 38

2.1. Algemeen 38

2.2. Artikelsgewijze bespreking 42

2.3. Volgende stappen 44

Krachtlijnen

De Raden zijn erover verheugd dat met dit ontwerpdecreet een eerste stap wordt gezet in de preventie, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren. De Raden vragen een prioritering van de uitvoeringsbesluiten, om zo snel een operationeel instrument in handen te hebben. Snelheid is cruciaal bij een uitbraak. Daarom adviseren de Raden om voorwaardelijke bepalingen op te nemen in de uitvoeringsbesluiten. Deze bepalingen kunnen indien nodig door de bevoegde minister(s) in werking gesteld worden. Daarnaast vragen de Raden om een doorlichting te doen van de bestaande uitvoeringsbesluiten, zoals het soortenbesluit, om afstemming te verzekeren.

Volgens de Raden ligt het zwaartepunt van een realistische uitwerking op preventie en sensibilisering. Om de verspreiding van ziekten te beperken adviseren de Raden dat zowel de overheid als de particulier alle maatregelen moeten nemen die redelijkerwijs kunnen genomen worden. De Raden verwijzen hiervoor naar vergelijkbare bepalingen in het Wildschadebesluit. Het nemen van preventieve maatregelen is enerzijds de verantwoordelijkheid van de sectoren die de *res propria* beheren en/of de risico's ondergaan en anderzijds voor een deel de verantwoordelijkheid voor de sectoren die, binnen het bestaande wettelijk kader, kunnen ingrijpen in de populaties van in het wild levende dieren, zijnde een *res nullius*.

Het aangaan van samenwerkingsverbanden, zowel departementaal, gewestelijk en federaal, is cruciaal volgens de Raden. Op deze manier moet duidelijk zijn wie wat doet, en wie wat betaalt. Een bijkomend voordeel is het ontstaan van schaalvoordelen.

De Raden stellen vast dat in het ontwerpdecreet vier aspecten onderscheiden kunnen worden die een budgettaire impact hebben: (1) monitoring, (2) sensibilisering en preventie, (3) aanpak van een concrete crisissituatie en (4) schadebehandeling. De Raden stellen dat de middelen voor basismonitoring door de bevoegde entiteiten van de betrokken beleidsdomeinen gedragen moeten worden. Voor specifieke monitoringprogramma's dient gekeken te worden wie hiertoe moet bijdragen. Voor sensibilisering en preventie vragen de Raden om middelen te voorzien vanuit alle bevoegde entiteiten die hierbij betrokken zijn. Voor het behandelen van een crisis geven de Raden voorkeur aan de ontwikkeling van een fonds als budgettair *framework*. Ten slotte is het onduidelijk of de huidige federale regeling voldoende is om potentiële economische schade te dekken.

De Raden willen tenslotte de aandacht vestigen op een aantal losstaande elementen:

- De Raden wijzen op een gebrek aan cijfergegevens om de risico's te kunnen inschatten voor Vlaanderen. De monitoring moet daarom geoptimaliseerd worden.
- De Raden wijzen op een mogelijke verwarring van de verkorte titel van voorliggend decreet, "*Wildziektedecreet*", met de beperktere definitie van "*wild*" zoals gedefinieerd in het Jachtdecreet. De Raden stellen voor de term "Wildedierenziekten" te hanteren.
- Dit decreet behandelt "*in het wild levende dieren*". De grens tussen deze *res nullius* en anderzijds bepaalde *res propria* (*i.e.* gekweekte dieren) is niet in alle gevallen geheel duidelijk. Overigens wensen de Raden het belang van de definitie van de term te benadrukken.
- Aan de Vlaamse Regering zou de mogelijkheid gegeven worden om een schadefonds in werking te stellen. De Raden vragen de formulering te concretiseren. Het in het leven roepen van een fonds wordt normalerwijze gedaan via een decreet. De Raden vragen hiervoor een apart artikel te voorzien.

Inleiding

Het *voorontwerp van decreet betreffende de preventie, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren*, werd door de Vlaamse Regering op 15 juli 2011 principieel goedgekeurd met het oog op advies van de Minaraad, de SALV en de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezindsbeleid (SAR WGG). De adviestermijn bedroeg 60 dagen.

Voorliggend gezamenlijk Minaraad-SALV advies werd op de Minaraad-zitting van 22/09/2011 en door de SALV op 26/09/2011 goedgekeurd.

Het voorliggend advies werd unaniem goedgekeurd.

Marc Van den Bosch,
voorzitter Minaraad

Piet Vanthemsche,
voorzitter SALV

Adviestekst

1. Situering

Met het voorontwerp van decreet betreffende de preventie, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren (kortweg het "wildziektedecreet", zie art.2 van het voorontwerp) beoogt de Vlaamse Regering een voldoende ruim kader te scheppen voor een rechtsbasis in de preventie, bewaking en bestrijding van alle ziekten bij in het wild levende dieren die een belangrijke bedreiging vormen voor volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en/of het natuurbehoud. Het voorontwerpdecreet biedt de Vlaamse Regering verder de mogelijkheid om via uitvoeringsbesluiten maatregelen te stellen om dit doel te verwezenlijken.

In de memorie van toelichting bij het voorontwerpdecreet wordt gesteld dat het uitwerken van een regelgeving betreffende de preventie, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren en een bijhorend operationeel kader een noodzakelijk gegeven is, gezien:

- het arrest van het Grondwettelijk Hof van 31 januari 1989[1] dat bepaalt dat de bevoegdheid aangaande ziekten bij in het wild levende dieren toekomt aan "*de wetgever die de natuurbescherming en het natuurbehoud onder zijn bevoegdheid heeft*". Bijgevolg is dit een bevoegdheid van het Vlaams Gewest;

- het risico voor economische schade bij beroepsmatige dierenhouders, voor de bevolking (volksgezondheid) en voor natuurbehoud;

- de bestaande Europese regelgeving die de lidstaten verplicht om de veterinaire situatie op hun grondgebied te monitoren, te vrijwaren of te verbeteren. Gezien het feit dat de data van inwerkingstelling voor de 13 betrokken Europese normen niet gehaald werden door het Vlaams Gewest bestaat het risico dat het Vlaams Gewest gesanctioneerd wordt;

- het feit dat de Europese Unie recent gestart is met de uitbouw van een nieuwe strategie voor diergezondheid die de huidige reeks onderling samenhangende beleidsmaatregelen moet vervangen door één beleidskader;

- de internationale verplichtingen die België heeft ten aanzien van de Wereldorganisatie voor Diergezondheid (OIE)[2];

- het toegenomen risico op ziekten bij wilde dieren als gevolg van de klimaatverandering, het toegenomen verkeer van goederen als gevolg van het vrijhandelsverkeer en het toegenomen verkeer van personen als gevolg van het toerisme.

[1] Arrest nr. 1/89. Het volledige arrest kan geraadpleegd worden op www.grondwettelijkhof.be/public/n/1989/1989-001n.pdf.
[2] International Agreement for the Creation of an Office International des Epizooties in Paris, ondertekend door België in 1924.

2. Advies

Het advies omvat uit een algemeen luik (§2.1), een artikelsgewijze bespreking van het voorontwerpdecreet (§2.2) en een doorkijk op de volgende stappen (§2.3).

2.1. Algemeen

[1] Belang decreet

De Raden onderschrijven het belang van het uitwerken van een regelgeving betreffende de preventie, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren en de ontwikkeling van een bijhorend operationeel kader. Deze maatschappelijke noodzaak volgt uit de risico's voornamelijk voor volksgezondheid en economie (waaronder landbouw) en in mindere mate natuurbehoud. Bovendien kunnen, vanwege het toenemende wereldwijde verkeer van personen en goederen en klimaatverandering, de risico's toenemen of nieuwe risico's zich ontwikkelen. Volgens de Raden ligt het zwaartepunt van een realistisch scenario op preventie en sensibilisering. Zelfs wanneer er een crisis uitbreekt zal uitroeiing van in het wild levende populaties zelden aan de orde zijn.

[2] Wat is het risico?

Hoe groot het risico is hangt af van de aard en potentiële impact van de dierenziekte, de gastheer of vector van de ziekte, de populatiegrootte, de mobiliteit, de densiteit en het direct contact van de in het wild levende diersoort met gedomesticeerde dieren, het aantal bedrijven met gedomesticeerde dieren in de omgeving en de manier van huisvesting van de gedomesticeerde dieren. Bv. direct contact met wilde zwijnen wordt enerzijds bepaald door het aantal aanwezige wilde zwijnen en het aantal varkensbedrijven en anderzijds ook door de manier van huisvesting van de varkens.[3] De Raden wijzen er op dat ook de ruimtelijke structuur van het Vlaams Gewest – een feitelijke ruimtelijke vermenging van allerhande functies, waaronder ook landbouw en natuur – een risicofactor kan zijn omdat dit de kans op contact tussen wilde dieren en landbouwhuisdieren vergroot.

De Raden vestigen echter ook de aandacht op een gebrek aan cijfergegevens die in staat moeten stellen om de diverse risico's te kunnen inschatten voor Vlaanderen. Het is bijvoorbeeld onduidelijk hoeveel uitbraken, veroorzaakt door in het wild levende dieren, er zich recent voordeden, in welke mate die veroorzaakt werden door populatiestijging van die soorten en wat de impact op de omliggende landbouwers en bewoners was.

De Raden wijzen erop dat de sector hobbydierenhouderij niet vermeld wordt. Ook deze sector kan aangesproken worden voor sensibilisatie, monitoring en preventie. Bijvoorbeeld de ophokplicht na uitbraak van de vogelgriep in 2006.

De Raden gaan ervan uit dat zowel de overheid als de betrokken particulieren alle maatregelen dienen te nemen die redelijkerwijs kunnen genomen worden (cfr. Een vergelijkbare formulering Wildschadebesluit[4]). De Raden wijzen erop dat preventieve

[3] Alterra rapport 1506

[4] Art. 11 van het Wildschadebesluit stelt "*Met betrekking tot de vraag of redelijkerwijze alle handelingen zijn gesteld ter voorkoming van de opgetreden wildschade of schade door een beschermde soort, dient de ambtenaar rekening te houden met de feitelijke of vermoedelijke kost van de maatregelen die naar redelijkheid en billijkheid genomen konden worden in de gegeven omstandigheden en met de verplichtingen die er, ten aanzien van het betrokken gebied, gelden op grond van het natuurdecreet of jachtdecreet. De minister kan een code van goede praktijk uitbrengen betreffende maatregelen waarvan redelijkerwijze*

maatregelen voor een deel een verantwoordelijkheid zijn van de sectoren die de *res propria* beheren en of de risico's ondergaan en voor een deel een verantwoordelijkheid zijn voor de sectoren die, binnen het bestaande wettelijk kader, kunnen ingrijpen in de *res nullius*.

[3] Bevoegdheidsverdeling

De Raden zijn erover verheugd dat er in het Vlaams Gewest werk gemaakt wordt van een voorontwerpdecreet om een juridisch kader uit te bouwen met betrekking tot de hiervoor besproken risico's. Dat dit ook de bevoegdheid is van het Vlaams Gewest, blijkt uit het arrest van het Grondwettelijk Hof van 31 januari 1989 dat bepaalt dat de bevoegdheid aangaande ziekten bij in het wild levende dieren toekomt aan "*de wetgever die de natuurbescherming en het natuurbehoud onder zijn bevoegdheid heeft*." Het juridisch kader moet gelijk toelaten om de Europese beschikkingen, verordeningen en richtlijnen waarvan de inwerkingsdata niet werden gehaald, alsnog om te zetten door het Vlaams Gewest.

Van zodra de dierenziekte overgaat van dier op mens of gedomesticeerd dier, wordt het een federale bevoegdheid.

De Raden wensen op te merken dat de citatie die wordt aangehaald in de memorie van toelichting geen uitspraak van het Hof betreft, maar wel één van de middelen die de Waalse Gewestexecutieve aanhaalde ter argumentatie.

"Het hof vernietigt voor het Waals en het Vlaamse gewest

1°) artikel 8, eerste lid, 1° tot 3°, van de dierengezondheidswet van 24 maart 1987 in zover het van toepassing is op de in het wild levende dieren; (…)

Artikel 8 van deze wet bepaalt: "*De Koning kan :*

1° alle maatregelen treffen met het doel de dierenziekten te bestrijden, uit te roeien en hun verspreiding en het in of uit het land brengen ervan te verhinderen;

2° ten laste van de verantwoordelijke de reiniging en de ontsmetting voorschrijven van gebouwen, gebruiksvoorwerpen, vervoermiddelen en van alle goederen die drager zijn of kunnen zijn van ziekten of smetstoffen, en daartoe de produkten en de gebruikswijze ervan opleggen;

3° de verzameling, het verkeer en het vervoer van dieren verbieden of regelen; (...)".

Om tot deze beslissing te komen volgde het Grondwettelijk Hof de argumentatie van de Waalse Gewestexecutieve waarin gesteld werd dat:

"8.B.1. Artikel 6, § 1, III, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 geeft het Gewest de bevoegdheid over "de natuurbescherming en het natuurbehoud, met uitzondering van de in-, uit- en doorvoer van uitheemse plantensoorten evenals van uitheemse diersoorten en hun krengen". (...)

8.B.2. De wetgever die de natuurbescherming en het natuurbehoud onder zijn

---

verwacht kan worden dat die genomen worden ter voorkoming van bepaalde types wildschade."

bevoegdheid heeft, is met uitsluiting van iedere andere ertoe gemachtigd maatregelen te nemen tot het bestrijden van de ziekten bij de in het wild levende dieren. Het feit dat die ziekten op de veestapel kunnen overgaan, ontneemt aan die maatregelen niet het karakter van bescherming en behoud van de fauna, evenmin als een maatregel tot bestrijding van ziekten bij huisdieren een maatregel wordt tot bescherming en behoud van de natuur louter doordat hij rechtstreeks of onrechtstreeks ook aan de in het wild levende dieren kan ten goede komen.

8.B.3. Inzake de economie van de dierengezondheidswet van 24 maart 1987 stelt het Hof vast dat deze wet het bestrijden van dierenziekten op het oog heeft, ten einde de volksgezondheid veilig te stellen, enerzijds, en de economische welvaart van de dierenhouders te bevorderen, anderzijds (artikel 2 van de wet). (...).”

De Raden stellen de overheveling van deze bevoegdheid in vraag, gezien de sterke koppeling met volksgezondheid en landbouw.

[4] Structuur decreet-bijlagen

De Raden stellen vast dat het ontwerp van decreet betreffende de preventie, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren zelf een eerder beknopt document is, dat het kader schept voor meerdere en uitgebreide uitvoeringsbesluiten. Het gebruik van deze structuur laat de Vlaamse Regering toe om snel in te grijpen bij opkomende ziekten of om programma’s aan te passen aan vernieuwde wetenschappelijke inzichten.

De Adviesraden onderschrijven het concept van deze werkwijze. Echter, zolang de uitvoeringsbesluiten niet vastgesteld en in werking zijn, kunnen de Raden hier niet achter staan. Zou er zich immers op dit moment een uitbraak voordoen, dan heeft de Vlaamse overheid nu nog steeds geen operationeel instrument (i.e. uitvoeringsbesluit) in handen om stappen te ondernemen. De Raden vragen dan ook met aandrang een prioritering van de uitvoeringsbesluiten en een daadwerkelijke uitvaardiging ervan.

[5] Afstemming andere wetgeving

Op dit ogenblik lijkt de afstemming met andere wetgeving onvoldoende. Het ontwerpdecreet omvat een wijzing van het Jachtdecreet, de Wet op de riviervisserij en het Decreet inzake algemene bepalingen van het milieubeleid. De Raden stellen echter vast dat ook andere wetgeving relevant kan zijn; met name moet nagegaan worden of de uitzonderingsgronden die vervat zijn in art. 56 van het decreet Natuurbehoud nog volstaan. Verdere uitwerking wordt in de artikelsgewijze bespreking opgenomen.De Raden wijzen erop dat er allicht ook een doorlichting moet gebeuren van de bestaande uitvoeringsbesluiten, bijvoorbeeld het soortenbesluit.

[6] Budgettaire impact

De Raden stellen vast dat er vier aspecten onderscheiden kunnen worden die een budgettaire impact hebben: (1) monitoring, (2) sensibilisering en preventie, (3) aanpak van een concrete crisissituatie en (4) schadebehandeling.

Ten eerste moet de klemtoon liggen op monitoring. Op deze manier kunnen problemen tijdig vastgesteld worden en kan er ingegrepen worden alvorens er een crisis ontstaat. De Raden stellen voor dat de middelen voor de basismonitoring door de bevoegde entiteiten van de betrokken beleidsdomeinen moeten gedragen worden. Voor specifieke monitoringsprogramma’s dient er evenwel op geval per geval basis gekeken worden wie hiertoe moet bijdragen.

Ten tweede dient er voldoende aandacht besteed te worden aan sensibilisering en preventie. Middelen moeten voorzien worden vanuit alle betrokken beleidsdomeinen, i.e. de bevoegde entiteiten van de beleidsdomeinen Leefmilieu, Natuur en Energie, Landbouw en Visserij en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. De Raden zijn het daarom, wat dit betreft, niet eens met de voorwaarden die minister Muyters stelt: *"Er binnen de kredieten van Leefmilieu en Natuur compensaties gezocht moeten worden om de meerkosten die zullen ontstaan bij operationalisering van voorliggend decreet te kunnen opvangen".*[5] De Raden achten het noodzakelijk om het aangaan van samenwerkingsverbanden te stimuleren om schaalvoordelen te scheppen. Deze samenwerking hoort zowel op departementaal, gewestelijk en federaal niveau plaats te vinden.

Ten derde moeten de nodige financiële middelen onmiddellijk ter beschikking staan wanneer er een crisis uitbreekt, ten einde alle nodige maatregelen te kunnen financieren. Ook hier zijn de Raden van oordeel dat bevoegde entiteiten van de hoger vermeldde betrokken beleidsdomeinen hieraan moeten bijdragen. De Raden geven wat dit betreft de voorkeur aan de ontwikkeling van een fonds als budgettair *framework*.

Ten vierde dient er een vergoeding te worden betaald aan diegenen die, ten gevolge van een eventuele uitbraak, economische schade geleden heeft. De Raden stellen zich een aantal vragen over de noodzaak en werking van een dergelijk schadefonds. Dit wordt verder besproken in de artikelsgewijze bespreking (art 6°13).

De Raden stellen vast dat er momenteel een aantal federale middelen bestaan voor de bewaking, preventie, bestrijding en vergoeding van gevolgen van ziekten bij wilde dieren:

- De EU[6] levert financiële bijdragen aan de federale overheid voor:
    - Urgente maatregelen. De EU kan een financiële bijdrage toekennen aan een lidstaat voor het nemen van urgente maatregelen voor een lijst van ziekten zoals zoönosen, aviaire influenza, … Deze bijdrage is in de eerste plaats bedoeld voor landbouwhuisdieren, maar wilde dieren worden niet expliciet uitgesloten.
    - Bestrijding van mond-en-klauwzeer. Net zoals de urgente maatregelen valt uit de bewoordingen van de richtlijn af te leiden dat deze betrekking heeft op landbouwhuisdieren al worden wilde dieren ook hier niet expliciet uitgesloten.
    - Bijdrage voor programma's voor de uitroeiing, bestrijding en bewaking van dierziekten en zoönosen. Het gaat onder andere om blauwtong, salmonellose, aviaire influenza bij pluimvee en in het wild levende vogels, OSE's, BSE, scrapie, de ziekte van Aujeszky, ...
    - Voorlichtingsbeleid inzake diergezondheid, dierenwelzijn en voedselveiligheid & acties op technisch en wetenschappelijk gebied.
    - Veterinaire controles. Er kan financiële steun toegekend worden aan de laboratoria die als coördinatie of referentielaboratorium aangewezen zijn. De Unie kan financiële steun verlenen met het oog op efficiënte uitvoering van uitwisselingsprogramma's voor in de veterinaire sector bevoegde ambtenaren. Dit heeft voornamelijk betrekking op veterinaire controleurs van dieren afkomstig uit niet EU-landen.

[5] Begrotingsakkoord Minster van Financiën, Begroting en Werk op 12 juli 2011
[6] Richtlijn 2009/470/EG van 25 mei 2009

- Het sanitair fonds, dat beheerd wordt door de federale overheid, keert vergoedingen uit aan landbouwers voor de directe en indirecte kosten bij de vernietiging van de veestapel.

De Raden vragen dat de financiële middelen die bestemd zijn voor het beleid of beheer ten aanzien van de dieren die onder dit decreet zullen vallen, overgeheveld moeten worden van het federale naar het Vlaamse niveau en ingezet moeten worden volgens de hiervoor vermelde principes.

2.2. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 2

Het voorontwerpdecreet stelt dat het decreet wordt aangehaald als het "*Wildziektedecreet*" van XX XXXXX 20XX. De Raden wijzen op mogelijke verwarring die er kan ontstaan, als gevolg van de beperktere definitie van "*wild*" zoals gedefinieerd in het Jachtdecreet. De Raden stellen daarom voor om de term "Wildedierenziektendecreet" te hanteren.

Artikel 3

Dit artikel stelt dat het voorontwerpdecreet van toepassing is op in het wild levende dieren. In een aantal gevallen is de grens tussen *res nullius* en *res propria* niet geheel duidelijk.

Overigens vragen de Raden of de term "natuur" het best gekozen begrip is. Andere definities zijn denkbaar, zoals bijvoorbeeld "wilde fauna".

Artikel 5

Artikel 5 definieert een aantal begrippen die verder in het decreet gebruikt worden.

De Raden wensen het belang van de definitie van de term "*in het wild levende dieren*" te benadrukken. Zoals beschreven in de memorie van toelichting vallen dieren van elke grootteorde onder het toepassingsgebied van het decreet, gaande van bijvoorbeeld herten en everzwijnen tot muggen en teken.

De Raden suggereren om de formulering "*een doorlopende constructie die de verspreiding naar omliggende terreinen en plaatsen onmogelijk maakt*" aan te passen naar "*een doorlopende constructie die erop gericht is de verspreiding naar omliggende terreinen en plaatsen onmogelijk te maken*". Op deze wijze worden ook situaties gevat waarbij er weliswaar een omheining is, maar waarbij deze niet helemaal sluitend is. De Raden verwijzen bijvoorbeeld naar het geval van viskweek met een vastgemetseld rooster, waarvan de staven maximaal 2 cm uit elkaar staan zoals bepaald door E.Kobia, E.A Gerechtelijk Inspecteur, Officier van Gerechtelijke Politie bij Parket Brugge, die in de jaren '60 alle juridisprudentia en toepassingen van de Wet op de Riviervisserij beschreven heeft (Uitgave Visserijfonds).

De term "*infectie*" wordt opgenomen onder de definitie van "*ziekte*". De Raden stellen voor om de term "*infectie*" afzonderlijk te definiëren.

Artikel 6

Dit artikel geeft een niet-limitatieve lijst van maatregelen ter preventie, bewaking, bestrijding of vergoeding van schade van ziekten bij in het wild levende dieren.

Een adequaat uitgebouwde monitoring moet toelaten om zo er zich potentieel gevaarlijke infecties zouden voordoen, deze in een vroegtijdig stadium te detecteren en op te volgen. De Raden wijzen op de hiervoor geschetste mogelijkheden van EU-ondersteuning en middelen bij het opzetten en of uitbouwen van een dergelijk monitoringssysteem. Bovendien vragen de Raden de term "bewaking" te vervangen door "monitoring", daar deze term algemeen aanvaard is.

Art 6 °12 stelt dat de Vlaamse Regering voorwaarden kan bepalen waaraan dieren onderworpen worden die bestemd zijn om in het wild geïntroduceerd te worden. Deze voorwaarden kunnen betrekking hebben op controle door een dierenarts of een certificeringssysteem. Om risico's zo beperkt mogelijk te houden, vragen de Raden om vooraf aan het uitzetten, terug vrijlaten of bepoten (in geval van vissen) van (bepaalde) dieren in het wild, een doorgedreven risicoanalyse uit te voeren, rekening houdend met de kostenefficiëntie.

Art 6°13 geeft aan dat de Vlaamse Regering een schadefonds inwerking kan stellen. De Raden vinden te formulering te vaag. De Raden stellen vast dat het onduidelijk is:

- wie bijdraagt aan het schadefonds;
- voor welke gevallen dit ingezet kan worden;
- wat de overlapping is met de federale middelen (vanuit Europese subsidie);
- welke preventieve maatregelen er moeten genomen worden alvorens zich op dit fonds te kunnen beroepen.

Overigens wijzen de Raden erop dat een fonds normalerwijze via een decreet in het leven wordt geroepen en dat deze oprichting bijgevolg in een apart artikel dient opgenomen te worden.

Artikel 7

De Raden stellen voor om de hobbydierenhouders toe te voegen aan de opsomming in Art. 7.

Artikel 11-13

De Raden merken dat slechts een selectie van betrokken regelgeving opgelijst is in het voorliggend voorstel. De Raden vragen om te onderzoeken of er ook niet in het Natuurdecreet een vergelijkbare aanpassing moet gebeuren als in het Jachtdecreet (Art. 12) of de Wet op de riviervisserij (Art. 11). Reden hiervoor is dat het Natuurdecreet weliswaar een uitzonderingsgrond voorziet in art. 56, maar dat dit uitsluitend gaat over *"het voorkomen van belangrijke schade aan cultuurgewassen, vee en huisdieren, bossen en visserij"*: de uitzonderingsgrond wordt dus niet voorzien met betrekking tot "*de bewaking*" of "*de bestrijding*". De voorgestelde aanpassing van het Jachtdecreet en de Wet op de riviervisserij verschaft die ruimte wél, nl. "*De Vlaamse Regering kan, ten behoeve van de preventie, <u>de bewaking en de bestrijding</u> van ziekten bij in het wild levende dieren, met als doel de bescherming en vrijwaring van de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur, afwijken van de bepalingen van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan, onder de door haar te bepalen voorwaarden en onder haar toezicht."*

De Raden wijzen er overigens op dat men bij de toepassing van deze nieuwe artikelen in het Jachtdecreet of de Wet op de riviervisserij rekening zal moeten houden met het proportionaliteitsbeginsel. Voor de Raden zou het onaanvaardbaar zijn door, deze wijzigingen, voornoemde wetgevingen zonder belangrijke redenen buiten werking kunnen worden gesteld.

2.3. Volgende stappen

De Raden benadrukken dat duidelijke op voorhand uitgeklaarde afspraken tussen de verschillende betrokken entiteiten binnen (bijvoorbeeld protocols in de Vlaamse overheid) en tussen de verschillende Belgische overheidsniveaus (bijvoorbeeld samenwerkingsovereenkomsten) noodzakelijk zijn om een mogelijke crisissituatie het hoofd te kunnen bieden, teneinde:

- te verzekeren dat alle taken worden uitgevoerd en dat alle informatie snel wordt doorgegeven;

- snel optreden bij crisissen mogelijk te maken. Bij de uitbraak van ziekten is het immers noodzakelijk om zowel maatregelen voor landbouwhuisdieren als voor wilde dieren als voor volksgezondheid te kunnen treffen. Deze maatregelen dienen op elkaar afgestemd te zijn;

- juridisch sluitend te zijn zodat eventuele betwistingen over bevoegdheden geen uitstel van actie met zich mee brengen.

Wat het Vlaamse niveau betreft moeten de uitvoeringsbesluiten bij het decreet de Vlaamse Regering toelaten om zeer snel op te treden bij problemen. De Raden adviseren om hiervoor voorwaardelijke bepalingen op te nemen in de uitvoeringsbesluiten. Deze bepalingen kunnen indien nodig door de bevoegde minister(s) in werking gesteld worden. Deze uitvoeringsbesluiten dienen eveneens te bepalen op welke manier, in welke omstandigheden en onder welke voorwaarden personen en verenigingen, zoals bepaald in artikel 7 van het voorontwerpdecreet, ertoe kunnen verplicht worden om mee te werken aan de uitvoering van het decreet.

Inzake de – weliswaar niet-limitatieve – lijst in artikel 7 wijzen de Raden op de concrete rol die organisaties zoals bijvoorbeeld Dierengezondheidszorg Vlaanderen (DGZ) reeds vervullen in samenwerking met het agentschap Natuur en Bos en het Federale Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen.

VOORONTWERP VAN DECREET
d.d. 20 december 2013

Vlaamse Regering

Ontwerp van decreet betreffende de preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen en toepassingsgebied

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet wordt aangehaald als: het Wildedierenziektedecreet van XX XXXXX 20XX.

Art. 3. Dit decreet is van toepassing op in het wild levende dieren die, indien zij een ziekte hebben, een risico kunnen vormen voor de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur.

Art. 4. De Vlaamse Regering bepaalt de ziekten waarop dit decreet geheel of gedeeltelijk van toepassing is.

Art. 5. In dit decreet wordt verstaan onder:
1° in het wild levende dieren: de dieren die niet onder de eigendom van een persoon vallen en die leven op terreinen of plaatsen die niet afgesloten zijn door een doorlopende constructie die erop gericht is de verspreiding van de dieren naar omliggende terreinen en plaatsen onmogelijk te maken, ongeacht de aard of de bedekking van die plaatsen;
2° ziekte: elke pathologische verstoring van de anatomische of fysiologische toestand van in het wild levende dieren, alsook het door dieren met zich meedragen van een infectie die ziekte kan veroorzaken bij de mens of bij in het wild levende of gedomesticeerde diersoorten.

3° infectie : het binnendringen en de ontwikkeling of de vermenigvuldiging van een infectieus agens, inclusief parasieten, schimmels, bacteriën, virussen en prionen in het lichaam van mens of dier;
3° smetstoffen: elke stof die bacteriën, virussen, parasieten en hun larven of eieren, schimmels of andere pathogeen agentia bevat waardoor een ziekte kan worden overgedragen;
4° dierlijke producten: elke al dan niet verwerkte materie van dierlijke oorsprong;

De Vlaamse Regering kan bij de uitvoering van dit decreet de erin voorkomende begrippen definiëren.

Hoofdstuk 2. Maatregelen ter preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren

Art. 6. De Vlaamse Regering kan de nodige maatregelen vaststellen en opleggen met als doel de preventie, de surveillance en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, zoals:
1° het vaststellen van onderzoeksmaatregelen om de aanwezigheid van bepaalde ziekten bij in het wild levende dieren in kaart te brengen;
2° het instellen van en de nadere inhoud bepalen van programma's voor de bewaking of bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, zoals vaccinatieprogramma's of bewakingsprogramma's;
3° het bepalen van de wijze waarop monsternemingen, beproevingen en analyses uitgevoerd moeten worden en de voorwaarden waaraan ze moeten voldoen;
4° het bepalen van criteria waaraan dierenartsen moeten voldoen om ingeschakeld te kunnen worden;
5° het opleggen of verbieden van bepaalde methodes van ziektebestrijding bij in het wild levende dieren;
6° de reiniging en ontsmetting voorschrijven van betrokken personen, van gebouwen, gebruiksvoorwerpen, vervoermiddelen en van alle goederen die drager zijn of kunnen zijn van ziekten of smetstoffen, en daartoe de producten en de gebruikswijze ervan opleggen;
7° het bepalen op welke wijze in het wild levende dieren die drager zijn van een ziekte, worden:
a) behandeld;
b) afgezonderd;
c) gedood;
d) vernietigd;
8° het vervoer regelen van:
a) in het wild levende dieren;
b) krengen van in het wild levende dieren of delen ervan;
c) dierlijke producten van in het wild levende dieren;
9° het verkeer van personen en goederen, alsook andere activiteiten binnen een afgebakend gebied verbieden of regelen;
10° het opmaken en instellen van rampenplannen die in geval van een uitbraak de te volgen procedures bepalen;
11° het instellen van informatieverplichtingen voor bepaalde doelgroepen of personen;
12° het bepalen van voorwaarden waaraan dieren die bestemd zijn om in het wild geïntroduceerd te worden, moeten voldoen, zoals het onderwerpen aan een

controle door een dierenarts, aan een risicoanalyse of aan een certificeringssysteem;

Als de maatregelen, vermeld in lid 1, betrekking hebben op soorten die bescherming genieten conform hoofdstuk VI van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, moeten die maatregelen voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 56 van dat decreet.

Als de maatregelen, vermeld in lid 1, betrekking hebben op wildsoorten zoals bedoeld in artikel 3 van het Jachtdecreet van 24 juli 1991, moeten die maatregelen voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 33 van dat decreet.

Hoofdstuk 3. Samenwerking met andere overheden en personen

Art. 7. De Vlaamse Regering kan aan Vlaamse instanties, zoals het Vlaamse Gewest, de openbare instellingen die ervan afhangen, de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke instellingen die belast zijn met taken van openbaar nut en de andere besturen die onderworpen zijn aan het administratief toezicht van het Vlaamse Gewest, alsook aan bepaalde personen en verenigingen, zoals dierenartsen, jagers, vissers, imkers, hobbydierenhouders, bosbeheerders, landbouwers, wildbeheereenheden, beheerders van erkende natuurreservaten en beheerders van opvangcentra voor wilde dieren, de verplichting opleggen om mee te werken aan de uitvoering van dit decreet. De Vlaamse Regering kan daartoe de nodige maatregelen vaststellen en opleggen.

Art. 8. De Vlaamse Regering kan bepalen aan wie in welke gevallen en onder welke voorwaarden een vergoeding kan worden verleend voor de medewerking aan de uitvoering van dit decreet of bij de toepassing van de maatregelen, vermeld in artikel 6.

Art. 9. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor het informeren van en het samenwerken met de World Organisation for Animal Health, de Europese Commissie, de andere lidstaten van de Europese Unie, de bevoegde instanties van de federale overheid en de andere gewesten.

Hoofdstuk 4. Handhaving

Art. 10. Voor dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan verloopt het uitoefenen van toezicht, het opleggen van bestuurlijke maatregelen, het vaststellen en onderzoeken van milieu-inbreuken, het opleggen van bestuurlijke geldboeten, het innen en invorderen van verschuldigde bedragen, het opsporen van milieumisdrijven en het vaststellen van milieumisdrijven, het strafrechtelijk bestraffen van milieumisdrijven en het opleggen van veiligheidsmaatregelen volgens de regels, vermeld in titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Hoofdstuk 5. Wijzigingsbepalingen

Art. 11. In de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij wordt een artikel 14bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 14bis. De Vlaamse Regering kan, ten behoeve van de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, met als doel de bescherming en vrijwaring van de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur, afwijken van de bepalingen van deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan, onder de door haar te bepalen voorwaarden en onder haar toezicht.

Afwijkingen op grond van dit artikel kunnen alleen maar toegestaan worden als de volgende voorwaarden zijn vervuld:

1° er mag geen andere bevredigende oplossing bestaan;

2° de afwijking mag geen afbreuk doen aan het streefdoel om de populaties van de soort in kwestie in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, op lokaal niveau of op Vlaams niveau.”

Art. 12. Aan artikel 16.1.1, eerste lid, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt een punt 21° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“21° het decreet van xx yy zz betreffende de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren.”

Hoofdstuk 6. Slotbepalingen

Art. 13. De Vlaamse Regering kan een wildedierenziektefonds in werking stellen met als toepassingsgebied de financiering van de maatregelen die het Vlaamse Gewest dient te nemen voor preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren alsook schade ingevolge deze ziekten.

Art. 14. Dit decreet treedt in werking op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 54.911/1
van 23 januari 2014

over

een voorontwerp van decreet ‘betreffende de preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren’

Op 23 december 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘betreffende de preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 16 januari 2014. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Marc RIGAUX en Michel TISON, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Dries VAN EECKHOUTTE, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 23 januari 2014.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond[1], alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP VAN DECREET

2. Met het om advies voorgelegde ontwerp van decreet wordt beoogd om voor de Vlaamse Regering een juridische basis tot stand te brengen voor het nemen van maatregelen met het oog op de preventie, het bewaken en het bestrijden van ziekten bij in het wild levende dieren, aangezien dergelijke ziekten ook een bedreiging kunnen vormen voor de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en het natuurbehoud.

ALGEMENE OPMERKING

3.1. De ontworpen regeling is geconcipieerd als een kaderdecreet dat wordt gekenmerkt door een groot aantal, veelal ruime delegaties aan de Vlaamse Regering.

Overeenkomstig de beginselen die de verhouding tussen de wetgevende en de uitvoerende macht beheersen, dienen de essentiële bestanddelen van een regeling evenwel door de decreetgever te worden vastgesteld. Het staat dan ook aan de decreetgever om te oordelen of het in het om advies voorgelegde ontwerp op alle punten verantwoord is om te voorzien in opdrachten aan de Vlaamse Regering die ruimer zijn dan gebruikelijk.

Het komt evenwel de Raad van State, afdeling Wetgeving, voor dat sommige delegatiebepalingen die in het ontwerp van decreet zijn vervat moeilijk te verenigen vallen met de voornoemde beginselen die de verhouding tussen de wetgevende en de uitvoerende macht beheersen.

3.2. Zo wordt in artikel 4 van het ontwerp vermeld dat de Vlaamse Regering de ziekten bepaalt waarop het decreet geheel of gedeeltelijk van toepassing is. Dergelijke delegatie van bevoegdheid komt erop neer dat het de Vlaamse Regering mogelijk wordt gemaakt om zelf het toepassingsgebied van het decreet te bepalen, hetgeen evenwel een te vergaande delegatie uitmaakt.

Uit de toelichting van de gemachtigde blijkt evenwel dat aan artikel 4 van het ontwerp uitsluitend de bedoeling ten grondslag ligt dat de Vlaamse Regering op grond van deze bepaling nadere invulling zou kunnen geven aan wat *in concreto* de ziekten zijn die overeenkomstig artikel 3 van het ontwerp "een risico kunnen vormen voor de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur". Tevens verduidelijkte

[1] Aangezien het om een ontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met hogere rechtsnormen verstaan.

hij dat de woorden "geheel of gedeeltelijk", die in artikel 4 van het ontwerp voorkomen, overbodig zijn en kunnen vervallen.

Rekening houdend met de door de gemachtigde verstrekte toelichting zou de betrokken delegatie aan de Vlaamse Regering kunnen worden aanvaard, zij het dat daartoe de redactie van artikel 4 van het ontwerp dient te worden aangepast.

3.3. In artikel 5, tweede lid, van het ontwerp wordt aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid verleend om "bij de uitvoering van [het] decreet de erin voorkomende begrippen [te] definiëren". Dergelijke delegatie van bevoegdheid komt er eveneens op neer dat het de Vlaamse Regering mogelijk wordt gemaakt om zelf het toepassingsgebied van het decreet te bepalen. Ten hoogste zou het aan de Vlaamse Regering kunnen worden opgedragen om begrippen die in het decreet worden omschreven nader te specificeren. Artikel 5, tweede lid, kan derhalve evenmin ongewijzigd in het ontwerp worden gehandhaafd.

3.4. De in artikel 7 van het ontwerp opgenomen delegatie aan de Vlaamse Regering om aan Vlaamse instanties en aan personen en verenigingen de verplichting op te leggen om mee te werken aan de uitvoering van het decreet is veel te ruim en te algemeen geformuleerd, zeker als men er rekening mee houdt dat hoofdstuk XVI, "Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen", van het decreet van 5 april 1995 'houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid', op de desbetreffende verplichting van toepassing zal zijn. Een dergelijke delegatie lijkt hoogstens aanvaarbaar voor verplichtingen opgelegd in het kader van de in artikel 6, eerste lid, 1° tot 12°, expliciet opgesomde maatregelen, hetgeen dan wel met zoveel woorden zou moeten worden tot uitdrukking gebracht in artikel 7 van het ontwerp.

3.5. De in artikel 8 van het ontwerp vervatte delegatie aan de Vlaamse Regering om te bepalen aan wie, in welke gevallen en onder welke voorwaarden een vergoeding kan worden verleend voor de medewerking aan de uitvoering van het decreet of bij de toepassing van de in artikel 6 van het ontwerp vermelde maatregelen, is eveneens te ruim om toelaatbaar te zijn. In het ontwerp zou nader moeten worden omschreven waarvoor een vergoeding kan worden toegekend en welke de essentiële voorwaarden zijn waaraan moet worden voldaan om voor dergelijke vergoeding in aanmerking te komen. Bij het uitwerken hiervan zal overigens zorgvuldig moeten worden toegezien op de overeenstemming ervan met de Europese staatssteunregeling.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 9

4. Luidens artikel 9 van het ontwerp kan de Vlaamse Regering nadere regels bepalen voor het informeren van en het samenwerken met onder meer de *World Organisation for Animal Health* (afgekort: OIE) en de Europese Commissie.

Hieromtrent dient in herinnering te worden gebracht dat de door de Vlaamse Regering aan te nemen nadere regels voor het informeren van en het samenwerken met de OIE en de Europese Commissie enkel zullen kunnen worden vastgesteld binnen het kader van of de

marge gelaten door artikel 92*bis*, § 4*bis*, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen'.

Wat de samenwerking met de Europese Unie betreft, worden een aantal aspecten krachtens artikel 92*bis*, § 4*bis*, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, geregeld in de samenwerkingsakkoorden van 8 maart 1994 'met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie'.[2]

Wat de vertegenwoordiging en standpuntbepaling namens België in het OEI betreft, dient overeenkomstig artikel 92*bis*, § 4*bis*, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, evenwel nog een verplicht samenwerkingsakkoord te worden gesloten. Zolang hiervoor niet in een voldoende juridische basis bij samenwerkingsakkoord is voorzien, dienen de vertegenwoordiging en de standpuntbepaling in de OIE overeenkomstig het bepaalde in artikel 92*bis*, § 4*bis*, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 het voorwerp uit te maken van een overleg tussen de betrokken regeringen.

Dit is tevens het geval voor de aangelegenheden van samenwerking met de Europese Unie waarvoor niet in een voldoende basis is voorzien bij samenwerkingsakkoord, zoals bijvoorbeeld de door de Commissie aan te nemen gedelegeerde en uitvoeringshandelingen of de namens België in te nemen standpuntbepaling in een door de Commissie georganiseerde expertengroep of publieke bevraging.

Artikel 12

5. Artikel 12 van het ontwerp strekt ertoe een onderdeel 21° toe te voegen aan artikel 16.1.1, eerste lid, van het voornoemde decreet van 5 april 1995. Er werd evenwel al een onderdeel 21° aan die bepaling toegevoegd, waarin wordt melding gemaakt van "het decreet van 8 februari 2013 houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest". De ontworpen toevoeging zal derhalve op artikel 16.1.1, eerste lid, 22°, van het decreet van 5 april 1995 betrekking moeten hebben.

Artikel 13

6. In artikel 13 van het ontwerp wordt bepaald dat de Vlaamse Regering een wildedierenziektefonds in werking kan stellen met als toepassingsgebied de financiering van de maatregelen die het Vlaamse Gewest dient te nemen voor preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren alsook schade ingevolge deze ziekten. Naar het zeggen van de gemachtigde zou het betrokken fonds als een intern begrotingsfonds worden opgericht "in de schoot van [het] DAB MINA-fonds, zoals ook het Bodembeschermingsfonds bij OVAM en het Fonds voor de Waterhuishouding bij de VMM".

[2] Samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten 'met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie', en samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, 'met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie'.

In artikel 13 van het ontwerp wordt melding gemaakt van de uitgaven waarvoor het betrokken fonds dient in te staan, maar wordt niet gerefereerd aan de ontvangsten van het fonds. In de memorie van toelichting wordt in dat verband vermeld dat "[het] fonds zal gefinancierd worden vanuit alle betrokken beleidsdomeinen, zijnde de bevoegde entiteiten van de beleidsdomeinen 'Leefmilieu, Natuur en Energie', 'Landbouw en Visserij' en 'Welzijn, Volksgezondheid en Gezin'". Het verdient aanbeveling om aan deze wijze van financiering te refereren in de tekst van artikel 13 van het ontwerp.

Artikel 14

7. In artikel 14 van het ontwerp wordt bepaald dat het ontworpen decreet in werking treedt op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum.

De decreetgever zal erover oordelen of het nuttig is om in artikel 14 een uiterste datum in te schrijven waarop de Vlaamse Regering het decreet in werking moet hebben gesteld bij gebreke waarvan de ontworpen regeling geacht moet worden in werking te zijn getreden.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Wim GEURTS Marnix VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen en toepassingsgebied

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet wordt aangehaald als: het Wildedierenziektedecreet van [...].

Art. 3. Dit decreet is van toepassing op in het wild levende dieren die, indien zij een ziekte hebben, een risico kunnen vormen voor de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur.

Art. 4. In dit decreet wordt verstaan onder:
1° in het wild levende dieren: de dieren die niet onder de eigendom van een persoon vallen en die leven op terreinen of plaatsen die niet afgesloten zijn door een doorlopende constructie die erop gericht is de verspreiding van de dieren naar omliggende terreinen en plaatsen onmogelijk te maken, ongeacht de aard of de bedekking van die plaatsen;
2° ziekte: elke pathologische verstoring van de anatomische of fysiologische toestand van in het wild levende dieren, alsook het door dieren met zich meedragen van een infectie die ziekte kan veroorzaken bij de mens of bij in het wild levende of gedomesticeerde diersoorten;
3° infectie: het binnendringen en de ontwikkeling of de vermenigvuldiging van een infectieus agens, inclusief parasieten, schimmels, bacteriën, virussen en prionen in het lichaam van mens of dier;
4° smetstoffen: elke stof die bacteriën, virussen, parasieten en hun larven of eieren, schimmels of andere pathogeen agentia bevat waardoor een ziekte kan worden overgedragen;
5° dierlijke producten: elke al dan niet verwerkte materie van dierlijke oorsprong.

De Vlaamse Regering kan bij de uitvoering van dit decreet de erin omschreven begrippen nader specifiëren.

Hoofdstuk 2. Maatregelen ter preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren

Art. 5. De Vlaamse Regering kan de nodige maatregelen vaststellen en opleggen met als doel de preventie, de surveillance en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, zoals:

1° het vaststellen van onderzoeksmaatregelen om de aanwezigheid van bepaalde ziekten bij in het wild levende dieren in kaart te brengen;
2° het instellen van en de nadere inhoud bepalen van programma's en projecten voor de bewaking of bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, zoals vaccinatieprogramma's of bewakingsprogramma's;
3° het bepalen van de wijze waarop monsternemingen, beproevingen en analyses uitgevoerd moeten worden en de voorwaarden waaraan ze moeten voldoen;
4° het bepalen van criteria waaraan dierenartsen moeten voldoen om ingeschakeld te kunnen worden;
5° het opleggen of verbieden van bepaalde methodes van ziektebestrijding bij in het wild levende dieren;
6° de reiniging en ontsmetting voorschrijven van betrokken personen, van gebouwen, gebruiksvoorwerpen, vervoermiddelen en van alle goederen die drager zijn of kunnen zijn van ziekten of smetstoffen, en daartoe de producten en de gebruikswijze ervan opleggen;
7° het bepalen op welke wijze in het wild levende dieren die drager zijn van een ziekte, worden:
   a) behandeld;
   b) afgezonderd;
   c) gedood;
   d) vernietigd;
8° het vervoer regelen van:
   a) in het wild levende dieren;
   b) krengen van in het wild levende dieren of delen ervan;
   c) dierlijke producten van in het wild levende dieren;
9° het verkeer van personen en goederen, alsook andere activiteiten binnen een afgebakend gebied verbieden of regelen;
10° het opmaken en instellen van rampenplannen die in geval van een uitbraak de te volgen procedures bepalen;
11° het instellen van informatieverplichtingen voor bepaalde doelgroepen of personen;
12° het bepalen van voorwaarden waaraan dieren die bestemd zijn om in het wild geïntroduceerd te worden, moeten voldoen, zoals het onderwerpen aan een controle door een dierenarts, aan een risicoanalyse of aan een certificeringssysteem.

Als de maatregelen, vermeld in lid 1, betrekking hebben op soorten die bescherming genieten conform hoofdstuk VI van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, moeten die maatregelen voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 56 van dat decreet.

Als de maatregelen, vermeld in lid 1, betrekking hebben op wildsoorten zoals bedoeld in artikel 3 van het Jachtdecreet van 24 juli 1991, moeten die maatregelen voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 33 van dat decreet.

Hoofdstuk 3. Samenwerking met andere overheden en personen

Art. 6. De Vlaamse Regering kan aan Vlaamse instanties, zoals het Vlaamse Gewest, de openbare instellingen die ervan afhangen, de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke instellingen die belast zijn met taken van openbaar nut en de andere besturen die onderworpen zijn aan het administratief toezicht van het Vlaamse Gewest, alsook aan bepaalde personen en verenigingen, zoals dierenartsen, jagers, vissers, imkers, hobbydierenhouders,

bosbeheerders, landbouwers, wildbeheereenheden, beheerders van erkende natuurreservaten en beheerders van opvangcentra voor wilde dieren, de verplichting opleggen om mee te werken aan de uitvoering van de verplichtingen opgelegd in het kader van de maatregelen, vermeld in artikel 5, eerste lid, 1° tot en met 12°. De Vlaamse Regering kan daartoe de nodige maatregelen vaststellen en opleggen.

Art. 7. De Vlaamse Regering kan beslissen om onder door haar bepaalde voorwaarden een vergoeding te verlenen voor de medewerking aan de uitvoering van de maatregelen, vermeld in artikel 5.

De vergoeding vermeld in het eerste lid kan slechts worden toegekend indien de ontvanger geen onderneming is zoals gedefinieerd in artikel 3, 1°, van het decreet van 16 maart 2012 betreffende het economisch ondersteuningsbeleid en indien minstens aan één van de volgende voorwaarden voldaan is:
– voor de medewerking aan de uitvoering van de maatregelen, vermeld in artikel 5 moet de ontvanger kosten maken;
– voor de medewerking aan de uitvoering van de maatregelen, vermeld in artikel 5 moet de ontvanger een fysieke daad stellen die meer omvat dan redelijkerwijs van hem verwacht kan worden;

Art. 8. Conform artikel 92bis, §4bis, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en met behoud van de toepassing van de krachtens dat artikel aangenomen samenwerkingsakkoorden, kan de Vlaamse Regering nadere regels bepalen voor het informeren van en het samenwerken met de World Organisation for Animal Health, de Europese Commissie, de andere lidstaten van de Europese Unie, de bevoegde instanties van de federale overheid en de andere gewesten.

Hoofdstuk 4. Handhaving

Art. 9. Voor dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan verloopt het uitoefenen van toezicht, het opleggen van bestuurlijke maatregelen, het vaststellen en onderzoeken van milieu-inbreuken, het opleggen van bestuurlijke geldboeten, het innen en invorderen van verschuldigde bedragen, het opsporen van milieumisdrijven en het vaststellen van milieumisdrijven, het strafrechtelijk bestraffen van milieumisdrijven en het opleggen van veiligheidsmaatregelen volgens de regels, vermeld in titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Hoofdstuk 5. Wijzigingsbepalingen

Art. 10. In de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij wordt een artikel 14bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 14bis. De Vlaamse Regering kan, ten behoeve van de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, met als doel de bescherming en vrijwaring van de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur, afwijken van de bepalingen van deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan, onder de door haar te bepalen voorwaarden en onder haar toezicht.

Afwijkingen op grond van dit artikel kunnen alleen maar toegestaan worden als de volgende voorwaarden zijn vervuld:
1° er mag geen andere bevredigende oplossing bestaan;

2° de afwijking mag geen afbreuk doen aan het streefdoel om de populaties van de soort in kwestie in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, op lokaal niveau of op Vlaams niveau.".

Art. 11. Aan artikel 16.1.1, eerste lid, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt een punt 22° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"22° het decreet van [...] betreffende de preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren.".

Hoofdstuk 6. Slotbepalingen

Art. 12. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd een regeling uit te werken betreffende de financiering van de maatregelen die het Vlaamse Gewest dient te nemen voor preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren alsook schade ingevolge deze ziekten. De financiering gebeurt binnen de beschikbare kredieten van de betrokken beleidsdomeinen, zijnde de bevoegde entiteiten van de beleidsdomeinen 'Leefmilieu, Natuur en Energie', 'Landbouw en Visserij' en 'Welzijn, Volksgezondheid en Gezin'.

Art. 13. Dit decreet treedt in werking op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum en uiterlijk op 1 januari 2015.

Brussel, 31 januari 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

BIJLAGE
bij de memorie van toelichting:
REGULERINGSIMPACTANALYSE (RIA)

Reguleringsimpactanalyse voor het Wildziektedecreet

1 Titel

Het decreet betreffende de preventie, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, afgekort het 'Wildziektedecreet'.

Het decreet betreffende de preventie, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, verder afgekort als het 'Wildziektedecreet', heeft betrekking op ziekten die bij in het wild levende dieren kunnen voorkomen. Ziekte wordt hierbij gedefinieerd als 'een pathologische verstoring van de anatomische of fysiologische toestand van in het wild levende dieren evenals het door dieren met zich meedragen van een infectie die ziekte kan veroorzaken bij de mens of bij in het wild levende of gedomesticeerde diersoorten'. Een aantal van dergelijke ziekten kunnen mogelijk ook infectie veroorzaken bij gedomesticeerde dieren (bijvoorbeeld klassieke varkenspest) en/of bij de mens (bijvoorbeeld aviaire influenza).

2 Aanleiding en doel

2.1 Aanleiding

Tot aan het verschijnen van aviaire influenza in West-Europa enkele jaren geleden, werd de zogenaamde wildziektenproblematiek integraal opgevolgd door de Federale overheid. De problematiek werd dan ook als algemene dierenziektenproblematiek en niet als specifieke wildziektenproblematiek beschouwd. Er werd qua bevoegdheid geen onderscheid gemaakt tussen de situatie waarbij een landbouwhuisdier geïnfecteerd was dan wel een in het wild levend dier. Wat in het wild levende dieren betreft, was hier echter sprake van bevoegdheidsoverschrijding. Dit bleek uit het arrest van het Grondwettelijk Hof (voorheen Arbitragehof) van 31 januari 1989 (arrest nr. 1/89) waarin zij oordeelde dat de bevoegdheid om maatregelen te nemen ten aanzien van ziekten bij in het wild levende dieren exclusief bij de gewesten ligt, met name "bij de wetgever die de natuurbescherming en het natuurbehoud onder zijn bevoegdheid heeft". Hierbij verduidelijkte het Hof dat "het feit dat die ziekten op de veestapel kunnen overgaan, aan die maatregelen niet het karakter van bescherming en behoud van de fauna ontneemt (…).". De Raad van State richtte zich naar dit standpunt bij de formulering van haar adviezen met betrekking tot het Koninklijk Besluit van 10 oktober 2005 betreffende de bestrijding van mond- en klauwzeer en het ministerieel besluit van 16 april 2007 tot wijziging van het ministerieel besluit van 21 april 1999 houdende voorwaarden betreffende het verwerven en behouden van de Aujeszkystatuten. Conform artikel 6, §1, III van de Bijzondere Wet op de Hervorming van de Instellingen van 8 augustus 1980 hoort de bevoegdheid inzake de natuurbescherming en het natuurbehoud toe aan de gewesten. Het

voorgaande heeft geleid tot het gegeven dat de Federale overheid bevoegd is voor het bewaken, voorkomen en bestrijden van ziekten bij landbouwhuisdieren en het Vlaamse Gewest deze bevoegdheid heeft ten aanzien van in het wild levende dieren.

Indien dergelijke ziekten bij in het wild levende dieren voorkomen, kan dit een aanzienlijk risico vormen voor de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders (bijvoorbeeld klassieke varkenspest) en voor de volksgezondheid (bijvoorbeeld aviaire influenza). Ook vormen sommige infecties bij in het wild levende dieren een bedreiging voor het natuurbehoud wanneer zij het voortbestaan van een duurzame populatie van een inheemse soort in het gedrang kunnen brengen (bijvoorbeeld de grijze eekhoorn die een virus reservoir kan vormen voor de virusinfectie Fibromatosis die hoog pathogeen is voor de gewone eekhoorn, de stierkikker als potentiële verspreider van de infectie Chytridiomycosis veroorzaakt door *Batrachothrychium dendrobatidis* die hoog pathogeen is voor vele amfibieënsoorten). Het wereldwijd vrijhandelsverkeer en internationaal toerisme verhogen de kans op de verspreiding van mogelijke ziekteverwekkers. Daarnaast is de impact van de klimaatverandering op de epidemiologie, verspreiding en prevalentie van ziekten bij in het wild levende dieren een belangrijke factor die de evolutie van het voorkomen van ziekten bij in het wild levende dieren zal bepalen in Vlaanderen (bijvoorbeeld de uitbreiding van het verspreidingsgebied van malaria door muggen naar West-Europa). Voor deze hele problematiek aangaande ziekten bij in het wild levende dieren biedt het Wildziektedecreet een rechtsgrondslag zodat indien nodig, maatregelen in verband met de preventie, de bewaking en de bestrijding van deze ziekten genomen kunnen worden.

Daarnaast is ook de Europese Unie er zich terdege van bewust dat ziekten bij in het wild levende dieren een risico kunnen vormen voor de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en/of de volksgezondheid. Zij heeft in de voorbije jaren dan ook een substantiële hoeveelheid regelgeving tot stand gebracht die de lidstaten verplicht om de veterinaire situatie op hun grondgebied te monitoren, te vrijwaren of te verbeteren. Zo is er een frequente actualisering van de richtlijnen inzake klassieke varkenspest en aviaire influenza, maar ook andere ziekten vormen het voorwerp van uitvoerige Europese regelgeving. Hierbij gaat het voornamelijk om voorzorgsmaatregelen en/of bestrijdingsmaatregelen met betrekking tot landbouwhuisdieren. Omwille van de mogelijke interactie met de gezondheidstoestand van in het wild levende dieren zijn echter zeer vaak eveneens bepalingen opgenomen die zich op in het wild levende dieren toespitsen.

Tot op heden zijn de Europese normen, voor zover zij betrekking hebben op in het wild levende dieren, niet geïmplementeerd in Vlaamse regelgeving. Dat moet dan ook zo snel als mogelijk gebeuren, temeer gezien de data van inwerkingtreding van deze normen allen reeds verlopen zijn. Dit is een zeer ongewenste situatie en de mogelijkheid bestaat dat het Vlaamse Gewest gesanctioneerd wordt door de Europese Unie voor laattijdigheid van implementatie. Om de maatregelen die worden opgelegd in deze normen, te kunnen treffen, moeten concrete uitvoeringsbesluiten worden genomen. Om dat te kunnen doen is een decretale basis vereist, en daarin wil dit decreet voorzien.

Momenteel bestaan volgende Europese juridische instrumenten die een impact hebben op het beleid dat lidstaten voeren met betrekking tot ziekten bij in het wild levende dieren:

1. <u>Normen inzake meldingsplicht:</u>

- Richtlijn 82/894/EEG van de Raad van 21 december 1982 inzake de melding van dierziekten in de Gemeenschap;
- Richtlijn 92/119/EEG van de Raad van 17 december 1992 tot vaststelling van algemene communautaire maatregelen voor de bestrijding van bepaalde dierziekten en van specifieke maatregelen ten aanzien van de vesiculaire varkensziekte.

2. Normen inzake aviaire influenza:

- Richtlijn 2005/94/EG van de Raad van 20 december 2005 betreffende communautaire maatregelen ter bestrijding van aviaire influenza en tot intrekking van Richtlijn 92/40/EEG;
- Beschikking 2007/268/EG van de Commissie van 13 april 2007 betreffende de in de lidstaten uit te voeren surveillanceprogramma's voor aviaire influenza bij pluimvee en in het wild levende vogels en tot wijziging van Beschikking 2004/450/EG;
- Beschikking 2006/563/EG van de Commissie van 11 augustus 2006 tot vaststelling van bepaalde beschermende maatregelen in verband met hoogpathogene aviaire influenza van het subtype H5N1 bij wilde vogels in de Gemeenschap en tot intrekking van Beschikking 2006/115/EG;
- Beschikking 2005/731/EG van de Commissie van 17 oktober 2005 tot vaststelling van aanvullende eisen voor de bewaking van aviaire influenza bij in het wild levende vogels.

3. Normen inzake varkenspest:

- Richtlijn 2001/89/EG van de Raad van 23 oktober 2001 betreffende maatregelen van de Gemeenschap ter bestrijding van klassieke varkenspest;
- Richtlijn 2002/60/EG van de Raad van 27 juni 2002 houdende vaststelling van specifieke bepalingen voor de bestrijding van Afrikaanse varkenspest en houdende wijziging van Richtlijn 92/119/EEG met betrekking tot besmettelijke varkensverlamming (Teschenerziekte) en Afrikaanse varkenspest.

4. Normen inzake diverse andere ziekten:

- Richtlijn 2003/85/EG van de Raad van 29 september 2003 tot vaststelling van communautaire maatregelen voor de bestrijding van mond- en klauwzeer, tot intrekking van Richtlijn 85/511/EEG en van de Beschikkingen 89/531/EEG en 91/665/EEG, en tot wijziging van Richtlijn 92/46/EEG;
- Richtlijn 92/66/EEG van de Raad van 14 juli 1992 tot vaststelling van communautaire maatregelen voor de bestrijding van de ziekte van Newcastle;
- Richtlijn 2003/99/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 november 2003 inzake de bewaking van zoönoses en zoönoseverwekkers en houdende wijziging van Beschikking 90/424/EEG van de Raad en intrekking van Richtlijn 92/117/EEG van de Raad;
- Verordening (EG) nr. 999/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 houdende vaststelling van voorschriften inzake preventie, bestrijding en uitroeiing van bepaalde overdraagbare spongiforme encefalopathieën;
- Richtlijn 2006/88/EG van de Raad van 24 oktober 2006 betreffende veterinairrechtelijke voorschriften voor aquacultuurdieren en de producten daarvan en betreffende de preventie en bestrijding van bepaalde ziekten bij waterdieren.

Indien het Vlaamse Gewest geen decretaal kader creëert en niet aan haar verplichtingen, volgend uit deze Europese normen, voldoet dan kan dit vergaande gevolgen hebben voor zowel volksgezondheid als de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders. Daarnaast vormt deze toestand ook een bedreiging voor het natuurbehoud, zoals beschreven op pagina 2. De omvang van deze gevolgen zal duidelijk worden in hoofdstuk 4, waar de effecten van de diverse opties besproken worden.

2.2 Minimumvereisten voortvloeiend uit Europese regelgeving

Om een beeld te geven van de resterende discretionaire bevoegdheid waarover het Vlaamse Gewest beschikt wordt hieronder in grote lijnen vermeld in hoeverre de Europese regelgeving de contouren uitzet. Deze bespreking gebeurt per richtlijn/verordening daar de minimumvereisten die hierin opgenomen zijn sterk onderling verschillen. De vermelde verplichtingen gelden in sommige gevallen zowel voor in het wild levende dieren als voor landbouwhuisdieren en in sommige gevallen specifiek voor in het wild levende dieren. Met het oog op een vlottere lezing en het beperken van tekst wordt de vermelding van de Europese Commissie voortaan afgekort als Com en wordt de vermelding van de lidstaten voortaan afgekort als LS.

2.2.1 RICHTLIJN 82/894/EEG VAN DE RAAD VAN 21 DECEMBER 1982 INZAKE DE MELDING VAN DIERZIEKTEN IN DE GEMEENSCHAP

- melden van primaire en secundaire haarden van 22 landdierziekten en 14 waterdierziekten; binnen de 24 uren aan de Com en de LS, volgens een door de Com vastgestelde format;

→ **resterende discretionaire bevoegdheid**: de manier van vaststellen van de haard (volgens welke technieken en binnen welke laboratoria) en de nationale organisatie dienaangaande.

2.2.2 RICHTLIJN 92/119/EEG VAN DE RAAD VAN 17 DECEMBER 1992 TOT VASTSTELLING VAN ALGEMENE COMMUNAUTAIRE MAATREGELEN VOOR DE BESTRIJDING VAN BEPAALDE DIERZIEKTEN EN VAN SPECIFIEKE MAATREGELEN TEN AANZIEN VAN DE VESICULAIRE VARKENSZIEKTE.

- melden van het vermoeden van aanwezigheid van 9 landdierziekten;
- aan de bevoegde autoriteit van de LS waar het vermoeden bestaat;
- passende maatregelen nemen bij een mogelijke besmetting van in het wild levende dieren;
- deze maatregelen melden aan de Com, de LS en het Permanent Veterinair Comité;
- opstellen van rampenplannen volgens vastgestelde criteria (zoals voorzien in een crisiscentrum voor coördinatie van de noodmaatregelen, lijst bevatten van lokale noodcentra die over de nodige voorzieningen beschikken, bevatten van nauwkeurige informatie over het betrokken personeel, zijn vakbekwaamheid en bevoegdheden, bevatten van nauwkeurige instructies over de maatregelen, voorzien in scholingsprogramma's, uitrusting van de diagnoselaboratoria, enz.).

→ **resterende discretionaire bevoegdheid**: format van de melding, bepalen van passende maatregelen, aanduiden van de bevoegde nationale autoriteit.

2.2.3 RICHTLIJN 2005/94/EG VAN DE RAAD VAN 20 DECEMBER 2005 BETREFFENDE COMMUNAUTAIRE MAATREGELEN TER BESTRIJDING VAN AVIAIRE INFLUENZA EN TOT INTREKKING VAN RICHTLIJN 92/40/EEG;

- onmiddellijk melden van (het vermoeden van) de aanwezigheid van aviaire influenza;
- aan de bevoegde autoriteit van de LS waar het vermoeden bestaat of de ziekte aanwezig is;
- bewakingsprogramma's uitvoeren zoals voorgeschreven in beschikking 2007/268/EG;

→ **resterende discretionaire bevoegdheid**: format van de melding aan de nationale autoriteit bepalen, interne organisatie van melding van verdachte vogels (bijvoorbeeld door jagers aan een aangeduid meldpunt).

2.2.4 BESCHIKKING 2007/268/EG VAN DE COMMISSIE VAN 13 APRIL 2007 BETREFFENDE DE IN DE LIDSTATEN UIT TE VOEREN SURVEILLANCE-PROGRAMMA'S VOOR AVIAIRE INFLUENZA BIJ PLUIMVEE EN IN HET WILD LEVENDE VOGELS EN TOT WIJZIGING VAN BESCHIKKING 2004/450/EG

- voorgeschreven bewakingsprogramma's uitvoeren volgens vastgestelde criteria zoals onderzoek van de monsters in erkende laboratoria, alle resultaten driemaandelijks via het onlinesysteem aan de Com meedelen, virusisolaten van aviaire influenza van besmettingsgevallen toezenden aan het communautaire referentielabo, overeenkomstig EU wetgeving). Verder worden instructies gegeven rond opzet en uitvoering van de bewaking, zowel voor actieve als passieve bewaking, en worden er bewakingsprocedures voorgeschreven. Ook het voltrekken van laboratoriumtests is onderworpen aan voorschriften.

→ **resterende discretionaire bevoegdheid**: nihil

2.2.5 BESCHIKKING 2006/563/EG VAN DE COMMISSIE VAN 11 AUGUSTUS 2006 TOT VASTSTELLING VAN BEPAALDE BESCHERMENDE MAATREGELEN IN VERBAND MET HOOGPATHOGENE AVIAIRE INFLUENZA VAN HET SUBTYPE H5N1 BIJ WILDE VOGELS IN DE GEMEENSCHAP EN TOT INTREKKING VAN BESCHIKKING 2006/115/EG;

- bij vermoeden van aanwezigheid van de ziekte, controle- en monitoringgebieden instellen volgens de voorschriften in de richtlijn en bijzonderheden hierrond melden aan de Com (zoals identificeren van alle pluimveebedrijven in de gebieden, opvoeren van bewaking in samenwerking met jagers en vogelaars, dode vogels laten verwijderen door personeel dat specifieke beschermingsinstructies heeft ontvangen, enz…);
- maatregelen nemen in controle- en monitoringsgebieden volgens de voorschriften in de richtlijn;
- bevolking informeren over de verschillende gebieden;
- meedelen van de informatie over de epidemiologie en de extra controle- en bewakingsmaatregelen en de bewustmakingscampagnes aan de Com;
- uitvoeren van een risicobeoordeling met het oog op besmetting van pluimvee;
- duur van de maatregelen;
- melden van de intentie van stopzetting van de maatregelen aan de Com.

→ **resterende discretionaire bevoegdheid**: organisatie van informatiecampagnes, uitvoeren van de risicobeoordeling.

2.2.6 BESCHIKKING 2005/731/EG VAN DE COMMISSIE VAN 17 OKTOBER 2005 TOT VASTSTELLING VAN AANVULLENDE EISEN VOOR DE BEWAKING VAN AVIAIRE INFLUENZA BIJ IN HET WILD LEVENDE VOGELS

- passende regelingen treffen met vogel-, jacht- en andere organisaties, die abnormale sterfte of ziekte-uitbraken meteen melden;
- meteen na een melding passende monsters nemen van dode vogels en zo mogelijk van anderen die hiermee in aanraking zijn gekomen en deze monsters onderwerpen aan labotests (volgens de instructies voorgeschreven in beschikking 2007/268/EG);
- Com onverwijld in kennis stellen van positieve resultaten van de labotests.

→ **resterende discretionaire bevoegdheid:** uitwerken van regelingen met vogel-, jacht- en andere relevante organisaties inzake de melding van aviaire influenza. Format van de melding van positieve laboresultaten aan de Com.

2.2.7 RICHTLIJN 2001/89/EG VAN DE RAAD VAN 23 OKTOBER 2001 BETREFFENDE MAATREGELEN VAN DE GEMEENSCHAP TER BESTRIJDING VAN KLASSIEKE VARKENSPEST;

- (vermoedelijke) aanwezigheid van de ziekte onmiddellijk melden bij de bevoegde autoriteit;
- de in de richtlijn voorgeschreven maatregelen nemen in geval van vermoedelijke en bevestigde aanwezigheid van de ziekte (zoals ondermeer oprichten van een groep van deskundigen die de bevoegde autoriteit bijstaat bij de bestudering van de epizoötiologische situatie en de afbakening van het besmette gebied, opstelling van een uitroeiingsprogramma, uitvoering van audits om doeltreffendheid van de maatregelen te controleren, enz…);
- bij bevestiging van aanwezigheid van de ziekte de Com en LS in kennis stellen volgens een voorgeschreven format;
- uitroeiingsprogramma's opstellen volgens instructies opgenomen in de richtlijn;
- opstellen van rampenplannen volgens instructies opgenomen in de richtlijn;
- oprichten van ziektebestrijdingscentra en groepen van deskundigen bij het uitbreken van de ziekte.

→ **resterende discretionaire bevoegdheid:** quasi nihil

2.2.8 RICHTLIJN 2002/60/EG VAN DE RAAD VAN 27 JUNI 2002 HOUDENDE VASTSTELLING VAN SPECIFIEKE BEPALINGEN VOOR DE BESTRIJDING VAN AFRIKAANSE VARKENSPEST EN HOUDENDE WIJZIGING VAN RICHTLIJN 92/119/EEG MET BETREKKING TOT BESMETTELIJKE VARKENSVERLAMMING (TESCHENERZIEKTE) EN AFRIKAANSE VARKENSPEST.

Idem als richtlijn 2001/89/EG.

2.2.9 RICHTLIJN 2003/85/EG VAN DE RAAD VAN 29 SEPTEMBER 2003 TOT VASTSTELLING VAN COMMUNAUTAIRE MAATREGELEN VOOR DE BESTRIJDING VAN MOND- EN KLAUWZEER, TOT INTREKKING VAN RICHTLIJN 85/511/EEG EN VAN DE BESCHIKKINGEN 89/531/EEG EN 91/665/EEG, EN TOT WIJZIGING VAN RICHTLIJN 92/46/EEG;

- aanwezigheid van de ziekte onmiddellijk melden aan de Com en de LS. Hierin dienen een aantal gegevens verplicht opgenomen te worden;
- bij vermoedelijke besmetting de nodige maatregelen nemen om dat vermoeden te bevestigen of te weerleggen, aan de hand van labotests;
- informeren van eigenaars van ziektegevoelige dieren alsook jagers, van het vermoeden van besmetting;
- bij bevestiging van aanwezigheid van de ziekte onverwijld de maatregelen zoals voorgeschreven in de richtlijn nemen (oprichten van een groep van deskundigen die de bevoegde autoriteit bijstaat, opstellen van een uitroeiingsprogramma, uitvoeren van audits);
- een uitroeiingsprogramma opstellen overeenkomstig instructies in de richtlijn;
- eigenaars van ziektegevoelige dieren en jagers informeren;
- rampenplannen opstellen;

- uitvoeren van real-time alarmoefeningen.

→ **resterende discretionaire bevoegdheid:** bepalen van de labotests om vermoeden te bevestigen of weerleggen, informering van eigenaars en jagers, bijkomende maatregelen vaststellen die nodig zijn ter aanvulling van de voor de EU verplichte maatregelen, opstellen van rampenplannen, organisatie van alarmoefeningen.

2.2.10 RICHTLIJN 92/66/EEG VAN DE RAAD VAN 14 JULI 1992 TOT VASTSTELLING VAN COMMUNAUTAIRE MAATREGELEN VOOR DE BESTRIJDING VAN DE ZIEKTE VAN NEWCASTLE;

- bij vaststelling van de ziekte maatregelen nemen en melden aan de Com.

→ **resterende discretionaire bevoegdheid:** niet in de richtlijn voorgeschreven maatregelen uitwerken en nemen. Deze maatregelen melden aan de Com volgens een niet Europees voorgeschreven format.

2.2.11 RICHTLIJN 2003/99/EG VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN 17 NOVEMBER 2003 INZAKE DE BEWAKING VAN ZOÖNOSES EN ZOÖNOSEVERWEKKERS EN HOUDENDE WIJZIGING VAN BESCHIKKING 90/424/EEG VAN DE RAAD EN INTREKKING VAN RICHTLIJN 92/117/EEG VAN DE RAAD

- bewaking van zoönoses en zoönoseverwekkers;
- bewaking van antimicrobiële resistentie volgens enkele minimumcriteria;
- jaarlijks een verslag aan de Com zenden over de tendensen en bronnen van zoönoses, zoönoseverwekkers en antimicrobiële resistentie. Deze verslagen dienen openbaar gemaakt te worden en dienen te voldoen aan een voorgeschreven format;

→ **resterende discretionaire bevoegdheid:** uitwerking van een bewakingssysteem voor ziekten die in de richtlijn aangeduid zijn als "bijlage I, deel A ziekten", beoordelen van de noodzaak tot bewaking van ziekten die in de richtlijn aangeduid zijn als "bijlage I, deel B ziekten".

2.2.12 VERORDENING (EG) NR. 999/2001 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN 22 MEI 2001 HOUDENDE VASTSTELLING VAN VOORSCHRIFTEN INZAKE PREVENTIE, BESTRIJDING EN UITROEIING VAN BEPAALDE OVERDRAAGBARE SPONGIFORME ENCEFALOPATHIEËN;

Deze verordening heeft geen implicaties op in het wild levende dieren. We dienen de verordening echter in rekening te brengen daar in het verleden op basis van deze verordening beschikkingen aangenomen werden die eveneens betrekking hadden op in het wild levende dieren. Denken we hierbij aan Beschikking 2007/182/EG van de Commissie van 19 maart 2007 betreffende een onderzoek naar Chronic Wasting Disease bij hertachtigen. Deze beschikking schreef in grote mate voor bij welke hertachtigen en in welke situaties monsters genomen dienden te worden en op welke wijze. De beschikking was in werking tot eind 2009 zodat hieraan momenteel niet meer voldaan dient te worden. Het is echter noodzakelijk te anticiperen op nieuwe regelgeving die op basis van deze verordening aangenomen kan worden.

2.2.13 RICHTLIJN 2006/88/EG VAN DE RAAD VAN 24 OKTOBER 2006 BETREFFENDE VETERINAIRRECHTELIJKE VOORSCHRIFTEN VOOR AQUACULTUURDIEREN EN DE PRODUCTEN DAARVAN EN BETREFFENDE DE PREVENTIE EN BESTRIJDING VAN BEPAALDE ZIEKTEN BIJ WATERDIEREN.

- een vermoeden of bevestiging van een ziekte onmiddellijk melden aan de bevoegde autoriteit;
- regelingen uitwerken opdat bij de verzorging van waterdieren betrokken personen de nodige info melden.
- bij een vermoeden of bevestiging van aanwezigheid van een exotische ziekte (lijst opgenomen in de richtlijn), alle maatregelen nemen om de verdere verspreiding van de ziekte te beperken en, voor zover mogelijk, te voorkomen;
- andere LS, Com en de LS van de Europese Vrijhandelsassociatie (EVA) binnen 24 uur in kennis stellen van de bevestiging van de aanwezigheid van een exotische ziekte;
- bij een vermoeden of bevestiging van aanwezigheid van een niet-exotische ziekte (lijst opgenomen in de richtlijn), alle maatregelen nemen om de verdere verspreiding van de ziekte te beperken en, voor zover mogelijk, te voorkomen;
- Com en de overige LS in het Permanent Comité voor de voedselketen in kennis stellen van de maatregelen;
- indien zich een nieuwe ziekte voordoet, passende maatregelen nemen om deze onder controle te krijgen en de verspreiding ervan te voorkomen;
- indien zich een nieuwe ziekte voordoet, de andere LS, de Com en de LS van de EVA zo spoedig mogelijk hiervan in kennis stellen;
- maatregelen nemen voor de preventie van de invoering of de bestrijding van een ziekte die niet opgenomen is in de richtlijn maar die toch een aanzienlijk risico voor de gezondheidssituatie van aquacultuurdieren of wilde waterdieren of voor het milieu vormt;
- de Com in kennis stellen van alle maatregelen, genomen voor de preventie van de invoering of de bestrijding van een ziekte die niet in de richtlijn opgenomen is en die een nadelige invloed op de handel tussen de LS kan hebben;
- opstellen rampenplan volgens enkele minimumcriteria.

→ **resterende discretionaire bevoegdheid**: de richtlijn formuleert enkel de bovenstaande verplichtingen. Verder zijn de lidstaten volledig vrij in het bepalen van maatregelen en het opmaken van formats voor kennisgeving. Enkel voor het rampenplan zijn er enkele minimumcriteria maar ook deze laten nog een ruime beleidsvrijheid toe.

2.3 Beleidsdoelstelling

Het decreet beoogt de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, met als doel de bescherming en de vrijwaring van de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur. Daarnaast biedt dit decreet de wettelijke basis voor de implementatie van een aantal Europese normen met betrekking tot deze materie.

Het Wildziektedecreet wil een solide decretale basis bieden voor het kunnen vaststellen van verdere uitvoeringbesluiten door de Vlaamse Regering. Met dat doel zijn in het decreet een hele reeks types van te nemen maatregelen voorzien, die de Regering verder kan uitwerken met het doel ziekten bij in het wild levende dieren te voorkomen, te bewaken of te bestrijden. Deze doelstelling is opgenomen in het **regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2009 – 2014** onder punt 11 Natuur- en Bosbeleid, op blz. 56: "Er wordt gezorgd voor een gedegen

optimalisatie, vervollediging en uitvoering van de regelgeving betreffende soorten, jacht, wildschade en riviervisserij, waarbij ernaar wordt gestreefd de biodiversiteit in stad en platteland te bevorderen, en de toestand van kritische soorten en soortengroepen te verbeteren. Er wordt een regeling tot stand gebracht voor de problematiek van de wildedierenziekten en de voor landbouw schadelijke organismen."

Daarnaast dient eveneens rekening gehouden te worden met de **met redenen omklede motie tot besluit van de op 11 mei 2010 door de heer Dirk Peeters in commissie gehouden interpellatie van mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het voorkomen van de verspreiding van wildziekten Nr 545 (2009-2010) 2**. Hierin wordt de Vlaamse Regering verzocht om te voorzien in "de ontwikkeling van een adequaat juridisch kader dat het Vlaamse Gewest in staat stelt het nodige te doen om ziekten bij in het wild levende dieren aan te pakken en "een uitvoeringsbesluit op te stellen waarin de verschillende verplichtingen geoperationaliseerd worden."

3 Opties

De hieronder uitgewerkte opties betreffen enkel een formeel juridisch-technisch onderscheid. Zij verschillen inhoudelijk niet omdat geen enkele andere, inhoudelijk verschillende, optie tegemoet zou kunnen komen aan de noodzakelijke handeling die nu aan de orde is. Er dient in eerste instantie een decretale basis gecreëerd te worden op basis waarvan in een volgende fase de nodige uitvoering voorzien kan worden. In die volgende fase is een meer inhoudelijke vergelijking van opties wel aan de orde. Dit zal dan uitgebreid opgenomen worden in de daartoe opgestelde reguleringsimpactanalyse.

3.1 Keuzemogelijkheid: al dan niet vaststellen van het wildziektedecreet

Optie 1a: nuloptie: geen regelgevende actie ondernemen (niets doen)

Momenteel bestaat er geen regelgevend kader dat toelaat om uitvoeringsbesluiten vast te stellen op basis waarvan maatregelen kunnen worden genomen met betrekking tot ziekten bij in het wild levende dieren. De nuloptie houdt in dat die situatie blijft bestaan, en geen dergelijk regelgevend kader gecreëerd wordt.

Het mag evenwel duidelijk zijn dat de noodzaak om wel een dergelijk kader te scheppen overduidelijk en zonder discussie is. De noodzaak voor het uitwerken van een regelgevend kader is tweeledig. Enerzijds is er de maatschappelijke noodzaak, namelijk het gegeven dat maatregelen moeten kunnen worden genomen met betrekking tot ziekten die voorkomen bij in het wild levende dieren en die een aanzienlijk risico kunnen vormen voor de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders alsook voor de volksgezondheid en in sommige gevallen voor het natuurbehoud. Anderzijds is er de verplichting tot de implementatie van Europese regelgeving met betrekking tot deze materie. Om aan beide aspecten tegemoet te kunnen komen moet er een regelgevend kader worden gecreëerd.

Gelet op het gegeven dat de bestaande Vlaamse regelgeving nog geen bepalingen of aanknopingspunten bevat voor deze materie, is er derhalve geen andere keuze dan regelgevende actie te ondernemen. Bij wijze van rechtsgrond zal deze regelgevende actie in eerste instantie moeten gebeuren op decretaal niveau.

Zoals in deel 2.1 verduidelijkt wordt, volgt uit rechtspraak van het Grondwettelijk Hof dat de bevoegdheid om deze problematiek juridisch uit te werken toekomt aan de gewesten en niet aan de Federale overheid. Een bevoegdheid die betrekking heeft op in het wild levende dieren komt toe aan de wetgever die de bevoegdheid voor natuurbehoud en natuurbescherming onder zich heeft. Conform artikel 6, II, 2° van de Bijzondere Wet op de Hervorming van de Instellingen van 8 augustus 1980 komt deze bevoegdheid toe aan de gewesten.

Optie 1b: invoegen van de bepalingen in een bestaand decreet

Uit de bespreking van optie 1a blijkt dat regelgevende actie op decretaal niveau noodzakelijk is. Meteen stelt zich de vraag of dit kan gebeuren binnen een bestaand decretaal kader op Vlaams niveau.

Aangezien de materie betrekking heeft op in het wild levende dieren dienen zich twee bestaande decretale kaders aan die in aanmerking zouden kunnen komen: het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna: het decreet natuurbehoud) en het Jachtdecreet van 24 juli 1991 (hierna: het Jachtdecreet). Het decreet natuurbehoud heeft onder meer betrekking op de bescherming van plant- en diersoorten (hoofdstuk VI). Het Jachtdecreet heeft betrekking op jachtwildsoorten (deze soorten worden limitatief opgesomd in artikel 3 van het decreet).

- *Kan het decreet natuurbehoud als decretale rechtsgrond dienen?*

In de eerste plaats bepaalt artikel 7, eerste lid, van het decreet natuurbehoud, dat het natuurbeleid er op gericht is om alle maatregelen te nemen die nodig zijn voor het uitvoeren van, onder meer, Europese richtlijnen. Hier stelt zich echter al een probleem, vermits het moet gaan om Europese richtlijnen '*betreffende het natuurbehoud*'[1], en de rechtsgrond van de Europese regelgeving die betrekking heeft op ziekten bij in het wild levende dieren vrijwel geen betrekking heeft op de natuurbescherming of het natuurbehoud, maar wel voornamelijk op '*landbouw'* of *'volksgezondheid'*. Met andere woorden: in het wild levende dieren als drager van bedoelde ziekten vormen deels het voorwerp van deze regelgeving, maar de doelrationaliteit en/of motivering achter de normen is niet in de eerste plaats het natuurbehoud, maar wel de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en/of de volksgezondheid.

Artikel 51 van het decreet natuurbehoud geeft de rechtsgrondslag voor concrete maatregelen met betrekking tot in het wild levende dieren en planten, maar al deze in artikel 51, §1 vermelde mogelijke maatregelen zijn in principe gericht op de bescherming van planten- en diersoorten. Het nemen van maatregelen in verband met de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten die bij deze dieren of planten voorkomen kan hier niet onder worden begrepen.

Het is de moeite waard – met in het achterhoofd de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren – om artikel 56, §1 van het decreet natuurbehoud, dat de grondslag legt voor het verlenen van afwijkingen, te herlezen[2]. Met name zijn er wel degelijk afwijkingen mogelijk op de beschermingsbepalingen omwille van onder meer de volksgezondheid of in relatie tot bijvoorbeeld landbouwschade, maar de soorten in relatie waartoe afwijking kan worden toegestaan, moeten eerst beschermd zijn.

---

[1] "Art. 7, eerste lid. Het onder artikel 6 bedoelde beleid is gericht op het nemen van alle maatregelen die nodig zijn voor de uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen."

[2] Er is eigenlijk geen §1, maar er is wel een §2 in dit artikel. Daarom wordt er melding gemaakt van §1: *"Art. 56. De Vlaamse regering of haar gemachtigde kan afwijken van de verbodsbepalingen van dit decreet of zijn uitvoeringsbepalingen:*
[…]
3° ten behoeve van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
4° ter voorkoming van belangrijke schade aan cultuurgewassen, vee en huisdieren, bossen en visserij;
[…].".

Vervolgens worden in artikel 56, §1 van het decreet natuurbehoud bijkomende voorwaarden geïntroduceerd, die er op neerkomen dat strijdigheid met andere beschermingsstatuten of inhoudelijke of procedurele voorwaarden vermeden moet worden. Indien er toepassing gemaakt wordt van het afwijkingsregime, moet er dus gekeken worden of de toegestane afwijking conform is met andere beschermingsbepalingen en een aantal inhoudelijke en procedurele voorwaarden.

De bepalingen inzake dieren- en plantensoorten van het decreet natuurbehoud hebben verder uitvoering gekregen in het Soortenbesluit van 15 mei 2009. In dit Soortenbesluit is er een uitgebreid afwijkingsregime opgenomen dat geldt voor beschermde soorten, en dat, waar nodig, voldoet aan het afwijkingskader dat geldt voor soorten van de EU Vogelrichtlijn (Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand) en de Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde fauna en flora). Dit afwijkingsregime kan geactiveerd worden wanneer er zich ziekten bij in het wild levende dieren voordoen of in het geval van ernstige landbouwschade, maar dan enkel met betrekking tot beschermde diersoorten. Dit maakt dat er in deze regeling geen systeem vervat is voor de niet-beschermde soorten en jachtwildsoorten (zoals bijvoorbeeld zwarte en bruine rat, everzwijn, vos, enz.).

Alles samen moet geconcludeerd worden dat het decreet natuurbehoud op dit moment geen sluitende basis kan bieden voor de problematiek van de ziekten bij in het wild levende dieren.

- *Kan het Jachtdecreet als decretale rechtsgrond dienen?*

Voor het Jachtdecreet van 24 juli 1991 kan iets vergelijkbaars gezegd worden als voor het decreet natuurbehoud hierboven. In de eerste plaats is de toepassing van het Jachtdecreet op grond van artikel 3 beperkt tot een aantal wildsoorten die in dat artikel worden vermeld. Enkele van de onder de toepassing van artikel 3 vallende soorten zijn evenwel relevant voor de in deze analyse beschreven problematiek, zoals bijvoorbeeld edelhert en ree (*Chronic Wasting Disease*), everzwijn (klassieke varkenspest, ziekte van Aujeszky, Brucellose) en vos (Alveolaire echinokokkose, Rabies, Trichinellose).

In tegenstelling tot het decreet natuurbehoud biedt het Jachtdecreet wel enige ruimte om aan soortenbeheer te doen los van enige beschermingsdoelstelling of beschermd statuut, voor zover het althans gaat om jachtwild. Deze mogelijkheden zijn echter in hoofdzaak gebaseerd op vrijwilligheid of op contractuele verplichtingen. Er is nauwelijks sprake van verplichte bestrijding, hetgeen vaak vereist is wanneer er sprake is van controle- en crisisbeheer van ziekten bij in het wild levende dieren. Bovenal wordt het toepassingsgebied van het Jachtdecreet in artikel 2 beperkt tot 'het verstandig gebruik van wildsoorten en hun leefgebieden'. Centraal daarbij staat de jachtdaad, zoals gedefinieerd in het tweede lid van artikel 2: "De jachtdaad is de handeling waarbij het wild gedood of gevangen wordt, alsmede de handeling waarbij dat wild met dat doel opgespoord en achtervolgd wordt. In dit decreet wordt het woord jagen gebruikt in de betekenis van het stellen van een jachtdaad".

Uit het bovenstaande volgt dat de jagerij weliswaar belangrijke, complementaire verantwoordelijkheden kan opnemen bij de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, maar dat de jachtwetgeving, met als rechtsgrond het Jachtdecreet, niet de basis kan vormen voor het beleid dienaangaande.

- *Conclusie*

Gelet op het toepassingsgebied en de doelstellingen die in beide decreten worden vooropgesteld moet worden geconcludeerd dat deze beide bestaande decretale kaders die betrekking hebben op in het wild levende dieren niet kunnen dienen als sluitende decretale basis voor een regeling inzake ziekten bij in het wild levende dieren.

Er zou overwogen kunnen worden om het decreet natuurbehoud en het Jachtdecreet te optimaliseren in functie van de in deze analyse gestelde problematiek. Hierbij zijn er echter vier bezwaren. Deze decreten zullen ten eerste, nog meer dan voorheen, meerdere kerndoelstellingen bevatten die met elkaar op gespannen voet kunnen staan. Ten tweede zou het inbrengen van decretale bepalingen met betrekking tot ziekten bij in het wild levende dieren impliceren dat in beide decreten gelijkaardige wijzigingen en aanvullingen zouden moeten worden aangebracht. Gelet op de duidelijk verschillende opbouw en structuur van de beide bestaande decreten is dit op zich al een erg moeilijke oefening, die de nu reeds bestaande complexiteit van deze decreten nog verder zou verzwaren. In de derde plaats zal er op fundamentele wijze moeten ingebroken worden op de basisbenadering van voornoemde decreten – bij het decreet natuurbehoud zal moeten ingegaan worden tegen de basisattitude van 'bescherming en behoud' en bij het Jachtdecreet zal er moeten ingegaan worden tegen de basisattitude van 'vrijwilligheid'. Tenslotte zou een dergelijke bijstellingsoefening, waarbij de bepalingen inzake ziekten bij in het wild levende dieren in deze beide decreten zouden worden ingebracht, ook erg complex en delicaat dreigen te worden, gezien de vele gevoeligheden die er binnen het natuurbeleid en het jachtbeleid bestaan. Een en ander kan de effectiviteit ten aanzien van wat beoogd wordt in het gedrang brengen.

Optie 1c: gekozen optie: een apart decreet met betrekking tot de preventie, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren

Gelet op de moeilijkheid van de onder optie 1b geschetste bijstellingsoefening, gelet op de inhoud van de materie en op de zeer eigensoortige bedoeling van deze reglementering inzake ziekten bij in het wild levende dieren, en gelet op de absolute noodzaak om te voorzien in een decretaal kader, lijkt het aangewezen dat er een nieuwe, aparte decretale rechtsgrond wordt voorzien, die toelaat dat het Vlaamse Gewest het nodige kan doen inzake het aanpakken van ziekten bij in het wild levende dieren. Op die manier kan er worden verzekerd dat de desbetreffende Europese regelgeving sluitend wordt uitgevoerd.

Zoals in het voorgaande al uiteengezet werd zal het decreet voornamelijk een rechtsbasis bieden voor het implementeren van een heel aantal Europese normen. De verplichtingen, opgenomen in deze normen, zijn van zeer uiteenlopende aard. Zij bevatten bepalingen met betrekking tot de melding van het voorkomen of het vermoeden van voorkomen van bepaalde ziekten aan de Europese Unie en/of andere lidstaten en/of organisaties. Zij bevatten vaak bepalingen met betrekking tot monitoring van ziekten bij in het wild levende dieren en het rapporteren van de resultaten hiervan aan de Europese Unie. Verder tekenen zij in vele gevallen de krijtlijnen uit volgens dewelke maatregelen genomen dienen te worden wanneer een ziekte voorkomt bij gedomesticeerde of in het wild levende dieren of wanneer het vermoeden bestaat dat deze voorkomt in een bepaald gebied. Deze maatregelen kunnen gaan van het instellen van schutskringen tot het gecontroleerd verwijderen van karkassen en de vernietiging ervan. Voor bepaalde ziekten wordt het opstellen van uitroeiingprogramma's en rampenplannen opgelegd. Veel van deze bepalingen worden toegelicht in uitgebreide bijlagen bij de richtlijnen of beschikkingen zodat de discretionaire bevoegdheid terzake van de lidstaten eerder beperkt tot soms nagenoeg onbestaande is

Dit gegeven in overweging nemend moet er voorzien worden in een zeer goed uitgewerkte rechtsgrond die al de noodzakelijke ingrepen door de Vlaamse Regering mogelijk maakt. Een rechtsgrond van dergelijke uitgebreidheid, is moeilijk onder te brengen in bestaande decretale kaders en kan slechts op logica steunen wanneer zij op zichzelf staat.

4 Effecten

Vooraleer dieper in te gaan op de effecten van de verschillende opties voor de diverse doelgroepen en betrokken partijen moet vooraf in algemene zin worden gewezen op het gegeven dat deze reguleringsimpactanalyse betrekking heeft op een (ontwerp van) *'decreet'*. In dit decreet wordt de juridische basis gecreëerd, met het oog op het bieden van een rechtsgrondslag die moet toelaten dat maatregelen kunnen worden genomen in verband met voorkoming, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren. Hiertoe zullen uitvoeringsbesluiten moeten worden vastgesteld, ter uitvoering van dit decreet. De effecten zullen vooral voortvloeien uit de meer concrete uitvoeringsbesluiten, en niet zozeer uit het decreet dat de rechtsgrond vormt voor deze besluiten.

Uit het voorgaande volgt dat het inschatten van de effecten van dit decreet op doelgroepen en betrokken partijen in deze decretale fase alleen in veeleer algemene en vage termen kan gebeuren. Een meer precieze en gedetailleerde beschrijving van de effecten op deze doelgroepen en betrokken partijen, en de voor- en nadelen die zij in concreto mogen worden geacht te ondervinden, zal pas kunnen gegeven worden in het kader van de opmaak van de uitvoeringsbesluiten, en de reguleringsimpactanalyses die daarvoor zullen worden uitgevoerd.

4.1 Optie 1: geen regelgevende actie ondernemen (niets doen)

Doelgroepen

De doelgroepen zijn grosso modo onder te verdelen in drie categorieën:

1) de maatschappij of samenleving in het algemeen, zowel op het grondgebied van het Vlaamse Gewest als grensoverschrijdend naar andere gewesten en andere landen; vanuit het oogpunt van de volksgezondheid is de maatschappij rechtstreeks betrokken partij;
2) beroepsmatige dierenhouders op het grondgebied van het Vlaamse Gewest. In 2009 telde Vlaanderen 5.377 varkensbedrijven, 15.349 runderbedrijven, 558 vleeskipbedrijven en 574 legkipbedrijven[3]. Daarnaast is er nog sprake van een onbekend aantal schapen-, konijnen- en paardenhouders. De beroepsmatige dierenhouders vertegenwoordigen niet enkel binnen het Vlaamse Gewest een belangrijke doelgroep maar ook grensoverschrijdend naar andere gewesten en andere landen; vanuit het oogpunt van hun economische welvaart zijn zij rechtstreeks betrokken partij;
3) naast de twee bovenvermelde categorieën is er nog een reeks doelgroepen die op meer onrechtstreekse wijze betrokken zijn. Daarmee wordt bedoeld dat bepaalde van hun activiteiten in meer of mindere mate beïnvloed zullen worden door de inhoud van het decreet, en dan in het bijzonder door de inhoud van de uitvoeringsbesluiten die op basis van het decreet genomen zullen worden. Daarbij moet in de eerste plaats onder meer worden gedacht aan dierenartsen, de 11 erkende opvangcentra voor wilde dieren, de jacht- en visserijsector (Het Vlaamse Gewest kent 12.000 houders van een jachtverlof en 60.000 hengelaars), de imkers (tussen de 3.000 en 3.500) en terreinbeheerders van bossen en natuurterreinen (Het Vlaamse Gewest kent 3 erkende terreinbeherende verenigingen)[4]. Deze opsomming is niet volledig, maar het heeft pas zin om deze opsomming op volledige wijze te maken op het moment dat de

[3] Bron: Ontwerp Landbouwrapport 2010.
[4] Bron: ANB en Koninklijke Vlaamse Imkersbond.

reguleringsimpactanalyse moet worden gemaakt van de uitvoeringsbesluiten die uit dit decreet zullen voortvloeien. Deze doelgroepen maken overigens uiteraard ook deel uit van de maatschappij in haar geheel, en worden dus op die manier de facto ook gevat door 1).

Directe effecten (kosten/baten)

	Baten		Kosten	
doelgroep	Omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
Maatschappij	Geen.		**<u>Economisch/politieke gevolgen</u>** 1) Het niet (tijdig) implementeren van Europese regelgeving houdt bepaalde belangrijke risico's in. Zo kan het Hof van Justitie aan de lidstaten boetes opleggen maar er bestaat ook de mogelijkheid om te sanctioneren door middel van cross-compliance, namelijk het inhouden van aan het onderwerp gerelateerde subsidies (denk aan financiële bijdragen van de Europese Unie aan de lidstaten voor monitoring van ziekten). 2) In het geval van een uitbraak van een ziekte waarop dit decreet van toepassing is zullen onvermijdelijk maatregelen genomen moeten worden met het oog op de volksgezondheid. Zonder een decretaal kader dat toestaat om op een gestructureerde en omvattende wijze maatregelen te nemen op basis van daarvoor voorziene uitvoeringsbesluiten zal dit op ad hoc basis moeten gebeuren. Dat zal onvermijdelijk tot onoverzichtelijkheid en chaos leiden, wat ten koste zal gaan van efficiëntie, effectiviteit en de mogelijkheid van een snelle en accurate reactie. De kosten die gepaard zouden gaan met een dergelijke ad hoc aanpak dreigen aanzienlijk hoger uit te vallen dan wanneer dit op een vooraf gestructureerde wijze zou gebeuren. Bovenop het hierboven reeds vermelde potentieel grote risico voor de volksgezondheid bestaat er dus ook nog een aanzienlijk risico dat de uiteindelijke kosten in geval van een uitbraak veel hoger zouden liggen wanneer er geen op een regelgevend kader gebaseerde en voorbereide maatregelen kunnen worden genomen. **<u>Gevolgen voor volksgezondheid</u>** Indien er geen decretaal kader zou worden gecreëerd blijft de situatie zonder juridische, decretale basis bestaan en blijft het onmogelijk om maatregelen te nemen inzake ziekten bij in het wild levende dieren. Dit schept niet alleen een aanzienlijke onzekerheid, maar bovenal houdt dit een potentieel groot risico in voor de volksgezondheid (infecties kunnen een nefaste impact hebben op de volksgezondheid), zowel op het grondgebied van het Vlaamse Gewest als grensoverschrijdend naar andere gewesten en andere landen. **<u>Gevolgen voor het milieu</u>** Infecties bij in het wild levende dieren kunnen een bedreiging vormen voor het	

			natuurbehoud wanneer zij het voortbestaan van een duurzame populatie van een inheemse soort in het gedrang kunnen brengen. De gevolgen voor onze biodiversiteit kunnen aanzienlijk zijn, denken we enkel al aan het gevaar dat de gewone eekhoorn loopt door de grijze eekhoorn die een virus reservoir kan vormen voor de virusinfectie Fibromatosis die hoog pathogeen is voor de gewone eekhoorn, alsook aan het risico dat vele amfibieënsoorten lopen door de stierkikker als potentiële verspreider van de infectie Chytridiomycosis veroorzaakt door Batrachothrychium dendrobatidis die hoog pathogeen is)	
Beroepsmatige dierenhouders	Geen.		**<u>Economisch/politieke gevolgen</u>** 1) Indien er geen decretaal kader zou worden gecreëerd blijft de situatie zonder juridische, decretale basis bestaan en blijft het onmogelijk om maatregelen te nemen inzake ziekten bij in het wild levende dieren. Dit schept niet alleen een aanzienlijke onzekerheid, maar bovenal houdt dit een potentieel groot risico in voor de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders. De Vlaamse landbouw telde in 2009 1.335.500 runderen, 6.048.660 varkens, 25.423.170 stuks pluimvee, 76.571 schapen, 21.888 paarden en 126.134 konijnen[5]. Het spreekt voor zich dat indien er zich een besmetting zou voordoen van in het wild levende dieren naar de Vlaamse landbouwsector, de economische gevolgen enorme proporties aannemen. Maar niet enkel binnen het Vlaamse Gewest, ook grensoverschrijdend naar andere gewesten en buurlanden toe dient men zich bewust te zijn van de economische implicaties. 2) In het geval van een uitbraak van een ziekte waarop dit decreet van toepassing is zullen onvermijdelijk maatregelen genomen moeten worden met het oog op de economische welvaart van de beroepsmatige dierenhouders. Zonder een decretaal kader dat toestaat om op een gestructureerde en omvattende wijze maatregelen te nemen op basis van daarvoor voorziene uitvoeringsbesluiten zal dit op ad hoc basis moeten gebeuren. Dat zal onvermijdelijk tot onoverzichtelijkheid en chaos leiden, wat ten koste zal gaan van efficiëntie, effectiviteit en de mogelijkheid van een snelle en accurate reactie. De kosten die gepaard zouden gaan met een dergelijke ad hoc aanpak dreigen aanzienlijk hoger uit te vallen dan wanneer dit op een vooraf	

[5] Bron: Persbericht VLM "Vlaamse veestapel blijft stabiel in 2009"d.d. 13.07.2010.

			gestructureerde wijze zou gebeuren. Bovenop het hierboven reeds vermelde potentieel grote risico voor de economische welvaart van deze beroepsmatige dierenhouders bestaat er dus ook nog een aanzienlijk risico dat de uiteindelijke kosten in geval van een uitbraak veel hoger zouden liggen wanneer er geen op een regelgevend kader gebaseerde en voorbereide maatregelen kunnen worden genomen.	
Onrechtstreeks betrokken doelgroepen			1) De kosten die hierboven worden weergegeven voor de maatschappij in het algemeen zullen uiteraard ook betrekking hebben op deze doelgroepen. 2) Daarnaast mag er ook van worden uitgegaan dat in geval van een uitbraak van een ziekte waarop dit decreet van toepassing is, er onvermijdelijk maatregelen zullen moeten worden genomen die een impact zullen hebben op bepaalde activiteiten van deze doelgroepen. Wanneer die impact niet vooraf is ingeschat op basis van een regelgeving die is vastgesteld om die maatregelen te kunnen nemen bestaat het risico dat de impact van de maatregelen die alsnog zullen moeten worden genomen (op ad hoc basis) groter zal zijn dan wanneer dit verwacht en ingecalculeerd kon worden op basis van vooraf vastgestelde regelgeving, waarvoor onvermijdelijk een decretale basis vereist is.	

Verdelingseffecten

Het niet bestaan van een regelgevend, decretaal basiskader heeft als gevolg dat er ook geen uitvoeringsbesluiten en daaruit volgende uitvoeringsmaatregelen kunnen worden genomen. Dat betekent dat de onrechtstreeks betrokken doelgroepen niet geconfronteerd zouden kunnen worden met deze maatregelen die hun activiteiten potentieel kunnen beïnvloeden. Dit potentiële negatieve effect valt echter helemaal in het niets ten opzichte van de enorme voordelen die worden geboden door een decretaal kader te scheppen dat het nemen van uitvoeringsmaatregelen mogelijk maakt, gelet op het feit dat het in het kader van de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatig dierenhouders en het natuurbehoud absoluut noodzakelijk is om bepaalde maatregelen te nemen of te kunnen nemen.

Indirecte effecten

Het niet voorzien van een decretaal kader dat het mogelijk maakt om verdere uitvoeringsbesluiten te nemen met het oog op het kunnen nemen van maatregelen inzake ziekten bij in het wild levende dieren levert potentieel grote en niet-toelaatbare risico's op in verband met de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur.

4.2 Optie 2: invoegen van de bepalingen in een bestaand decreet

Doelgroepen

De doelgroepen zijn grosso modo onder te verdelen in drie categorieën:

1) de maatschappij of samenleving in het algemeen; zowel op het grondgebied van het Vlaamse Gewest als grensoverschrijdend naar andere gewesten en andere landen; vanuit het oogpunt van de volksgezondheid is de maatschappij rechtstreeks betrokken partij;

2) beroepsmatige dierenhouders op het grondgebied van het Vlaamse Gewest. In 2009 telde Vlaanderen 5.377 varkensbedrijfen, 15.349 runderbedrijven, 558 vleeskipbedrijven en 574 legkipbedrijven. Daarnaast is er nog sprake van een onbekend aantal schapen-, konijnen- en paardenhouders. De beroepsmatige dierenhouders vertegenwoordigen niet enkel binnen het Vlaamse Gewest een belangrijke doelgroep maar ook grensoverschrijdend naar andere gewesten en andere landen; vanuit het oogpunt van hun economische welvaart zijn zij rechtstreeks betrokken partij;

3) naast de twee bovenvermelde categorieën is er nog een reeks doelgroepen die op meer onrechtstreekse wijze betrokken zijn. Daarmee wordt bedoeld dat bepaalde van hun activiteiten in meer of mindere mate beïnvloed zullen worden door de inhoud van het decreet, en dan in het bijzonder door de inhoud van de uitvoeringsbesluiten die op basis van het decreet genomen zullen worden. Daarbij moet in de eerste plaats onder meer worden gedacht aan dierenartsen, de 11 erkende opvangcentra voor wilde dieren, de jacht- en visserijsector (Het Vlaamse Gewest kent 12.000 houders van een jachtverlof en 60.000 hengelaars), de imkers (tussen de 3.000 en 3.500) en terreinbeheerders van bossen en natuurterreinen (Het Vlaamse Gewest kent 3 erkende terreinbeherende verenigingen). Deze opsomming is niet volledig, maar het heeft pas zin om deze opsomming op volledige wijze te maken op het moment dat de reguleringsimpactanalyse moet worden gemaakt van de uitvoeringsbesluiten die uit dit decreet zullen voortvloeien. Deze doelgroepen maken overigens uiteraard ook deel uit van de maatschappij in haar geheel, en worden dus op die manier de facto ook gevat door 1).

Directe effecten (kosten/baten)

	Baten		Kosten	
doelgroep	Omschrijving	schatting	Omschrijving	schatting
Maatschappij	1) Indien er wel een regelgevend kader zou worden gecreëerd zou dit in de eerste plaats *duidelijkheid* scheppen. Zoals te lezen onder 2) van de baten van de optie elders in deze tabel mogen voor het inbrengen van de bepalingen in bestaande decreten wel specifieke bijkomende kosten (nadelen) worden verwacht. 2) Daarenboven en vooral is een wettelijk kader ook noodzakelijk als basis voor het kunnen nemen van *doordachte en doeltreffende maatregelen*. Dit is van zeer groot belang om het nodige te kunnen doen opdat de volksgezondheid niet in gevaar komt ten gevolge van ziekten bij in het wild levende dieren. Zoals valt te lezen bij de bespreking van de kosten van het niet voorzien van een regelgevend kader bij optie 1 hierboven mag worden verondersteld dat het niet voorzien van een regelgevend kader zal leiden tot onoverzichtelijkheid en chaos, alsook uiteindelijk tot hogere kosten.		1) Het tot stand brengen van een decretaal kader op basis waarvan uitvoeringsbesluiten kunnen worden vastgesteld zal aanleiding geven tot het aannemen van uitvoeringsbesluiten die het nemen van bepaalde maatregelen mogelijk maken. Deze maatregelen zullen onvermijdelijk financiële kosten genereren. De nodige recurrente jaarlijkse budgetten voor (i) het operationaliseren van een bewakingssysteem voor het verzamelen, analyseren en bekendmaken van gegevens inzake het vóórkomen van ziekten bij in het wild levende dieren, en (ii) het operationaliseren van een efficiënt preventie- en controle met betrekking tot ziekten bij in het wild levende dieren, worden geraamd op 230.000 euro voor personeelsuitgaven, 60.000 euro voor de bijhorende personeelswerking en 770.000 euro ter financiering van de af te sluiten samenwerkingsovereenkomsten (voor ondermeer: koerierdienst voor transport terrein-labo van stalen en kadavers; sectie en staalname; serologische, virologische, bacteriologische en parasitologische laboratoriumanalyse; vernietiging van karkassen; oprichting meldpunt 'wildziekten'). De totale kost bedraagt zodoende 1.060.000 euro. Wanneer een crisissituatie zich voordoet, zal afhankelijk van de epidemiologische sitiuatie, extra budget voor personeel en werking noodzakelijk zijn. 2) Het inbrengen van een decretale rechtsgrond inzake ziekten bij in het wild levende dieren in bestaande decreten (met name het decreet natuurbehoud en het Jachtdecreet) impliceert dat het toepassingsgebied en de doelstellingen van deze beide decreten fundamenteel zouden worden gewijzigd. Beide decreten zouden daarbij bovendien erg complex en delicaat dreigen te worden. Gezien de vele gevoeligheden die bestaan binnen het natuurbeleid en het jachtbeleid zijn deze beide decreten het resultaat van vaak erg moeilijke evenwichtsoefeningen. Bij het sleutelen aan beide decreten met het oog op het inbrengen van aspecten inzake de aanpak van ziekten bij in het wild levende dieren is de kans reëel dat deze gevoeligheden opnieuw aan de oppervlakte komen. Het risico	

			bestaat dat het oorspronkelijke doel van het voorzien van decretale bepalingen met betrekking tot ziekten bij in het wild levende dieren verzandt in discussies die meer te maken hebben met de gevoeligheid van de materie inzake natuur en jacht dan met het onderwerp van de ziekten bij in het wild levende dieren zelf. Dit kan voor flinke en onnodige vertraging zorgen, en hierdoor kan de effectiviteit ten aanzien van wat beoogd wordt ernstig in het gedrang worden gebracht. 3) Het bestaande decretale kader inzake in het wild levende dieren is gespreid over twee decreten: het decreet natuurbehoud (voor de bescherming van dieren- en plantensoorten) en het Jachtdecreet (met betrekking tot jachtwildsoorten en het uitoefenen van de jachtdaad ten aanzien van deze soorten). Het inbrengen van decretale bepalingen met betrekking tot wildziekten zou impliceren dat in beide decreten gelijkaardige wijzigingen en aanvullingen zouden moeten worden aangebracht. Gelet op de duidelijk verschillende opbouw en structuur van de beide bestaande decreten is dit op zich al een erg moeilijke oefening, die de nu reeds bestaande complexiteit van deze decreten nog verder zou verzwaren. Dat laatste zou de preventie, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren niet ten goede komen.	
Beroepsmatige dierenhouders	Het creëren van een decretaal kader biedt de mogelijkheid om maatregelen te nemen inzake ziekten bij in het wild levende dieren. Dit komt de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders ongetwijfeld ten goede. De Vlaamse landbouw telde in 2009 1.335.500 runderen, 6.048.660 varkens, 25.423.170 stuks pluimvee, 76.571 schapen, 21.888 paarden en 126.134 konijnen[6]. Het spreekt voor zich dat het voorzien van preventieve maatregelen om een besmetting van in het wild levende dieren naar de Vlaamse landbouwsector te kunnen vermijden, het economisch nut enorm is. Maar niet enkel binnen het Vlaamse Gewest, ook grensoverschrijdend naar andere gewesten en buurlanden toe laat deze werkwijze toe om economische implicaties ten gevolge van ziekten bij in het wild levende dieren tot een minimum te beperken.		Idem als de kosten vermeld voor de maatschappij, met name onder de punten 2) en 3).	
Onrechtstreeks betrokken doelgroepen	Idem als de baten vermeld voor de maatschappij.		Indien er een decretaal kader wordt gecreëerd zullen op basis van dat kader uitvoeringsbesluiten en daaruit voortvloeiende uitvoeringsmaatregelen worden genomen. Dezen kunnen een	

[6] Bron: Persbericht VLM "Vlaamse veestapel blijft stabiel in 2009"d.d. 13.07.2010.

			invloed hebben op bepaalde activiteiten van deze doelgroep, die dus ook enige last zou kunnen ondervinden van de uitvoeringsmaatregelen. Daar het decreet slechts een rechtsgrondslag voor deze uitvoeringsmaatregelen biedt, heeft zij echter zelf nog geen directe negatieve invloed op deze doelgroep.	

Verdelingseffecten

Zowel op het grondgebied van het Vlaamse Gewest als grensoverschrijdend geldt dat voor de maatschappij in het algemeen en voor beroepsmatige dierenhouders in het bijzonder het voorzien van een regelgevend kader positieve gevolgen zal hebben, omdat op basis van dit regelgevend kader de nodige uitvoeringsbesluiten en maatregelen zullen kunnen worden genomen die nodig zijn ter bescherming en vrijwaring van de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur. Enige negatieve effecten mogen worden verwacht ten aanzien van bepaalde onrechtstreeks betrokken doelgroepen zoals dierenartsen, de jacht- en visserijsector, imkers en terreinbeheerders van bossen en natuurterreinen. Deze doelgroepen zullen bij het uitoefenen van (bepaalde) van hun activiteiten gehinderd kunnen worden door de uitvoeringsmaatregelen op basis van dit regelgevend kader. Uiteindelijk weegt de hinder voor deze doelgroepen niet op tegen de risico's die in casu bestaan voor de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en het natuurbehoud.

Indirecte effecten

Het voorzien van een decretaal kader dat het mogelijk maakt om verdere uitvoeringsbesluiten te nemen met het oog op het kunnen nemen van maatregelen inzake ziekten bij in het wild levende dieren, betekent ook dat dit onvermijdelijk zal leiden tot het moeten maken van kosten om er voor te zorgen dat deze maatregelen in de praktijk ook effectief kunnen worden genomen. Het vaststellen van dit decreet op zich zal geen dergelijke kosten met zich meebrengen, maar voor het uitvoeren van de maatregelen die kunnen worden voorzien door middel van de op basis van dit decreet te nemen uitvoeringsbesluiten is dat vast en zeker wel het geval.

4.3 Optie 3: een apart decreet met betrekking tot de preventie, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren

Doelgroepen

De doelgroepen zijn grosso modo onder te verdelen in drie categorieën:

1) de maatschappij of samenleving in het algemeen; zowel op het grondgebied van het Vlaamse Gewest als grensoverschrijdend naar andere gewesten en andere landen; vanuit het oogpunt van de volksgezondheid is de maatschappij rechtstreeks betrokken partij;
2) beroepsmatige dierenhouders op het grondgebied van het Vlaamse Gewest. In 2009 telde Vlaanderen 5.377 varkensbedrijfen, 15.349 runderbedrijven, 558 vleeskipbedrijven en 574 legkipbedrijven. Daarnaast is er nog sprake van een onbekend aantal schapen-, konijnen- en paardenhouders. De beroepsmatige dierenhouders vertegenwoordigen niet enkel binnen het Vlaamse Gewest een belangrijke doelgroep

maar ook grensoverschrijdend naar andere gewesten en andere landen; vanuit het oogpunt van hun economische welvaart zijn zij rechtstreeks betrokken partij;

3) naast de twee bovenvermelde categorieën is er nog een reeks doelgroepen die op meer onrechtstreekse wijze betrokken zijn. Daarmee wordt bedoeld dat bepaalde van hun activiteiten in meer of mindere mate beïnvloed zullen worden door de inhoud van het decreet, en dan in het bijzonder door de inhoud van de uitvoeringsbesluiten die op basis van het decreet genomen zullen worden. Daarbij moet in de eerste plaats onder meer worden gedacht aan dierenartsen, de 11 erkende opvangcentra voor wilde dieren, de jacht- en visserijsector (Het Vlaamse Gewest kent 12.000 houders van een jachtverlof en 60.000 hengelaars), de imkers (tussen de 3.000 en 3.500) en terreinbeheerders van bossen en natuurterreinen (Het Vlaamse Gewest kent 3 erkende terreinbeherende verenigingen). Deze opsomming is niet volledig, maar het heeft pas zin om deze opsomming op volledige wijze te maken op het moment dat de reguleringsimpactanalyse moet worden gemaakt van de uitvoeringsbesluiten die uit dit decreet zullen voortvloeien. Deze doelgroepen maken overigens uiteraard ook deel uit van de maatschappij in haar geheel, en worden dus op die manier de facto ook gevat door 1).

Directe effecten (kosten/baten)

	Baten		Kosten	
doelgroep	omschrijving	schatting	Omschrijving	schatting
Maatschappij	1) Indien er wel een regelgevend kader zou worden gecreëerd zou dit in de eerste plaats *duidelijkheid* scheppen. 2) Daarenboven en vooral is een wettelijk kader ook noodzakelijk als basis voor het kunnen nemen van *doordachte en doeltreffende maatregelen*. Dit is van zeer groot belang om het nodige te kunnen doen opdat de volksgezondheid, zowel op het grondgebied van het Vlaamse Gewest als grensoverschrijdend naar de andere gewesten en andere landen, niet in gevaar komt ten gevolge van ziekten bij in het wild levende dieren. Zoals valt te lezen bij de bespreking van de kosten van het niet voorzien van een regelgevend kader bij optie 1 hierboven mag worden verondersteld dat het niet voorzien van een regelgevend kader zal leiden tot onoverzichtelijkheid en chaos, alsook uiteindelijk hogere kosten. 3) Door de decretale bepalingen los te koppelen van de twee bestaande decreten inzake in het wild levende dieren, namelijk het decreet natuurbehoud en het Jachtdecreet, voorkomt men bovendien dat men terecht komt in het complexe en emotioneel beladen vaarwater dat deze beide decreten omringt.		Het tot stand brengen van een decretaal kader op basis waarvan uitvoeringsbesluiten kunnen worden vastgesteld zal aanleiding geven tot het nemen van bepaalde maatregelen. Deze maatregelen zullen onvermijdelijk financiële kosten genereren. De nodige recurrente jaarlijkse budgetten voor (i) het operationaliseren van een bewakingssysteem voor het verzamelen, analyseren en bekendmaken van gegevens inzake het vóórkomen van ziekten bij in het wild levende dieren, en (ii) het operationaliseren van een efficiënt preventie- en controle met betrekking tot ziekten bij in het wild levende dieren, worden geraamd op 230.000 euro voor personeelsuitgaven, 60.000 euro voor de bijhorende personeelswerking en 770.000 euro ter financiering van de af te sluiten samenwerkingsovereenkomsten (voor ondermeer: koerierdienst voor transport terrein-labo van stalen en kadavers; sectie en staalname; serologische, virologische, bacteriologische en parasitologische laboratoriumanalyse; vernietiging van karkassen; oprichting meldpunt 'wildziekten'). De totale kost bedraagt zodoende 1.060.000 euro. Wanneer een crisissituatie zich voordoet, zal afhankelijk van de epidemiologische sitiuatie, extra budget voor personeel en werking noodzakelijk zijn.	
Beroepsmatige dierenhouders	Het creëren van een decretaal kader biedt de mogelijkheid om maatregelen te nemen inzake ziekten bij in het wild levende dieren. Dit komt de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders ongetwijfeld ten goede. De Vlaamse landbouw telde in 2009 1.335.500 runderen, 6.048.660 varkens, 25.423.170 stuks pluimvee, 76.571 schapen, 21.888 paarden en 126.134 konijnen[7]. Het spreekt voor zich dat het voorzien van preventieve maatregelen om een besmetting van in het wild		Afgezien van de kosten die deze doelgroep, als onderdeel van de maatschappelijke actoren, zal ondervinden naar aanleiding van de uitvoeringsbesluiten waarvoor dit decreet de rechtsgrond biedt, (zie kosten voor de maatschappij), zal deze optie voor haar verder geen negatieve implicaties met zich meebrengen.	

[7] Bron: Persbericht VLM "Vlaamse veestapel blijft stabiel in 2009"d.d. 13.07.2010.

	levende dieren naar de Vlaamse landbouwsector te kunnen vermijden, het economisch nut enorm is. Maar niet enkel binnen het Vlaamse Gewest, ook grensoverschrijdend naar andere gewesten en buurlanden toe laat deze werkwijze toe om economische implicaties ten gevolge van ziekten bij in het wild levende dieren tot een minimum te beperken.			
Onrechtstreeks betrokken doelgroepen	Idem als de baten vermeld voor de maatschappij.		Indien er een decretaal kader wordt gecreëerd zullen op basis van dat kader uitvoeringsbesluiten en daaruit voortvloeiende uitvoeringsmaatregelen worden genomen. Dezen kunnen een invloed hebben op bepaalde activiteiten van deze doelgroep. die dus ook enige last zou kunnen ondervinden van de uitvoeringsmaatregelen. Daar het decreet slechts een rechtsgrondslag voor deze uitvoeringsmaatregelen biedt, heeft zij echter zelf nog geen directe negatieve invloed op deze doelgroep.	

Verdelingseffecten

Voor de maatschappij in het algemeen en voor beroepsmatige dierenhouders in het bijzonder zal het voorzien van een regelgevend kader positieve gevolgen hebben, omdat op basis van dit regelgevend kader de nodige uitvoeringsbesluiten en maatregelen zullen kunnen worden genomen die nodig zijn ter bescherming en vrijwaring van de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur. Enige negatieve effecten mogen worden verwacht ten aanzien van bepaalde onrechtstreeks betrokken doelgroepen zoals dierenartsen, de jacht- en visserijsector, imkers en terreinbeheerders van bossen en natuurterreinen. Deze doelgroepen zullen bij het uitoefenen van (bepaalde) van hun activiteiten gehinderd kunnen worden door de uitvoeringsmaatregelen op basis van dit regelgevend kader. Uiteindelijk weegt de hinder voor deze doelgroepen niet op tegen de risico's die in casu bestaan voor de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en het natuurbehoud.

Indirecte effecten

Het voorzien van een decretaal kader dat het mogelijk maakt om verdere uitvoeringsbesluiten te nemen met het oog op het kunnen nemen van maatregelen inzake ziekten bij in het wild levende dieren, betekent ook dat dit onvermijdelijk zal leiden tot het moeten maken van kosten om er voor te zorgen dat deze maatregelen in de praktijk ook effectief kunnen worden genomen. Het vaststellen van dit decreet op zich zal geen dergelijke kosten met zich meebrengen, maar voor het uitvoeren van de maatregelen die kunnen worden voorzien door middel van de op basis van dit decreet te nemen uitvoeringsbesluiten is dat vast en zeker wel het geval.

4.4 Keuze van de optie en motivering

Er wordt gekozen voor optie 3 omdat dit op lange termijn zonder twijfel de meest logische en zinnige oplossing is. Optie 1, waarbij geen regelgevend kader zou worden voorzien en alles bij het oude zou blijven, is onverantwoord in het licht van de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en het natuurbehoud. Bovendien moet er sowieso regelgevend werk worden verricht om een aantal Europese normen te implementeren in de Vlaamse regelgeving. Optie 2, waarbij het regelgevend kader zou worden ingepast in bestaande decreten die betrekking hebben op in het wild levende dieren, is niet te verkiezen omdat dit zou leiden tot een verdergaande complexiteit van regelgeving die in haar huidige vorm reeds erg complex is. Daarnaast zijn deze bestaande decreten, wat hun toepassingsgebied en hun doelstellingen betreft, niet erg geschikt om de bepalingen inzake ziekten bij in het wild levende dieren in te passen. Tot slot, en niet zonder belang: deze bestaande decreten regelen een erg gevoelige en met veel emoties beladen regelgeving. Het willen inpassen van de decretale bepalingen inzake ziekten bij in het wild levende dieren in deze decreten kan de effectiviteit ten aanzien van wat beoogd wordt in het gedrang brengen. Er zou daardoor nodeloze vertraging kunnen worden opgelopen bij het doen wat nodig is: het zo snel als mogelijk voorzien van een solide regelgevend kader voor de preventie, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren.

5 Uitwerking, uitvoering en monitoring

5.1 Juridisch-technische uitwerking

De juridisch-technische uitwerking gebeurt door middel van een nieuw decreet, het Wildziektedecreet.

Het voorontwerp van decreet werd opgesteld conform de voorschriften zoals bepaald in omzendbrief VR 2009/4 betreffende de wetgevingstechniek.

Het Wildziektedecreet wil in de eerste plaats een solide decretale basis bieden voor het kunnen vaststellen van verdere uitvoeringbesluiten door de Vlaamse Regering. Met dat doel zijn in het decreet een hele reeks types van te nemen maatregelen voorzien, die de Vlaamse Regering verder kan uitwerken met het doel ziekten bij in het wild levende dieren te voorkomen, te bewaken of te bestrijden.

Bespreking van het voorontwerp van Wildziektedecreet

Het decreet bestaat uit zes hoofdstukken.

Het eerste hoofdstuk vermeldt de doelstelling van het decreet. Daarnaast wordt voorzien in de definiëring van begrippen om hun interpretatie binnen het decreet te verduidelijken. Dit hoofdstuk bevat verder een dubbele delegatie aan de Vlaamse Regering waarbij zij enerzijds gemachtigd wordt tot het definiëren van begrippen uit het decreet die hierin nog niet gedefinieerd worden en waarbij zij anderzijds de bevoegdheid krijgt tot het vaststellen van de lijst met ziekten waarop het decreet geheel of gedeeltelijk van toepassing is.

In hoofdstuk twee wordt een niet limitatieve opsomming naar voren geschoven van maatregelen die de Vlaamse Regering kan uitwerken in het kader van de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren. Daar de mogelijkheid bestaat dat maatregelen in conflict komen met andere regelgeving, met name het Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, moeten zij, in overeenstemming met het proportionaliteitsbeginsel, voldoen aan de voorwaarden vermeld in artikel 56 van dat decreet. De opsomming van maatregelen zoals opgenomen in dit hoofdstuk is sterk geïnspireerd op de inhoud van de betrokken Europese normen.

Het derde hoofdstuk machtigt de Vlaamse Regering om samenwerkingsverbanden met derden aan te gaan. Deze samenwerking heeft enerzijds betrekking op de informering van nationale, Europese en internationale instanties over ziekten die op het grondgebied van het Vlaamse Gewest voorkomen en anderzijds op de operationele samenwerking met instanties, personen en verenigingen bij het concreet voorkomen, bewaken en bestrijden van ziekten bij in het wild levende dieren. De Vlaamse Regering kan vaststellen aan wie zij onder welke voorwaarden een vergoeding verleent voor deze samenwerking.

In het vierde hoofdstuk wordt bepaald dat de handhaving van het decreet gebeurt volgens de regels bepaald in titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (verder afgekort als DABM).

Het vijfde hoofdstuk behandelt de wijzigingsbepalingen die van tweeërlei aard zijn. Om de handhavingsbepalingen van het DABM toe te kunnen passen op het Wildziektedecreet is het nodig dit in het DABM in te schrijven daar het DABM expliciet bepaalt op welke regelgeving zij van toepassing is. Daarnaast dienen, om conflicten met bestaande wetgeving te voorkomen, het Jachtdecreet van 24 juli 1991 alsook de Wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij te worden aangepast in die zin dat zij de Vlaamse Regering de mogelijkheid geven om van deze twee wetteksten af te wijken ten behoeve van de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, met als doel de bescherming en vrijwaring van de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur.

Het zesde en laatste hoofdstuk bevat de inwerkingtredingsbepaling van het decreet dat de Vlaamse Regering machtigt om de datum van inwerkingtreding vast te stellen.

5.2 Uitvoering en administratieve lasten

De rechtstreekse uitvoering van dit decreet zal gebeuren door middel van door de Vlaamse Regering vast te stellen uitvoeringsbesluiten. Dit betekent dat er geen sprake is van directe administratieve lasten die verbonden zijn aan dit decreet.

Een omschrijving van de eigenlijke uitvoeringskosten en de administratieve lasten zal pas kunnen gebeuren in het kader van de uitvoeringsbesluiten die zullen worden vastgesteld op basis van dit decreet.

5.3 Handhaving

De handhaving van het decreet wordt niet specifiek voor deze materie uitgewerkt maar gebeurt volgens de regels bepaald in titel XVI van het DABM. Het zou inefficiënt zijn om voor dit decreet afzonderlijk handhavingssystemen uit te werken die momenteel reeds bestaan voor andere domeinen en toepasbaar zijn voor de wildziekteproblematiek.

5.4 Evaluatie

Er worden geen specifieke evaluatie-activiteiten gepland. Dit werd niet nodig geacht gezien het feit dat dit decreet louter een decretale basis moet bieden voor het kunnen vaststellen van verdere uitvoeringbesluiten door de Vlaamse Regering, met het oog op het kunnen nemen van maatregelen.

6 Consultatie

Er werd geen consultatie verricht daar het decreet slechts een rechtsgrondslag biedt waarop in een volgende fase uitvoeringsbesluiten kunnen worden aangenomen. Bij het opstellen van de reguleringsimpactanalyses van de uitvoeringsbesluiten zullen wel consultaties noodzakelijk zijn. Denken we hier aan consultaties van onder meer de beleidsdomeinen LV en WVG, van de FOD volksgezondheid, veiligheid van de voedselketen en leefmilieu en meer bepaald het Federaal Agentschap voor de Veliigheid van de Voedselketen, de OVAM, belangengroepen zoals dierenartsen, erkende opvangcentra voor wilde dieren, de jacht- en visserijsector, de Koninklijke Vlaamse Imkerbond en terreinbeheerders van bossen en natuurterreinen.

7 Overige informatie voor de Inspectie van Financiën

Met dit decreet wordt een juridische basis gecreëerd zodat er een rechtsgrondslag bestaat om in Vlaanderen maatregelen te kunnen nemen in verband met preventie, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren. Ter uitvoering van dit decreet zullen vervolgens uitvoeringsbesluiten worden vastgesteld die de praktische uitvoering van de bevoegdheden in het kader van ziekten bij in het wild levende dieren bepalen. Het decreet zelf heeft vooralsnog geen enkele weerslag op de werking en begroting van de Vlaamse overheid. Die weerslag zal pas tot uiting komen in het kader van de verdere uitbouw van de bevoegdheden, door middel van uitvoeringsbesluiten van de Vlaamse Regering gebaseerd op dit decreet. Het zal gaan over de volgende activiteiten:

- het uitbouwen van een bewakingssysteem voor het verzamelen, analyseren en bekendmaken van gegevens inzake het vóórkomen van ziekten bij in het wild levende dieren;
- het uitbouwen van een beleid voor een efficiënt(e) controlebeheer, crisisbeheer en crisispreventiebeleid met betrekking tot ziekten bij in het wild levende dieren;
- opmaak van (een) uitvoeringsbesluit(en) met betrekking tot voorkoming, bewaking en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren;
- uitvoering van bewaking;
- uitvoering van controlebeheer, crisisbeheer en crisispreventie.

Hierna wordt, om alvast een idee te geven, ingegaan op de implicaties voor de Vlaamse Overheid voor deze vijf activiteiten. Er dient nogmaals benadrukt te worden dat deze implicaties niet uit het decreet zelf voortvloeien doch uit de uitvoeringsbesluiten die op basis van het decreet, als decretale rechtsgrond, aangenomen zullen worden.

7.1 Het uitbouwen van een bewakingssysteem

De EU legt op voor welke ziekten de lidstaten verplicht bewakingsprogramma's dienen uit te voeren. Rekening houdend met de Europese verplichtingen en de huidige epidemiologische situatie in Vlaanderen en Europa behelst dit dat er prioritair een bewaking dient uitgebouwd te worden met betrekking tot Klassieke Varkenspest, ziekte van Aujeszky en Brucellose bij everzwijnen; met betrekking tot Aviaire Influenza en West Nile-virus bij in het wild levende

vogels, met betrekking tot *Echinococcus multilocularis*, *Trichinella* spp. en Rabiës bij vossen, met betrekking tot *Borrelia burgdorferi* bij teken en met betrekking tot Hantavirus bij knaagdieren. Bij de uitbouw van deze bewaking zullen samenwerkingsverbanden met andere overheden en onderzoeksinstellingen worden nagestreefd. De bestaande samenwerkingsverbanden tussen het FAVV (Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen) en het KBIN (Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen – de dienst bevoegd voor het wetenschappelijk ringwerk van vogels) betreffende Aviare Influenza en West Nile-virus) zullen worden overgenomen en verdergezet. Voor de monitoringen is het noodzakelijk dat een koerierdienst wordt geoperationaliseerd om stalen of karkassen van in het wild levende dieren te vervoeren van het terrein naar de relevante laboratoria voor epidemiologische analyse. Er moeten contracten afgesloten worden met de aangewezen laboratoria voor sectie, staalname, conditioneren van stalen en voor serologische, virologische, bacteriologische en parasitologische analyse. Samenwerkingsverbanden met dierenartsen zullen worden uitgetekend voor de staalnamen op het terrein na afschot. Er dient eveneens een centraal meldpunt 'wildziekten' geoperationaliseerd te worden (permanentie) binnen de Vlaamse Overheid, naar analogie met het meldpunt aangaande Aviaire Influenza van de Federale Overheid, voor de melding van verdachte sterfte of ziekte van in het wild levende dieren. Indien aangewezen, dienen na melding, gemelde dieren/karkassen opgehaald te worden door de koerierdienst voor epidemiologische analyse en/of vernietiging. Er dient in het kader van de wildziektenproblematiek eveneens een protocol opgemaakt te worden voor een samenwerking met de opvangcentra voor wilde dieren. Bij de uitbouw van de bewaking dient eveneens een plan van aanpak uitgetekend te worden om te voldoen aan de door de EU en door het OIE opgelegde criteria inzake de melding van ziekten.

De hierboven beschreven oplijsting van uit te voeren taken is een niet limitatieve eerste inschatting van de door de EU en OIE opgelegde verplichtingen in het kader van bewaking. Veranderingen in de epidemiologische situatie in België en Europa, veranderingen/aanpassingen/uitbreidingen in de Europese regelgeving en de evolutie in wetenschappelijke kennis aangaande de epidemiologie van in het wild levende dieren dient op de voet gevolgd te worden om de bewakingsactiviteiten in het Vlaamse Gewest bij te sturen en de noden te actualiseren.

7.2 Het uitbouwen van een beleid voor een efficiënt(e) controlebeheer, crisisbeheer en crisispreventie

De EU legt aan de lidstaten op om voor de meest risicovolle ziekten bij in het wild levende dieren bestrijdingsprogramma's en controleprogramma's uit te stippelen die gesteund zijn op een wetenschappelijke basis en uitgewerkt zijn volgens de meest recente riscio-analyses. De voorbereiding omvat een crisisanalyse en de opmaak van gedetailleerde crisisdraaiboeken. Incidenten en crisissen dienen beheerd te worden op een gecoördineerde wijze in samenwerking met andere bevoegde overheidsdiensten. De crisisdraaiboeken dienen ondermeer op gedetailleerde wijze ziektebestrijdingscentra uit te tekenen die bij een crisis onmiddellijk operationeel moeten zijn. Dergelijke ziektebestrijdingscentra moeten beschikken over de nodige personeelsmiddelen, voorzieningen en uitrusting en over een duidelijk en doeltreffend beheerssysteem om een snelle tenuitvoerlegging te garanderen van de door de EU opgelegde maatregelen op het gebied van epizoötiologisch onderzoek, de bescherming van het milieu, de afbakingen van schutskringen, de verwerking van karkassen uit besmet gebied, het officiële toezicht op de gebieden, tracering, dierenwelzijn en noodslachting, reiniging en ontsmetting en andere saneringsmaatregelen, noodvaccinatie en alle andere beleidsbesluiten.

Veranderingen in de epidemiologische situatie in België en Europa, veranderingen/aanpassingen/uitbreidingen in de Europese regelgeving en de evolutie in wetenschappelijke kennis aangaande epidemiologie van in het wild levende dieren dient op de voet gevolgd te worden om een efficiënt en performant controlebeheer, crisisbeheer en crisispreventiebeleid voor het Vlaamse Gewest uit te bouwen.

7.3 Opmaak uitvoeringsbesluit(en)

De onder 7.1 en 7.2 beschreven taken dienen beschreven te worden in uitvoeringsbesluiten.

7.4 Uitvoering van bewaking

De onder 7.1 beschreven uit te bouwen bewakingsopdrachten dienen uitgevoerd, opgevolgd, geëvalueerd en indien nodig bijgestuurd te worden en dienen gerapporteerd te worden aan de EU en het OIE.

7.5 Uitvoering van controlebeheer, crisisbeheer en crisispreventie.

Het onder 7.2 beschreven uit te bouwen preventie-, controle- en crisisbeheer dient steeds up to date te zijn en moet bij een uitbraak uitgevoerd, opgevolgd en gerapporteerd worden aan de EU en het OIE.

7.6 Conclusie

Gelet op de omvang en de aard van de taken die met de aanpak van ziekten bij wilde dieren te maken hebben is het duidelijk dat de door Europa opgelegde opvolging van deze materie de uitbouw vereist van een nieuwe en specifieke cel onder het Agentschap voor Natuur en Bos of een nieuw(e) eenheid/agentschap binnen de bevoegde Vlaamse (Natuur)administratie. Een dergelijke cel of eenheid dient belast te zijn met het uittekenen, organiseren, coördineren, opvolgen en rapporteren naar de Europese Unie van preventie-, bewaking- en controlebeheer inzake ziekten bij in het wild levende dieren in Vlaanderen.

Wat de uitvoering van de preventie, bewaking en bestrijding betreft volgt uit het voorgaande dat de personeelsmatige en budgettaire weerslag voor de Vlaamse Overheid op dit moment alleen in veeleer algemene en vage termen kan gebeuren. Een meer precieze en gedetailleerde beschrijving van de weerslag zal pas kunnen gegeven worden na het uittekenen van de preventie, bewaking en bestrijding en in het kader van de opmaak van de uitvoeringsbesluiten. Om toch een ruwe raming te geven van de noodzakelijke middelen, worden de nodige recurrente jaarlijkse budgetten geraamd op 230.000 euro voor personeelsuitgaven, 60.000 euro voor de bijhorende personeelswerking en 770.000 euro ter financiering van de af te sluiten samenwerkingsovereenkomsten (voor ondermeer: koerierdienst voor transport terrein-labo van stalen en kadavers; sectie en staalname; serologische, virologische, bacteriologische en parasitologische laboratoriumanalyse; vernietiging van karkassen; oprichting meldpunt 'wildziekten' (permanentie), …). De raming van de totale meervraag bedraagt zodoende 1.060.000 euro. Er moet hierbij duidelijk benadrukt worden dat de noodzakelijke werkings- en personeelskredieten sterk afhankelijk zijn van de actuele epidemiologische situatie en dat deze kunnen toenemen bij de concrete uitbouw van de bevoegdheden betreffende preventie, bewaking, controlebeheer en crisisbeheer van ziekten bij in het wild levende dieren.

8 Samenvatting

Het voorliggende voorontwerp van decreet heeft tot doel om een decretale basis te bieden voor de preventie, de bewaking en de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren, ter bescherming en vrijwaring van de volksgezondheid, de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en de natuur. De verdere uitvoering en uitwerking van dit decreet is afhankelijk van door de Vlaamse Regering vast te stellen uitvoeringsbesluiten.

9 Contactinformatie

Iris Lauwaert – kabinet minister Schauvliege - tel 02/553 63 82
iris.lauwaert@vlaanderen.be

Muriel Vervaeke - Agentschap voor Natuur en Bos - tel 02/553 81 49
muriel.vervaeke@lne.vlaanderen.be

Wendy Altobello – Afdeling Internationaal Milieubeleid, Departement LNE – tel 02/553 81 28
wendy.altobello@lne.vlaanderen.be